SE NİN HA YA TIN DA

BEN DE VARIM

Yaşar Salt

Senin Hayatında Ben de Varım
Yaşar Salt

CİNİUS YAYINLARI

Moda Caddesi Borucu Han No: 20 Daire: 504-505
Kadıköy 34710 İstanbul
Tel: (216) 5505078
http://www.ciniusyayinlari.com
iletisim@ciniusyayinlari.com

Yaşar Salt
SENİN HAYATINDA BEN DE VARIM

BİRİNCİ BASKI: Mayıs, 2018

ISBN 978-605-296-810-9

Baskı ve cilt:
Cinius Sosyal Matbaası
Çatalçeşme Sokak No:1/1
Eminönü, İstanbul
Tel: (212) 528 33 14

Sertifika No: 12640

Printed in Türkiye

SENİN HAYATINDA BEN DE VARIM

Otobiyografik deneme

Yaşar Salt

Cinius Yayınları

Anneme...

ÖNSÖZ

Yaşar kardeşimin bu kitapta yazdıkları gerçek bir yaşam hikâyesidir; kimi yerlerde bizleri derinden duygulandıran, kimi yerlerde de ise düşündüren…

Yaşar, aklı ve zekâsı ile uzun yıllar öncesinde dikkatimi çeken bir kardeşim. Eleştiri yapmaktan çekinmeyen, özgüveni tam olan biri…

Bedenindeki fonksiyon eksikliğini aklı ve pozitif duygu bulutu ile çevreleyen, kucaklayan biri…

Yaşar, her zaman bakımlı, düzenli, temiz olmayı önemsemiş, aynı zamanda güzel ve modern giyim meraklısı olmuştur.

Bulunduğu toplulukta, genellikle gülümsemesi ve her şeye rağmen hayata pozitif bakışı ile dikkat çeken biri…

Bu kitapta da tanık olacağınız üzere o, hayal kurma cesareti olan ve hayallerinin arkasından giden yiğit bir delikanlıdır; ince ruhlu ve kırılgan.

O, abartısız mutlak bir başarı hikâyesidir; sadece kendisi için değil, bizlere de öğrettikleriyle, bilincimize çıkarttıklarıyla, yarattığı farkındalıklarımızla…

O, çıkmaz sokaklarda kaybolmayan, her zaman cesurca çıkış arayan ve bulan biridir.

Bu kitapta benimle ilgili de, kanaatimce biraz abartıyla, övgü dolu ifadeler kullanmış. Ondan, bunları biraz olsun kısaltmasını, budamasını rica ettim, ancak ikna edemedim.

Ona yaşamı boyunca başarılar dilerim!

Ayrıca tüm olumsuzluklara rağmen toplumumuza dönük yapıcı eleştirilerinin yanında, güzel önerileri ile milyonlarca insanımıza ön ayak olma girişimi için de teşekkür ederim.

Fuat Atalay

EDİTÖRÜN KALEMİNDEN…

Tüm engellerin aşıldığı bir dünya düşünün. Masal gibi bir dünya…

Hani demem o ki, sözgelimi ölüm engelini aştığınızı düşünün. Ne kıymeti kalır ki hayatın? Sanki o abı-hayat mıdır tüm mutlulukların kaynağı? Oysa ölüm engelini aşmak ölümün ta kendisi değil midir? Değil midir ki, öleceğimizi bildiğimiz için insanızdır. En dertli türkülerimizi ölmeye yazmadık mı? En yaslı destanlarımızda hep kavuşamadığımız sevgililer yok mudur?

Çünkü yaramız neredeyse kalbimiz hep orada atar. Ölümden nicedir korkarız. Oysa insan-ı kâmil olmanın şartıdır; canımızı, dünyaya geldiğimiz saflıkta terk eyleyip gitmek. Yeter ki devrimiz daim olsun!

Hangimiz, nice engeller aşmadık ki? Bir gülüşüne kurban olduğumuz o masum pak bebekler, hayata tutunmak için aşmaz mı onca engeli? Ardından, o debdebeli ve kirli yaşamın son deminde hayatın kendisi kadar yıpranmış olan yaşlı bedenlerimiz son büyük engele takılmaz mı? *Olmak ya da olmamak!* Kalanlara miras bıraktığımız insanlığımız!

Peki, bu kavga niye?

Bu su, bu toprak, bu hava kime yetmiyor?

Paylaştıkça çoğalan o sevgi nerede?

Ansızın yitip gider o billur köşk. O makam, o yüce mevki ansızın kül olur gider. Öfke ile kamçılanan gururumuz biçaredir artık, ecel kapıyı çalanda. O vakit, sevgiden öte cevahir mi kalır ki yürekte?

Yaşar, kelimenin en düz anlamıyla kendini hayatın akışına kaptırıp gidebilirdi. Çevresinde olan biten her şeye perdelerini kapayabilirdi. Değil mi ki, dertlerini Yaradan'dan bilip, ona sığınmak işin en kolayıdır!

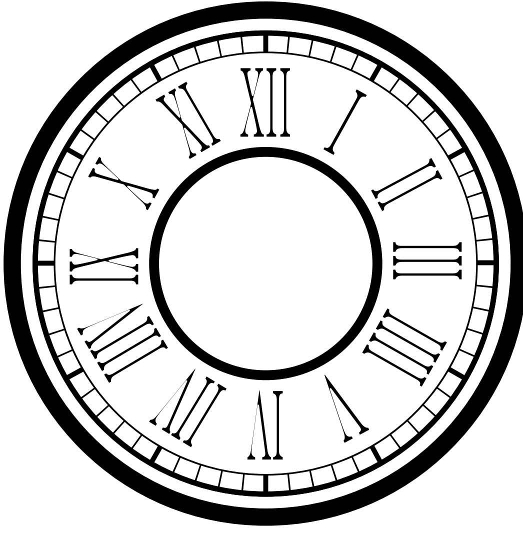
Ancak hayır!

Yaşar tam tersini yaptı. Yürü bre Hızır Paşa, dedi. Hayatın tüm anlamsız ve saçma sapan akışına, insanların anlayışsızlıklarına, haddini bilmezliklerine, devlet babanın sahip çıkmayan *babacanlığına*… Yürü, bre Hızır Paşa!

Bu eseri okurken ne mi hissedeceksiniz? Elbette haddime değil size akıl vermek, ama usuldendir böyle konuşmak: Bu kitabı okuduğunuzda, en azından ya utanacak ya da şaha kalkacaksınız! Çünkü kendinizin dahi, her an bir engelli adayı olabileceğinizi anlayacaksınız. Sonra da,

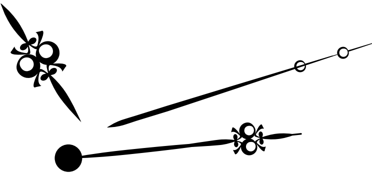
"Hey gidi dünya hey!" diyerek işinize gücünüze bakacaksınız.

Savaş Gönen

"Dinle zengin ve talihli adam.
Birkaç saat içerisinde
hayatındaki her şeyin
değişmeyeceğini
nereden biliyorsun?"

Demosthenes

ON ALTI YAŞ; BİR BİTİŞ Mİ, BAŞLANGIÇ MI?

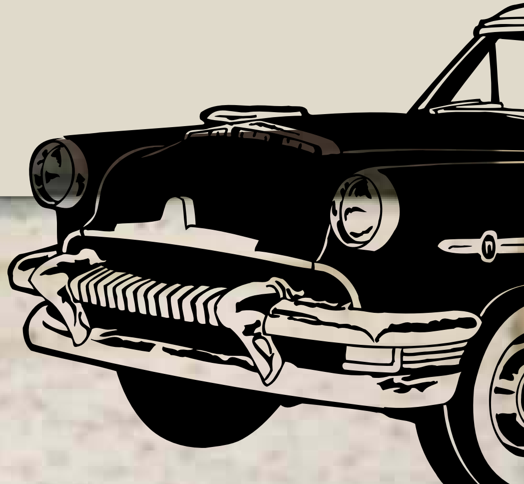
"Sonunuz hayırlı olsun istiyorsanız sabırlı olun. Başarıya sabır kadar etki eden bir şey yoktur. Ama elbette bol bol çalışın, başarısızlıklarınız karşısında yılgınlığa kapılmayın. Böylece her türlü engeli aşabilirsiniz."

Baravî

Otuz bir yaşında engelli biriyim.
Üç kardeşin en küçüğü olarak dünyaya gelmişim.
Tahmin edersiniz ki, ailenin son çocuğu olarak el üstünde tutulmuşum.
Her istediğim yapılmış ve şımarıklığıma müsaade edilmiş.
Sizin anlayacağınız çok mutlu bir çocukluğum olmuştu.

Otomobillere inanılmaz bir düşkünlüğüm vardı.
Her gün sokağın başındaki kaldırıma oturur, küçük amcamın arabasıyla gelmesini beklerdim.
Arabayı uzaktan tanıyınca, amcam beni görsün diye
ellerimi kaldırıp yola atlardım.
O da durup beni kucağına alır ve evin önüne kadar,
yaklaşık 25-30 metre boyunca direksiyonu tutmamı sağlardı.
Çok mutlu olurdum.
Otomobillere o kadar düşkünüm ki,
Almanya'da yaşayan amcamın
1992 yılında getirdiği uzaktan
kumandalı arabayı hâlâ olduğu gibi
muhafaza ederim.

Henüz 5-6 yaşlarında iken yukarı mahallede, çocukların top oynadığı boş bir toprak alan vardı. Bir gün elimde bir dilim ekmekle (annelerin sokakta yemek için çocuklarına verdiği türden,) top oynanan alana geldim. Arkadaşlarımın, kimin olduğunu bilmediğim bir otomobili parçaladıklarını gördüm. Şu var ki, çoğu zaman çocukça yapılan bazı eylemler pek de kötü bir şey olarak görülmeyebilir! Ben de arkadaşlarımla birlikte otomobili parçalamaya başladım. Bir tamirci edasıyla, bujilerini bile söktük. Bu işi üç arkadaş birlikte yaptık. Birinin babası oto tamirci... Resmen normal bir otomobili hurdaya çıkardık. Otomobilin sahibi ve olay ortaya çıkınca babamdan okkalı bir tokat yedim. Arkadaşımın tamirci olan babası ise otomobili tamir etti.

Bir başka seferde de, biz üç haylaz arkadaş mahallemizin sütçüsü Süleyman Abinin süt arabasıyla uğraşmıştık. Araba dediğim, üzerinde iki süt bidonu olan bisiklet tarzı bir taşıma aracıydı. Süleyman Abi el frenini çekerek süt taşıma aracını bir kenara bırakmış ve muhtemelen süt dağıtmaya gitmişti. Arkadaşlarımdan biri aracın üzerine çıktı ve diğer arkadaşımla ben de arabayı itmeye başladık. Ancak çocuk aklımızla, el freni çekili olan arabanın hareket etmeyeceğini ne bilelim! Aracın bulunduğu yer biraz bayırdı. Ben ve diğer arkadaşım hareket etsin diye başladık arabayı sallamaya. Bir salladık, iki salladık ve üçüncüde arabayı üzerindeki süt dolu bidonlarla devirdik. Bidon dediğim öyle ufak tefek şeyler değil ha! Bayağı büyük! Sütler yola döküldü. Biz kaçtık. Sütçü Süleyman Abi peşimizden epey bir kovaladı ama yakalayamadı. Bugün düşünüyorum da, o zamanlar ne de haylaz ve şımarık bir çocukmuşum meğer!

Çocukluğumdan bugünlere kalan bir özelliğim de giyim kuşama olan özenimdir. Çocukken, sanırım belediyenin düzenlediği bir etkinlikte olacaktı, mankenlik bile yapmıştım. Bekâr olan küçük amcam beni pek severdi. Şık ve güzel giyinmeye olan düşkünlüğümü işte ona borçluyum. Beni sık sık mağazalara götürür, üzerime oldukça yakışan şık, yeni ve

güzel elbiseler alırdı.

O mutlu çocukluk günlerinden bugünlere… Hayat işte!

Dünya üzerinde rahatsızlığımın tedavisi hâlâ bulunamadı: ***Serebellar Sendrom Ataksi***. Yani sizlerin anlayacağı dille koordinasyon bozukluğu! Tam on beş yıldır bu genetik rahatsızlıkla mücadele ediyorum. Dile kolay değil mi?

Büyük abim de çaresi olmayan bu rahatsızlığa sahip! Serebellar Sendrom Ataksi'nin onun yaşamındaki başlangıcı doğuştandı; bendeki başlangıcı ise on altı yaşıma denk geliyor! Abim şu an otuz sekiz yaşında ve on altı yaşından bu yana hayatını evde idame ettiriyor.

Serebellar Sendrom Ataksi o kadar lanet bir rahatsızlık ki, ilerleyen yaşla birlikte o da ilerliyor; kaynağı beyinden geliyor ve kas bağlantılı olduğu için, rahatsızlık ilerledikçe fiziki anlamda yürüyemez hale geliyorsunuz, konuşma bozukluğu oluşmaya başlıyor ve denge ile alakalı tüm yetilerinizi kaybetmeye başlıyorsunuz!

Ne yazık ki abim, karşısındaki düşmanın daha güçlü olduğunu kabullenerek, kendince verdiği savaşın hiçbir anlamı olmadığı fikriyle pes etti ve mücadelesini erken bırakıp eve kapandı.

Abim ile aramda yedi yaş var. Ancak hep çok mesafeli iki kardeş olduk; hâlâ da öyleyiz! Onun dünyası, duyguları, düşünceleri her zaman benimkinden farklı oldu. Serebellar Sendrom Ataksi'nin kendisinde yarattığı düşünceleri benimle ve ailemle hiç paylaşmadı. Ama dikkatimden kaçmayan bir şey vardı; sinirlendiğinde, hep annemi suçlardı:

"Senin yüzünden bu haldeyim! Çekmek zorundasın!"

Ona göre suçlu hep annemdi. Tabii ki öyle bir şey söz konusu dahi olamazdı! Herhalde bunu dile getirerek ondan öç aldığını düşünüyor olmalıydı.

Rahatsızlığı doğuştan belli olan abim, beş yaşına geldiğinde tedavi için Almanya'ya götürülüyor. Doktor ilk tedaviden sonra, yaşının ilerlemesiyle birlikte rahatsızlığının da ilerleyeceğini ve yavaş yavaş tüm yetilerini kaybedeceğini

söylüyor! On altı yaşına kadar sokağa çıkan ve insanların arasına karışan abim, sendelemeler, düşmeler fazlalaşmaya başladığında artık dışarıya daha nadir çıkmaya başlıyor. İnsanın durumunu kabullenebilmesi oldukça önemlidir. Bu oldukça ince bir çizgidir. Abim açısından konunun en önemli tarafı buydu bence: Kabullenmemek!

Bu durum onun için de kolay değildi elbette; bir zamanlar arkadaş çevresi vardı ve sosyal hayatın içindeydi. Tüm bunlardan yavaş yavaş uzaklaşmak ne demek? Bir düşünsenize, hayatınızın kalanını dört duvar arasında geçireceksiniz! Bunun ne anlama geldiği konusunda bir fikriniz var mı? Ancak abim açısından daha da önemlisi, gittikçe ağırlaşan rahatsızlığın bilincinde olmasıydı! 20-22 yıl önce teknoloji bugünkü düzeyde değil. O günün şartlarında koşullar maddi olarak da aynı değildi!

Serebellar Sendrom Ataksi'ye sahip birisinin, eğer tıbbi ya da medikal destekten mahrum ise, hayatın o bildik olağan akışına uyum sağlaması oldukça zordur! Hayata olumlu bakışınız, duygularınız, düşünceleriniz ve hepsinden önemlisi hayalleriniz tamponlanır! İşte asıl yıkım da ondan sonra gelir: Kaygı! Artık her şeye kaygı ile bakarsınız.

FARKINDA OLMADAN…

"Dünyadaki herkes şunların değerini anlayacaktır: Yaşlılıkta gençliğin; hastalıkta sağlığın ve yoksullukta servetin..."

Ömer Hayyam

Ben hiçbir şeyin farkında olmadan yaşamımı sürdüredurayım, meğer düşman beni de ağına almış, bedenimi çevrelemeye başlamıştı bile.

Amatör futbol oynuyordum. Ortaokuldaydım. Beden eğitimi derslerini, aynı zamanda abimin de beden eğitimi derslerine giren Hüseyin öğretmenden alıyordum. Ailemi iyi tanıyan Hüseyin öğretmen beni beden eğitimi derslerine çıkarmıyordu. O sıralar öğretmenimin bu hareketine anlam veremiyordum ancak olumsuz hiçbir düşünce aklıma gelmiyordu. Ama o anlamıştı! Abimin durumunu da biliyordu. Sinsi düşmanın beni de ağına düşürdüğünü ilk o fark etmişti.

Hasan Hüseyin öğretmenimi, sekiz yıllık eğitim hayatım süresince tanıyordum. Ben de, ailemden birçok kişinin daha önceden öğrenim gördüğü aynı okulda öğrenim görüyordum. Bu nedenle Hasan Hüseyin öğretmenim ailemi yakından tanımaktaydı. Engelli olan abim de onun öğrencisiydi ve o abimin bu durumunu çok iyi biliyordu.

Abim ortaokuldayken, ben ilkokul öğrencisiydim. O zamanlar gayet normal ve sağlıklı biriydim. Ortaokul ikinci ve son sınıfta Hasan Hüseyin öğretmenim beden eğitimi derslerime girdi. İkinci sınıftayken beden eğitimi derslerine, herhangi bir engel olmaksızın, gayet normal bir şekilde katılıyordum. Ancak ortaokul son sınıfta, derslere bir süre katıldıktan sonra artık devam edemeyeceğimi söylemeye başladı. Hatta spor elbiselerimi giyerek, dışarı çıkıp, derse katılmak istediğimde beni birçok defa sınıfa geri yollamıştı. Bunu yaparken beni hiç kırmadan, gücendirmeden yapıyordu.

Zaman geçtikçe hemen hiçbir aktiviteye katılmama izin vermemeye başladı. Bando takımında olmayı çok isterdim. Ortaokul son sınıftayken müzik öğretmenim Kaya Bey, takıma girmemi onaylamıştı ama Hüseyin öğretmenim onu da engellemişti.

Bazen kendi kendime sorardım,

'Bu adam beni çok sever. O halde neden engelleyip duruyor?' diye.

Yıllar sonra anladım ki her şey beni düşündüğü içinmiş; yorulmamı istemiyormuş.

Sınıfta tek kaldığım zamanlar, genellikle kendi kendime Türkü söylerdim.

Sesim çok güzeldi. Sesimin güzelliği okulda da iyi bilinirdi. Hatta öyle ki, öğretmenlerim zaman zaman derslerde türkü söyletirlerdi bana. Hiç unutmam, ilkokul birinci sınıfta tahtanın önünde annemle birlikte türkü söylemiştim.

Aslında Hasan Hüseyin öğretmenim, daha ortaokul ikinci sınıfta iken durumumu fark etmeye başlamıştı. Havalar güzel olduğunda tüm sınıfla birlikte dışarı çıkmama izin verir ama derse aktif olarak katılmamı onaylamazdı. Şüphesini annemle paylaştığından yıllar sonra haberim oldu. Öncesinde ne öğretmenimden ne de annemden bir şey duymuştum. Farkına vardığımda ise, her şeyimi aldığı gibi güzel sesimi de alıp götürmüştü bu rahatsızlık benden.

Bir gün, haberim olmaksızın durumumu annemle paylaşan Hüseyin öğretmen, "Bu çocuğun yürüyüşünde bir terslik seziyorum. Onu bir doktora götürün," demiş.

Evet! Bu konuşmadan uzun bir süre haberim olmadı.

Yıllar sonra anneme şu soruyu sordum:

"Beden eğitimi öğretmenimden başka herhangi bir öğretmen rahatsızlığım ile ilgili bir konuşma yaptı mı seninle?"

Okul müdürüm Ramazan Uysal annemi özellikle çağırmış ve şunları söylemiş:

"Hatice Hanım, Yaşar'ın hareketlerinde bir değişiklik seziyoruz ve korkuyoruz. Erdinç abisini de bildiğimiz için,

sizden ricamız doktora götürün onu."

Anlıyorum ki, okul müdürü de bu durum hakkında öneride bulunmuşsa, diğer öğretmenlerin bilmemesi beklenemez! Oysa bu durum bana bir kere bile yansıtılmamıştı.

Ancak, neler olduğunu anlayamasam da, bir şeylerin ters gittiğine dair şüphelerim şöyle başlamıştı: Futbolda *dripling* diye tabir edilen bir hareket vardır; yavaş koşan bir futbolcu aniden hızlı koşmaya başlar! *Dripling*'e kalkarken ayağımı boşa atıyor ve buna anlam veremiyordum. Neden böyle olduğunun cevabını kendime bir türlü veremiyordum. Aklıma en ufak olumsuzluk gelmiyordu!

Lisedeydim, tüm öğrencilerin derste olduğu bir saatte lavabo ihtiyacımı gördükten sonra, bomboş koridorda yavaşça sınıfıma doğru koşarken bir anda sert bir şekilde yere düştüm ve kaşım ciddi bir şekilde açıldı! Neden ve nasıl olduğunu anlayamamıştım! Kendi kendime gülüyordum düz yolda düştüm diye, müdür yardımcısı da dâhil olmak üzere, arkadaşlarım benimle dalga geçmeye başladılar. Oysa o gün farkında olamadığım bir şey vardı; apansız gelen sinsi düşmanım…

Meğer bana gülerek,
"Hoş geldin!
Artık benim himayemdesin,"
diye seviniyormuş.

O gün, okulda sargı bezi ve yara bandı olmadığı için, öğretmenlerim kendilerince koli bandı ve pamukla yarama pansuman yaparak beni eve gönderdiler! Yolda yürürken insanlar koli bandını görüyor ve tebessüm ediyorlardı. Şimdi düşünüyorum da, ne kadar trajikomik bir durummuş meğer. Koskoca okulda basit bir sağlık donanımı bile yokmuş.

Okuldan çıkınca derhal bir polikliniğe gittim ve o gün dikişle ilk defa tanıştım. Öte yandan sinsi düşmanım "Daha bu başlangıç!" diyerek içten içe gülümsemeye devam ediyormuş!

ACI GERÇEKLE YÜZLEŞMEK!

"Başkalarına yaslan, ama asla bağımlı olma Kendi aklına güven Başkasının iradesine tâbi olmak acı verir Gerçek mutluluk kendine güvenmektedir."

Manu

Annemler artık, "Yoksa! Acaba?" sorularının cevabını öğrenmek istiyorlardı. Ben ise hâlâ hiçbir şeyin farkında değildim! İlk olarak nöroloji dalında önemli bir hekim olan Prof. Dr. Nevzat Akyatan'ın muayenehanesine kontrole gittim. Aklımda en ufak bir şüphe, rahatsız olabileceğime dair en ufak bir fikir dahi yoktu! Muayene oldum. Beyin MR'ım çekildi. Doktorun sonucu anneme ilettiği an, dünyanın sonunun geldiği kötü bir rüya gidiydi. Gerçek olmayan, inanılması güç bir rüya!

Doktor,

"Ağabeyi ile aynı rahatsızlık," diyordu.

Bir çocuğu engelli olan ve diğer çocuğunun da engelli olacağını duyan bir annenin duygularını kimse anlayamaz! Onun hislerini kimse ifade edemez. Annem ilk duyduğunda çok kötü olmuş ve adımlarını atarken ayaklarını koyacak yer bulamamıştı. Bu durum, yaşadığı o ağır sarsıntının sadece görünen yüzüydü! Peki ya iç dünyası? Tüm bedenini, kolay kolay kabul edemeyeceği, varlığına isyan edeceği bir ruh hali sarmıştı. Dünyası yıkılmıştı; karanlığın sonundaki ışığa doğru ilerlemek yerine, ışığın olmadığı zifiri karanlık bir dünyada çırpınıyor gibiydi. Bunlar, anneme dair aklımdan geçen düşünceler… Gerçekte annemin yaşadığı duygu çöküntüsünü hiçbir zaman tam olarak ifade etmem mümkün olamaz. Abimin rahatsızlığı karşısında ailem,

"Allah'tan gelmiş, yapacak bir şey yok!" diyerek, gerçeği kabullenmişlerdi!

Oysa ben, bir dediği iki edilmeyen, geleneklerimize göre ailenin en küçüğü olduğum için *son beşik* diye tabir edilen, yeri diğerlerinden her zaman farklı olan küçük evlat idim! Annem, Serebellar Sendrom Ataksi'yi bana hiç yakıştıramamıştı; içindeki o yoğun duygu selinin etkisiyle çığlık atışı bundan dolayıydı! Ben ise hâlâ bu illet rahatsızlığa sahip olduğumu kavrayamamıştım. Ancak, yavaş yavaş bir şeylerden şüphelenmeye başlamıştım.

Doktor rahatsızlığıma iyi geleceğini düşünerek iğne şeklinde B12 takviyesi vermişti. İğne yapıldıktan sonra uzun uzun yürüyordum; ancak bir yandan da yürüyüşümdeki aksamaların ve denge kayıplarının farkına varmaya başlıyordum; bazen koşmayı deniyor, ancak ayaklarım birbirine dolaştığı için sendeliyor ve koşamıyordum! İşin doğrusu, artık durumumu biliyor ama kabullenmek istemiyordum. Neredeyse hiç durmadan sık sık yürüyüşlere çıkıyordum; çünkü daha kötü olmak istemiyordum. Tek bildiğim, hareket etmeyi ve sporu bırakmamam gerektiğiydi. Daha da önemlisi moralimin bozulmasına müsaade etmemeliydim.

Evet! Moralim mümkün olduğunca yüksek olmalıydı; çünkü ne zaman ruhsal gücümü yitirecek olsam yürüyüş bozukluğum iyice artıyor ve düşüşlerim daha da sıklaşıyordu.

ARTIK BEN DE BİR ENGELLİYDİM!

"Yalnız topla tüfekle değil, iradenle de cesur olacaksın;
fena şeyleri yapmamak için cesur,
inandığın doğru bildiğin şeyi yapmak için,
öldürseler bile, cesur olacaksın!"

Halide Edip Adıvar

Artık ben de bir engelliydim!

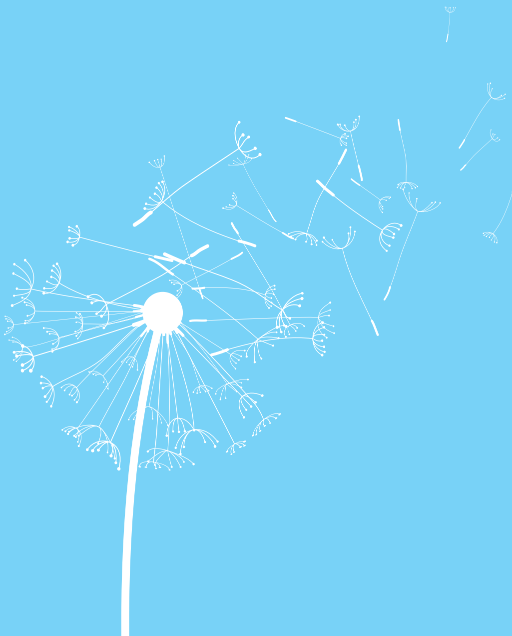
Serebellar Sendrom Ataksi hastası olduğumu biliyor ama kendime yakıştıramıyor ve kabul edemiyordum. Her dakika Allah'ıma sitem ediyordum! Hayatta hiçbir şeyin anlamı yoktu; sinsi düşman sadece bedenimi çevrelemekle kalmamış, ruhumu da ele geçirmişti! Yaşamak o kadar anlamsız gelmeye başlamıştı ki, adını bile koyamadığım bir duygu çöküntüsüyle karşı karşıya kalmıştım adeta. Kurduğum hayallerin artık hiçbir anlamı olmadığını düşünüyordum. O kadar kötümser bakıyordum ki hayata, yaşamın benim için bittiğine, bitmesi gerektiğine inanıyordum!

O zamanlar apansız gelen Serebellar Sendrom Ataksi henüz yürümemi tam olarak engellemiyor, sadece yürürken ara sıra denge kaybı yaşatıyordu! Hâlâ uzun uzun yürüyebiliyor ve hiç yorulmuyordum. Yaklaşık 3-4 ay boyunca her gün, Ümraniye'den Kadıköy'e kadar rahatlıkla 12 km yürüdüm.

Kafamda bir sistem oturtmuştum; evim Çamlıca'ya yakındı. Evimden Küçük Çamlıca'ya kadar çıkıyor, Çamlıca'yı Acıbadem'e bağlayan o dik bayırdan iniyordum. İnerken her an düşme korkusuyla hep çekinirdim! Ta ki Acıbadem köprüsünü geçinceye kadar… Sonra derin bir 'of' çekerdim.

Acıbadem ile Kadıköy arası yürümek çok güzeldi. Huzur vericiydi. Moralim daha yüksek oluyordu. Bu yürüyüşler esnasında bir an için de olsa rahatsızlığımı unutuyor ve çok güzel hayaller kuruyordum. Her şeye rağmen, ümit ışığının yandığı anlardı o anlar. Sonrasında Kadıköy'ü biraz geziyor ve ardından eve minibüsle dönüyordum.

Bazı günler evden ağlayarak çıktığım da oluyordu. O anlarda kafamda her şey bitmiş oluyordu artık; kendimi işe yaramaz biri gibi görüyor ve hayattan soyutlanmış, dışlanmış biri olarak sanki insanların bana acıyarak baktığını hissediyordum. Üzerinde yürümeyi sevdiğim, yürürken moralimin yükselmesini sağlayan ve her şeye rağmen iyimser düşünerek geleceğe dair hayaller kurabildiğim o yol, böyle zamanlarda bir türlü bitmek bilmiyordu. İçimden, 'Allah'ım sana geliyorum!

Beni affet!
Artık dayanamıyorum;
gücüm kalmadı,'
diye haykırıyordum.

Hayatınızı sonlandırmak istemenin kabul edilebilir bir açıklaması var mıdır?

Bir gün, ortanca abimle şiddetli bir kavgaya tutuştum ve sonrasında ağlayarak evden çıktım! Tüm zihnimi, bir takım bağırış çağırışlar, çatışmalar, isyanlar esir almıştı. Her şey birbiriyle çatışıyordu. Duygularım ve mantığım hunharca bir savaşa tutuşmuşlardı. İçinde bulunduğum bu durumun makul bir açıklaması yoktu ve hiç kimse beni ve yaşadıklarımı kolay kolay anlayamazdı.

Moda sahiline gelmiştim. Moda sahilini bilir misiniz?

Sahilin denize uzantısında restoran olarak kullanılan Moda Deniz Kulübü vardır. Günün birinde sevdiğim kadınla el ele o sahilde yürümek, onunla zaman geçirmek, kısacası mutlu olup duygularımı en saf haliyle paylaşmak üzerine kurulu hayallerim vardı. Denizin kokusu ve sesi beni her zaman mutlu etmiş ve stresimi almıştır. O koku, o ses sanki sorunlarımın, sorun olmaktan çıkacağı mesajını veriyordu bana. Kendimi buna inandırıyordum! Denize bakarak başarılı biri olmanın hayalini kurardım. Bunu içten içe denizle paylaşıyordum; başarılı, herkesin gıpta ettiği, sevilen örnek biri olmak:

Rahatsızlığım beni büyük bir bilmecenin içinde bir o yana bir bu yana sürükleyip duruyordu. Savaşçı kimliğimi bir türlü bulamıyorken, beynimde kaynayıp duran olumsuz düşüncelere karşı kendimi nasıl savunacaktım? Bugünkü benden uzak, hayata karşı yenik başlayan biri gibiydim! Ne kadar garip ve ilginç bir durum; denize, iyi bir dost, iyi bir dinleyici, size yön gösteren biri gibi bakıyorsunuz.

Moda sahili neden hayallerime girecek kadar önemliydi?

Çünkü o intihar gününe kadar düşlediğim güzel geleceği anlattığım yerdi orası. İnsanlar çok özel şeyleri en yakın dostları ile paylaşır; ancak öte yandan bir de hiç kimseyle paylaşamadıklarınız vardır; tamamen kendi iç dünyanızda tutarsınız. İşte benim için Moda sahili, en özel duygularımın saklı olduğu iç dünyam gibiydi. Denizle iletişim kurarken hep, günün birinde buraya başarılı biri olarak sevdiğim kadınla

el ele geleceğimi düşünürdüm. Rüyalarımı süsleyen kadın… Esmer, siyah ve düz saçlı... Oldukça mütevazı, alçakgönüllü, anlayışlı… Dünyadaki tüm olumsuzlukların biz insanlar için olduğunun bilincinde olan… İnsanları seven, kimseyi hakir görmeyen… Kısacası bir Melek hayal ediyordum.

Rahatsızlığımın bende yarattığı yıkım nedeniyle fiziki olarak bir şey yapamasam da, başarılı biri olarak bu engelin önüne geçebilirdim. Şunu çözmüştüm; deniz ve sahil genel anlamda bana çok iyi geliyordu ve rahatlıyordum. Moda benim dostum gibiydi. Küçük bir sahil vardı. Çevresinde birçok restoran, çay bahçesi ve bir de Moda iskelesi vardı. Elit bir mekân olan Moda Deniz Kulübü'nde özel davetler verilir, toplantılar düzenlenir, düğünler organize edilirdi.

O günkü düşüncem hayalini kurduğum kadınla birlikte orada olmaktı!

"Yaşar! Belki bugün ne paran, ne de bir işin var ama göreceksin günün birinde çok başarılı ve tanınan biri olup sevdiğin kadınla buraya geleceksin."

İşte içimdeki Yaşar böyle diyordu. Şimdi aklıma gelince gülüyorum. Eskiden İstanbul'a gelen hırslı insanlar, "Seni yeneceğim İstanbul!" diyorlarmış ya, işte o misal. Fakat o kadın hayallerimden çıkarak beni yıktı ve bana, "Sen," dedi, "rahatsızlığını kullanıyorsun! Duygu sömürüsü yapıyorsun!"

İşte o günden sonra âşık olma duygum da alındı benden.

Artık beynim ne hayal kurmama ne de onları gerçekleştirmeme izin veriyordu. Çoğu zaman gelecek ile ilgili hiçbir şey düşünemiyordum. Beynim adeta duygularımı hapsediyor, ağzımı sımsıkı kapıyordu. Duygularımla konuşamıyor, onların seslerini işitemiyordum! Zihnimin derinliklerinde çırpınıp duran, bana güç vermek isteyen duygu ve hislerim beynim tarafından engelleniyor, karşı çıkışları bastırılıyordu. Üstelik tüm bunlara karşı çıkılmakla kalınmıyor, bir fanusa hapsedilen ümitlerimin de bana ulaşmasına izin verilmiyordu!

Sahildeki kayaların üzerine çıktım! Dalgalar kayalara amansızca vuruyor ve adeta denizden yükselen bir ses, 'Bana

gel,' diyordu. Bu sesi gerçekten de duymuştum. Beynim, beni duyduğum bu sese doğru iteklemeye başlamıştı. Bir an, gözümün önünden bir film şeridi geçmeye başladı; arkamda bırakacağım ailemin, arkadaşlarımın ve beni tanıyan herkesin ben gittikten sonra bir süre üzüleceklerini ve sonrasında beni unutacaklarını görür gibi oldum. Beynim bana her şeyin tam olarak böyle olacağı fikrini aşılamaya çalışıyor olmalıydı.

Fakat tam da bedenimi, 'Bana gel!' diye seslenen denize teslim edeceğim o anda, hapsolduğu fanusu kelepçelerine rağmen kırıp, sesini duyurmak isteyen ümitlerim beynime isyan ederek tüm duygularımı harekete geçirdiler. Gücümü yeniden kazanıyordum. Düştüğüm yerden kalkabileceğime ve beni tutsak eden beynime yaşamım boyunca direnebileceğime dair içsel sesim ortaya çıkmaya başlıyordu. Kim bilir, belki de saniyeler sonra bu dünyadaki son nefesimi alacakken, bir başka ses duygularımın en cesur yankısı oldu ve çelik zırhlı duvarı aşarak bana tek bir söz söyledi. Bir siren sesi gibiydi adeta işittiğim o ses. Etrafımı kaplayan, hayatın o doğal karmaşasını ve hezeyan dolu akışını yansıtan tüm sesler bir an için yok oldu. Derin bir sessizlik içinde zihnimde yankılanan biricik ses şuydu: ANNE, ANNE, ANNE, ANNE, ANNE, ANNE!

İşte bu sesi duyduğum an sağır olmuş gibiydim. Sanki kötü bir rüyadan uyanıyordum. Bütün vücudum tir tir titriyor ve kalbim öyle bir atıyordu ki, göğüs kafesimi parçalayacak gibiydi. Olduğum yerde oturdum ve inanılmaz bir kuvvetle, kalan tüm gücümle, yüksek sesle hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım. Sahilde, çimenlerin üzerinde oturan sakallı bir adamın bana üzülerek baktığını gördüm. Elinde bir şarap şişesi vardı. Belki evi yoktu ve beni görmeseydi az sonra çimenlerin üzerinde uyuklayacaktı. Kimse onun ne yaşadığını bilemezdi. Dertlerini kimse anlayamazdı! O an, orada sadece ikimiz vardık.

Birden, üzüntüyle aklımdan şunlar geçiverdi:

O kadar önyargılı ve olumlu eleştiriye kapalı bir toplum

olmuştuk ki… İnsanları acımasızca eleştiriyor, onlara önyargı ile yaklaşıp hükümler veriyor ve onları yadırgamayı öyle iyi beceriyorduk ki, duygudaşlık kurmayı ve 'Neden? Neden? Neden?' diye sormayı bir türlü beceremiyorduk.

Ama çimenlerin üzerinde kendi halinde oturan bu adam, şu anda bana bir şeyler anlatıyordu. Kendine değil, bana üzülüyordu. Hiçbir şey konuşmadan elindeki şişeyi yavaşça yere indirdi ve yüzünü yıkılmışçasına önüne eğdi. O hâli bana çok şey anlatıyordu

'Çocuk! Bana bak! Ben hayatta kalmayı tercih ediyorum,' diyordu.

Gönülden gönüle büyülü bir iletişim kurmuştuk. İşittiğim sözler ise şunlardı:

Kandil geceleri kandil oluruz
Kandilin içinde fitil oluruz
Hakkı göstermeye delil oluruz
Fakat kör olanlar görmez bu hali.

İnsanları hiçbir zaman, nedenini bilmeden eleştirmeyeceğimi ve yargılamayacağımı, hatalarına ve yanlışlarına rağmen onları anlamam ve kendimi o insanların yerine koymam gerektiğini almıştım. Sakallı adam bu mesajı kalbime mührü ile işlemişti! Konuşmasına gerek yoktu; her şeyi, hareketleri ile sessiz sedasız söyleyivermişti işte.

Saat gece yarısına geliyordu. Yürüyerek Kadıköy'den eve dönüyordum! İyi ya da kötü hiçbir şey düşünmüyor, sadece bir an önce eve varmak istiyordum. İşte o günden sonra Kadıköy'e hiç yürümedim. Ara sıra Kadıköy'e uğradığım oldu ama Moda'ya bir daha hiç gitmedim, gidemedim! Hayallerimin en önemli duraklarından olan Moda artık benim için bilinmezlikten ibaretti. Artık kendime gelmiştim ve ilk olarak bu gerçeği kabullenmeliydim. Seçimimi yapmıştım; sinsi düşmanımla savaşacaktım.

Ancak yine de bazı korkularım vardı. Abim gözümün önünden hiç gitmiyordu. Onunla aynı kaderi paylaşıyorduk ve cevabını bulamadığım tek soru şuydu: Ben de abim gibi

mi olacaktım?

Yaş ilerledikçe rahatsızlığım da ilerleyecekti. Zamanla yürüyemez hâle gelecek, konuşmakta zorlanacak ve birçok fiziki yetimi yavaş yavaş kaybedecektim. Henüz bu gerçeği tam anlamıyla kabullenmiyorsam da, kabullenmiş gibi yapıyor ve kendimi buna inandırmaya çalışıyordum. Çünkü aksi halde, hayattan soyutlanacağım ve insanların beni yavaş yavaş dışlamaya başlayacağı gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalacaktım. Kendi kendime söylediğim tek söz şu oldu:

'İnsanlar hakkımda ne düşünürlerse düşünsünler, beni diledikleri gibi dışlasın ve yadırgasınlar, bana ne gözle bakarlarsa baksınlar… Hiçbirini önemsemeyeceğim!'

Eğer insanların bakış açılarına ve beklentilerine göre yaşayacak olsaydım, kendimi bulmam hiçbir anlamda mümkün olamazdı. Hayata dair değerlerinizi çoğunlukla aileniz üzerine oluşturun; sizlere en büyük tavsiyemdir. Aklınıza gelebilecek olumlu ve olumsuz her şeyi kabullenip sarmalayacak tek topluluk anne, baba, kardeşinizdir. Eş, dost, akrabanızdan da ötedir aileniz. Çünkü bir kez düştüğünüzde, istisnalar dışında, ailenizden başka kimse olmuyor yanınızda. Bu yaklaşım size çok klişe gelebilir ama gerçeğin ta kendisidir!

HAYATIMIN EN ÖNEMLİ REHBERLERİNDEN BİRİ: YUSUF ABİM

“Dostluk kanatsız sevgidir.”

Lord Byron

Devamlı sitemde bulunduğum Allah’ıma karşı riyakâr olan ben artık şunu diliyordum,

‘Rabbim daha kötüsünden korusun!’

Allah sevdiği kuluna dert verirmiş. Artık, *günün birinde iyi olacağım,* düşüncelerine sahiptim!

Kültürümüzde, Ak Sakallı Dede inancı vardır; Hızır Dede deriz. Darda kalanın, yardıma muhtaç olanın, derde düşenin yoldaşıdır o! Benim Hızır’ım ise Yusuf Akçora’ydı.

26 Ağustos 2013 tarihinde, bizi erkenden bırakarak Hakka yürüdü. Yusuf Abimi anlatmaya kelimelerim kifayetsiz kalır. Ancak deneyeceğim…

Yokluktan gelen biriydi Yusuf Abim. Yardıma muhtaç olanın yanında olan, insanın kendi manevi gücünü görmesini sağlayan, kalbe hitap eden bir sevgi adamıydı. Rabbimin benimle buluşturduğu iyilik meleğimdi. Aklımdaki kötü düşünceleri tek tek silip, hayata yeniden bağlanmamı sağlayan Hızır'ım.

Yusuf Abimin bir mağazası vardı. Sık sık o mağazaya gider, ona yardım ederdim ve bu bana iyi gelirdi. Tabiri caizse o benim yaşam koçumdu, psikoloğumdu adeta. Henüz yürümeyi bilmeyen bir çocuğa nasıl yürüneceğini öğretir gibi, aklımı teslim alarak bana hayatı öğretirdi! Hayatım boyunca aklımdan çıkarmamamı tembihleyerek, bana her gün ***Ahmed Arif'***in şu dizeleri ile seslenirdi:

Öyle yıkma kendini,
Öyle mahzun, öyle garip...
Nerede olursan ol.
İçerde dışarda, derste sırada,
Yürü üstüne üstüne.
Tükür yüzüne celladın.
Fırsatçının, fesatçının, hayının...
Dayan kitap ile,
Dayan iş ile.
Tırnak ile, diş ile.
Umut ile, sevda ile, düş ile.
Dayan rüsva etme beni

İlk zamanlar bu dizelerin anlamını kavrayamıyor ve hatta açık olmak gerekirse dalga bile geçiyordum. Dizelerdeki manayı dikkate almıyordum; bir kulağımdan girip diğerinden çıkıyordu!

Zamanla, Yusuf Abimin benim için çok önemli ve

vazgeçilmez biri olduğunu anladım! Hani çok sevdiğimiz insanlara söylediğimiz birkaç söz vardır:

'Sana canım feda!'

'Senin için ölürüm!'

'Ne istersen yapmaya hazırım!'

Ben de kalpten bağlıydım Yusuf Abime. Demiştim ya, bütün değerlerinizi aileniz üzerine kurun, diye! İşte benim gözümde, en az ailem kadar değerliydi Yusuf Abim. Dara düştüğümde gördüğüm tek gerçekti o. Hatta Yusuf Abim benim gözümde, ailemden de öte, Allah'ımın bana bahşettiği âlemin nuruydu.

En yalın hali ile şu şekilde söylemek isterim:

Yaralı kuşu düştüğü yerden aldı ve yarasının çok ağır olduğunu gördü. İyileştireceğini biliyordu, çünkü onun sabrı dünyada hiç kimsede yoktu! Kuşun yarasını kapatmakla kalmayıp, ona hayatı da öğretti. Yaşama dair her şeyi bir bir işledi aklına ve yüreğine.

Yusuf Abim o denli özveriliydi ki, sıkılmak bilmeden günlerce, hayatta kalmak ve savaşmak adına beni eğitti durdu. Öyle bir güçlendirdi ki beni, neredeyse sahip olduğum engelimle dalga geçiyor, ona gülüyordum! İnsanların düşündükleri hiç mi hiç umurumda değildi artık. Nihayet, sinsi düşmanım olan Serebellar Sendrom Ataksi ile yaşamayı öğrenmiştim! Normal hayatın olağan akışına uyum sağlayabilmiştim. Tabii ki her şey güllük gülistan değildi; fakat artık diğer yönümü idrak etmiştim.

Yusuf Abime yardım ediyordum ve o da bana yardımlarım karşısında haftalık harçlık veriyordu. Onun sayesinde işe yarar biri olduğumu daha çok hissediyordum!

Yusuf Abimden öğrendiğim en büyük şey, yaşadığım sürece olaylara mantığımla değil, daha çok duygularımla yaklaşma prensibiydi. Belki eleştirecek ve kabullenmeyeceksiniz ama benim *yanlış biri* olmamamı ve *yanlış yapmamamı* sağlayan işte tam da o duygularım oldu:

Sev! Sev! Sev! Sev!

SEVGİNİN VE AKLIN POZİTİF GÜCÜ

"Biliyor musun kimin canı güvendedir ve kimin yanına uğramaz mutsuzluk? Koruması yoksulluk, rehberi sevgi olanın."

Sir P. Sîdney

Ne olursa olsun sevin ve sevgi ile bakın. Sevgi yaşam kaynağıdır!

Çok akıllı olmanıza gerek yok! Düşünün bir, kişisel gelişim kitapları, şiirler, romanlar, öyküler vb. yapıtlar hep sevgi başlığı altında toplanarak bizlere yaşamımız boyunca sunulmuş olan gerçek örneklerdir. Kabul etmeyebilirsiniz ama inanın bu böyle!

Kendime verdiğim ve hayatım boyunca değişmeyecek sözüm şu olmuştur: Karşımdaki insan kötü biri de olsa, kötü olan o insandan ötürü diğer insanları aynı kefede değerlendirmeyeceğim. Kötü olan insanın kötülüğünü yüzüne vurmayıp, onunla arama mesafe koyarak yaşamıma devam edeceğim!

Sonuç itibariyle hepimiz insanız! Fakat seçim yapmamız gereken iki yol var: Biri iyi insan olmak, diğeri ise kötü insan olmak. Ben iyi olmayı seçtim ve bu dünyadan öyle ayrılacağım. Geride kalanlar beni hep iyi bir insan olarak anacaklar. İşte bütün isteğim budur ve tüm çabalarım bunun içindir.

Bunu bir tavsiye olarak dikkate almanızı kalpten dilerim.

YILLAR SÜREN İŞ ARAYIŞIM

“Aylaklık insanlığın en büyük düşmanıdır. Çalışmak kadar iyi bir şey yoktur. Çalışan insan asla başarısızlığa uğramaz.”

Bhartrihari

İçimdeki ses artık bir iş güç sahibi olmam gerektiğini söylüyordu.

Sinsi düşmanımı unutabilmem için farklı insanların arasına girmem, değişik çevrelerde bulunmam gerekiyordu. Bu sayede, hiç değilse, yeni insanlarla iletişime geçebilecek ve yeni uğraşılar edinecektim. Amacım, yoğun bir ilişki içinde onu unutmaktı. Artık kendimi çok iyi tanıyordum.

İlk olarak Ümraniye Belediyesine başvurdum. Ailece 30 yıldır Ümraniye'de ikamet ediyoruz, böyle bir hakkım olmalı, diye düşünerek belediyeye başvurmuştum; hatırlı insanları araya sokarak belediye başkanı ile görüşmeye gittim ancak mümkün olmadı görüşmek. Olayı Yusuf Abime anlattığımda bana dedi ki:

“Bu kişi cumhurbaşkanı ya da başbakan değil ya! Görüşmek zorunda!”

Ertesi sabah erkenden kalktım ve belediye binasının önünde beklemeye başladım. Volta atarken başkanın makam aracının yaklaştığını gördüm ve hızlı adımlarla o tarafa doğru yöneldim. Serebellar Sendrom Ataksi, heyecan yaptığınızda koordinasyon bozukluğu, titreme ve istem dışı heyecana bağlı olarak kafa sallanması gibi vakalara neden oluyordu. Belediye başkanına doğru, deyim yerinde ise sarhoş gibi yürüyünce, başkanın koruması bir sıkıntı yaratabileceğim düşüncesiyle adeta bir duvar gibi dikildi karşıma. Rahatsız olduğumu ifade edince belediye başkanı korumasına seslenerek, “Sorun yok,” dedi.

Başkana,

"Kusura bakmayın! Size makamınız üzerinden ulaşmaya çalıştım ama mümkün olmadı," dedim.

"Konu neydi?" diye sordu.

İş için başvurduğumu ve bunun için hatır sahibi kişilerin kendisini arayıp bilgilendirmiş olması gerektiğini söyledim.

"Evet," dedi ve devam ederek, "bilgim var ama işçi alabilmemiz için İçişleri Bakanlığının bu konuda bize *işçi alabilirsiniz* yetkisi vermesi lazım," diye sürdürdü konuşmasını. Yani sözün kısası şunu söyledi:

"Belediye bünyemize işçi alımımız yok!"

Dikkatinizi çekerim ki, belediye başkanı karşısındaki kişinin bir engelli olduğunu bile bile kapanışı şu sözlerle yapmıştır:

"Sağlığın yerinde olsaydı seni yol çalışmalarındaki *amelelerle* birlikte çalıştırabilirdik."

Acı olan şuydu ki, bu kişi aynı zamanda bir eğitimci kimliğine de sahipti. Engelimin yaralayıcı ve üzücü bir biçimde yüzüme vurulduğu ilk cümlelerdi bunlar! Moralim alt üst olmuştu. Evime iki yüz elli, üç yüz metre uzaklıkta olan belediyede iş bulabilmeyi hayal etmiştim. Kızdığım şey, güçlülerin güçsüzleri, eksiklikleri üzerinden yargılamalarıydı!

Evet! Üzülmüştüm. Benim nazarımda, engelimin yüzüme vurulması ve bana nahoş bir yakıştırma ile hitap edilmesi oldukça aşağılayıcıydı. Ama elbette yıkılmadım; tam aksine bu durum iş bulabilme konusunda istekli olmam için beni daha çok kamçılamıştı.

Yusuf Abimin yanına giderek ondan akıl almaya devam ediyordum. Beni teskin ederek üzülmememi sağlıyordu.

O dönem İş-Kur, iş bulmak isteyen engelli ve hükümlülerin işveren temsilcileri ile haftada bir gün görüşmelerini sağlıyordu. Benim gittiğim dönemde her çarşamba günüydü bu görüşmeler. Ne denli çaresiz insanların var olduğunu görmem için orada olmam, halime binlerce kez şükretmem gerekiyormuş meğer! Protez bacağı olan, kolu olmayan,

duymayan, ayaklarını sürttüğü için yürümekte zorlanan kader mahkûmu insanlar! Ben o dönem, onlara göre o kadar sağlıklıydım ki!

Üzülerek söylüyorum, Türkiye'de insana değer verilmediğine ve özellikle de engelli insanların ne kadar değersiz görüldüğüne birebir şahit oluyordum! Anlattıklarım on bir, on iki yıl öncesiydi! Elli kişi düşünün, bu elli kişinin kırk - kırk beşi engelli ve beşi hükümlü. Beş adet kurum masası var. Kurum görevlisi ve ayrı ayrı beş firma temsilcisi o masalara dağılmış. Saat dokuz olduğunda, bizler koyun sürüsü gibi bir o masaya, bir bu masaya gidip geliyorduk engelli olmak hiç önemli değilmiş gibi. Üstüne üstlük bir de kurum çalışanı memurlar tarafından azarlanıyorduk. Yaklaşık bir yıl süreyle her çarşamba günü oraya gittim. Bu görüşmelere giderken kılığıma kıyafetime özen gösteriyordum fakat yine de pek şansım yoktu. Çünkü nörolojik bir rahatsızlığınız var ise iş bulma şansınız oldukça düşüktür. İşverenler daha çok ortopedik ve engeli ciddi olmayan kişileri tercih ediyorlardı. Hatta ne acıdır ki, eğer yasal mevzuat gereği işletmelerde elli kişide bir engelli istihdamı zorunluluğu olmasaydı, birçok şirket engelli çalıştırmazdı bile. Çünkü bizler risk teşkil ediyoruz onlar için! Kendimden çok, engeli benimkinden daha fazla olan kader arkadaşlarımın bir an önce iş bulmaları için dua ediyordum.

HAYATIMIN DİĞER DÖNÜM NOKTASI

"Bu dünyada azimli ve çalışkan bir insanın başaramayacağı iş yoktur."

Somadeva

Bende şeytan tüyü olsa gerek ki, girdiğim ortamlarda çok sevilirim. Sohbet sonrası insanlar genelde konuşmalarımı ve fikirlerimi beğenirler. Belki bu nedenle olacak, zamanla İş-Kur'daki memurlarla arkadaş olmuştuk. Yusuf Abimin mağazası ile İş-Kur arası iki sokaktı. İş-Kur kendi sistemi üzerinden işverenin engelli çalışan açığı olup olmadığını görebiliyordu. Bu nedenle sadece çarşamba günleri değil her fırsat buldukça İş-Kur'a gidiyor ve durumu sorguluyordum.

Yine bir gün İş-Kur'a gittim, fakat bu defa iş sorgulamak için değil, hallerini hatırlarını sormak için… Memurlardan Atakan adlı genç bir çalışan artık beni çok iyi tanıyor, iş bulmamı benden çok istiyor ve arzuluyordu. O gün, öylesine bir anda sisteme baktı ve dedi ki:

"Bak! Engelli açığı olan üç tane şirket var. Adreslerini yazayım şansını bir dene!"

İlk defa böyle bir şey oluyordu. Adresleri kontrol ettiğimde ikisi uzak lokasyonda, biri ise çok yakındaydı! Haliyle, görüşmeye yakın olandan başlayayım, diye düşündüm. Yusuf Abinin yaralarını iyileştirdiği kuşun uçma vakti gelmişti artık. Kendi başına ve hür bir biçimde ayakta kalışını, sinsi düşmanının hayatına olumsuz etki yapmasına rağmen insanlara dik duruşunu göstermesinin tam zamanıydı.

Aslında randevu alınması gerekiyordu ve ben almamıştım. Yine de şansımı denemek istiyordum. Görüşmeye gittiğim yer, bir Maya Grubu şirketi olan Mapa A.Ş.'nin (IKEA Türkiye), Ümraniye IKEA mağazasıydı. Yolumun bu şirkete düşmesinin bir rastlantı olmadığına inanıyorum. Bugün, on bir yıldır bu ailenin parçası durumundayım. İnsana değer

veren, herkesi kucaklayan, din, dil, ırk, mezhep ve cinsiyet farkı gözetmeksizin her türlü ayrışmaya karşı olma felsefesiyle, "bey", "hanım" gibi hitap şekillerinin kullanılmadığı, alçakgönüllülüğün ve en önemlisi de sevginin esas olarak paylaşıldığı bir aile ortamı!

Normal koşullarda bir firmanın CEO veya genel müdürüyle temas kurmak için müdürleri, koordinatörleri, direktörleri geçmeniz gerekir. Ama ilginçtir ki, burada, yani IKEA'da bu durum geçerli değildi. CEO ve genel müdürünüz ile sohbet edebilir, beraber yemek yiyebilir, gülüp eğlenebilirsiniz. Burada, ya adınızla ya da çok yakın iletişim içerisindeyseniz 'abi' veya 'abla' diye hitap edilir. Sadece patronunuza ve CEO'nuza, onlar istemese de, 'bey' dersiniz. Unutmayınız ki, bu şirket dünyanın en büyük mobilya ve aksesuar perakende markası olan IKEA'nın Türkiye temsilcisidir. Benzer birçok mobilya markasının da öncüsü, hatta ilham kaynağıdır. Tamamen değerler üzerine kurulu bir şirket! Benim gözümde bir şirketten çok, biyolojik ailemden sonra ikinci bir aile olmuştur.

Randevum olmadan gitmiştim! Benimle görüşmeyebilirlerdi! Bunun farkındaydım. Resepsiyonda beni, zamanla çok seveceğim Banu Abla karşılamıştı. Benimle yakından ilgilenerek, sanki daha önceden randevum varmış gibi itinayla insan kaynakları yetkilileri ile görüşmemi sağlamıştı.

İnsan kaynakları müdürü dâhil, yedi kişi ile muhatap oldum. Çünkü vasıfsız biriydim ve sahip olduğum rahatsızlığa uygun nerede çalışabileceğim düşünülmüştü. Şimdilerde aklıma geldikçe gülerim hep, görüşmeye giren o dönemki insan kaynakları uzmanı Serkan Abi bana şu soruyu yöneltmişti?

"Rahatsızlığın nedir?"

Ben de, tam olarak nasıl etkileri olduğunu söylemeden düpedüz,

"Dengesizlik!" demiştim.

Bunun üzerine Serkan Abi,

"Kusura bakma! İşe alamayız seni!" demişti.

"Neden?" diye sormuştum. O da,

"Sen öfkelendin mi müşteriye saldırırsın," diye yanıt vermişti.

Çok gülmüştüm! Ardından da şöyle bir açıklamada bulunmuştum,

"Öyle dengesiz değilim! Yürürken dengesizim demek istemiştim."

Bu cevap üzere Serkan Abi de tebessüm etmişti.

En son Nil Hanım'la görüşmüş ve samimiyetimi görmesi için ona duygularım ile dokunmak istemiştim! Ona şöyle demiştim:

"Yaşadığım rahatsızlığın çaresi yok! Hiç değilse değişik bir ortamda farklı insanlarla çalışarak, iletişim kurarak sinsi rahatsızlığımı unutmak istiyorum. Bu nedenle sizden iş anlamında hiçbir beklentim yok. Tuvalet temizlemem gerekiyorsa onu da yapmaya hazırım. Para anlamında da bir beklentim yok, sadece çalışarak unutmak istiyorum."

"Estağfurullah! Olur mu öyle şey!" demiş ve devam etmişti, "Tamam! Size dönüş yapacağız."

Bu *'dönüş yapacağız'* söylemi insanlar üzerinde hep olumsuz bir algıya sebep olmuştur. Tabii ki benim için de öyle olmuştu. Engelli kişiler katbekat duygusal olurlar. Bir beklenti içinde oldukları için bu söylemi çoğu zaman yanlış algılarlar. Hele bir de *dönüş yapacağız* denip dönülmediğine şahit olmuşlarsa!

Randevum olmadan gitmiş ama yaklaşık bir saat görüşmüştüm. Şirketten çıkarken söylenen son söze, "Dönüş yapacağız," sözüne kilitlenmiştim. Hani görüşmelerde kişinin davranışları ve konuşmaları belirli kıstaslar dâhilinde filtreden geçirilir ve sonra insan kaynakları ile bölüm yöneticisi kendi aralarında muhasebe eder ve nihai kararı alırlar ya! Sonra ne olacağını kimse bilemez.

Bu ve benzeri bütün olumsuzluklar kafamın içinde çalkalanırken, şirketten yüz metre uzaklaşmıştım ki

arkamdan biri seslenerek,

“Arkadaşım, bakar mısın!” dedi ve koşarak yanıma geldi. Ardından, “Çok bağırdım ama duymadın. Senin iş olumlu oldu. Yarın tekrar gelmeni rica ediyoruz,” dedi.

Şu kadarını söyleyebilirim, o anki sevincimi ve mutluluğumu anlatacak tek bir kelime yoktu. Sadece aklımda, üç yıl boyunca çektiklerim, umutsuzluklarım, kör olmuşçasına hayata karanlık bakışım ve hayatımı sonlandırma noktasına kadar gidişim canlanmıştı!

Hemen mutluluğumu paylaşmaya Yusuf Abimin yanına gittim. Ellerine sarılarak:

“Abi sayende oldu. Sen olmasaydın hiçbir şeyi başaramazdım,” dedim. Yine o dik duruşunu sergileyerek, bana bir kez daha ders verdi.

“Başaran sen oldun, ben bir şey yapmadım. Sen istemeseydin başaramazdın.”

Neyi başarmış olduğumu söylemek istiyorum. Çünkü, ‘Ne var ki başarılan? Niye abartıyorsun?’ diye düşünüyor olabilirsiniz!

Bir düşünün, bir taraftan her şeye rağmen *yaşamak güzel* diyerek yaşamın tüm zorlukları ile mücadele ederken, diğer taratan artık pes edip yaşamınızı sonlandırma noktasına gelmişsiniz. İşte o an düştüğünüz yerden kalkıyor ve üç yıl gibi uzun ama çok uzun bir zamanda kendinizi geliştiriyorsunuz. Daha da önemlisi, zaman geçtikçe çok daha kötüleşeceğinizi bildiğiniz rahatsızlığınıza rağmen var olmayı seçerek insanlara, ‘Ben de bir bireyim. Engelim dışında, siz sağlıklı insanlardan hiçbir farkım yok,’ diyebiliyor ve insanların yaptıklarınızı takdir etmelerini, sizi birçok defa örnek göstermelerini sağlayabiliyorsunuz. İşte bu benim için en büyük başarıdır.

Evet, evet, evet! Nihayet olmuştu ve artık işe başlıyordum. O zaman sadece işyeri olarak gördüğüm ama bugün baktığımda yaşam kaynağım olan yer. İkinci ailem olarak kabul ettiğim, moralimin devamlı olarak yüksek olmasını sağlayan, herkes tarafından sevilen sayılan biri olduğum, şirket CEO’muz

tarafından tüm çalışanlara ve insanlara örnek kişi olarak gösterildiğim, beynimi pozitif yönde kontrol eden ve beyin gücümü hayatın olumlu tarafına başarıyla yönlendiren, en etkili analizleri birçok sağlıklı kişiden önce yapabilme yeteneğini edindiğim yer.

Bilmek gerekir ki, ülkemizde engelli bireylerin toplum içerisinde kendilerine yer bulmalarını ve kendilerini ifade edebilmelerini sağlayan benzeri şirketler ne yazık ki çok az! Benim gibi çalışmak isteyen engelli dostlarımın bir işe sahip olarak topluma dâhil olmaları oldukça önemli bir durumdur. Bu duyguyu sağlıklı insanların anlaması pek mümkün değildir. Hatta belki anlamalarını beklemek de gerekmez.

Çünkü engelliler o kadar değişik duygu, düşünce ve bakış açısına sahiptirler ki, engeli olan kişiyi gerçek anlamda engeli olan bir başkası anlayabilir ancak. Beni gerçek dostlarım anlar! Bu tespitimi, ilerleyen sayfalarda daha detaylı anlatacağım. O zaman örnekleri ile okuyacak, beni *anlayacak* ve hatta hak vereceksiniz!

Şimdi artık hayata atılma zamanı gelmişti.

Yusuf Abimin yanından ayrılmak pek kötü bir durumdu. Fakat sinsi düşmanımın bedenimden asla uzaklaşmayacağının bilincinde olan bir engelli olarak, fiziki engelin bir engel olarak görülmemesini istiyordum. “Ben bir engelliyim ama istedikten sonra sorunları beyin gücüyle, pozitif düşünce ve iyimser yaklaşımla çözebilirim,” demeyi ve insanların “Evet! Engelli olabilir ama bizden farkı yok,” demelerini sağlamayı hedeflemiştim.

İşe başladığım ilk günlerde, rahatsızlığıma uygun olarak çağrı merkezi bölümünde çalışacağım söylenmişti. Sonuçta vasıfsız biriydim ve resmi olarak ilk defa çalışmaya başlıyordum. İş ilk zamanlar çok zordu. Çünkü hareket etmeye alışmış biri olarak devamlı yürüyen ben, şimdi sekiz saat boyunca oturuyor, telefonda insanlara hizmet veriyordum. Fiziki yorgunluğunuzu, ayaklarınızı uzatıp dinlenerek atmanız pek mümkündür, fakat beyin yorgunluğu başka bir şeydi, öyle ayaklarınızı uzatıp dinlenmeyle falan geçmiyordu. Her şeyden önemlisi, insanlar ile uğraşıyorsunuz! Bazen anlayışsız, terbiyesiz, hakaret eden ve ne istediğini bilmeyen insanlar ile konuşuyor, hatta onları memnun etmeye çalışıyorsunuz. Örneğin şu yaklaşımı hiçbir zaman anlayamadım, anlayacağımı da hiç sanmıyorum: Sorunları olan kişiler, '*Merhaba!*' demeden önce söze hep şöyle başlıyorlardı:

"Ben avukat..."

"Ben prof..."

"Ben sanatçı..."

"Ben patronunuzun arkadaşıyım. Adım..."

Hep bir kimlik ve güç gösterisi! Sizi kimlikleriyle ve konumlarıyla etki altına alma çabaları. İşte bazen de bu kategorideki insanların egolarına şahit olmaktı benim işim.

Grup liderim (ilk kademe yöneticim) ve insan kaynakları müdürüm iki ayımı doldurmama iki hafta kala benimle özel olarak görüştüler:

"Bizim beklentimizin altında çalışıyorsun. İki aylık deneme süren dolmak üzere. Eğer beklentilerimizi karşılamakta yetersiz kalmaya devam edersen yollarımızı ayıracağız," dediler.

Oysa elimden geleni yapıyordum kendimce. Fakat onların beklentilerine göre yetersiz kalıyordum. Tabii ki bu sözleri ilk duyduğumda çok üzülmüştüm. Yapılan bu konuşmadan aklımda kalan tek cümle, "Yollarımızı ayıracağız," idi.

Eh! Burası Yusuf Abinin yanı değildi. Sen bir çalışansın

IKE

ve diğer çalışanlardan bir farkın yok. Kendime karşı ve bana güvenen, değer veren kişilere karşı sorumluluklarım vardı. Ailem ve yakın çevrem bana inanıyorlardı. Bu güvenin ve inancın boşa gitmesini hiç istemiyordum. O iki hafta aklımdan çıkmıyordu, ne olursa olsun buradan gitmemek için elimden geleni değil, çok daha fazlasını yapmam gerektiğini aşılayıp durdum kendime.

İki vardiya şeklinde çalışıyorduk: Sabah vardiyası 08.00-18.00 arası ve akşam vardiyası 18.00-22.00 arası... Çağrı merkezi gündüz yoğun olduğu için çalışan sayısı daha fazlaydı. Akşam vaktinde ise telefon trafiği daha az olduğu için merkezde tek kişi kalıyordu. O iki hafta boyunca çağrı karşılama konusunda çok iyi olmalıydım. Hatta akşam bölümde yan yana oturduğum arkadaşımın bilgisayarını kapatmıyor, kulağımda iki kulaklık iki bilgisayarla yapılması güç bir şeyi başarıyordum; aynı anda iki telefon çaldığında ikisini de açıyor, hangisinin işlemi uzun sürecek ise onun hatta beklemesini rica ederek kısa sürecek olanın işlemini bitiriyordum. Bu şekilde, yüzde yüz efektif olmak amacıyla gelen çağrıların çoğunu cevaplamayı amaçlıyordum. Cevaplayamadığım en fazla bir ya da iki çağrı oluyordu ve yüzde doksan sekiz ya da yüzde doksan yedi performansla günü kapatıyordum! Bu sonuç benim için muhteşemdi.

Şunu özellikle söylemek istiyorum ki, insanın gücünün sınırı yoktur, yeter ki gönülden istesin ve beynine hükmedebilsin. Beyninize yapmak istediğiniz şeyi işleyin! Sihirli söz: İstiyorum, istiyorum, istiyorum!

BAŞARMIŞTIM!

"Hepimiz boyuna iyi olduğumuzdan dem vuruyoruz. Ama böyle bir kahramanlığı yapmaya yetecek kudret hangimizde var?"

Dostoyevski

Başarmıştım! İşime devam ediyordum. Yollarımız ayrılmayacaktı. İlk dönemlerde grup liderimle hiç uzlaşamadık. Beni işten soğutmak için konumunu kullanmak istiyordu. Kendi kendime, 'Bu kadında hiç mi vicdan yok!' diye soruyordum! Çağrı merkezinde yaptığım işe ilave olarak, çalıştığım birim olan müşteri ilişkileri bölümünün diğer işlerini de görev kapsamına dâhil etti. Fakat ben, 'Yapmam!' demiyordum. Aslında o dönem hareketli işleri, zorlansam da, kaslarımın güçlü kalması için ben de istiyordum. Durumumu bahane göstererek ona hiçbir zaman 'Rahatsızlığıma aykırı bir şey yapıyorsun.' demedim. Eh! İşten çıkarılma tedirginliği de olunca...

Büyük kurumlarda herhangi bir nedenle bir kazaya sebebiyet vermeniz ve bundan ötürü bir kişinin zarar görmesi durumunda çalıştığınız kurum yargılanabilir, hatta ağır yaptırımlara bile maruz kalabilir.

Bir gün dengemi kaybettim ve düştüm. Şirket doktorum tarafından muayene edildim. Üzerim tozluydu ve bunu gören doktor:

"Nerede oldu bu olay? Çağrı merkezi bu kadar mı pis?" diye sordu.

Tebessümle karşıladım bu soruyu:

"Ben çağrı merkezinde çalışmıyorum. Şu sıralar ürün etiketlerini kontrol etme ve zaman zaman troley toplamadayım," deyince doktor şaşkınlıkla:

"Sen ne diyorsun ya!" dedi.

Derhal, konuyla ilgili olarak insan kaynakları müdürüne

mail atarak olayın ciddiyetini iletmişti. Büyük kurumlarda bu gibi vakalar insan kaynakları tarafından dikkat edilmesi gereken önemli konulardandır. Çünkü bu, insan odaklı çalışmanın gerekliliğidir. Doktorun ve insan kaynakları müdürümün olaya ciddiyetle yaklaşmaları ve önemsemeleri sayesinde bir daha troley toplama işinde çalışmam kesin olarak engellenmişti.

İyi bir insan olmak benim nazarımda çok yüce bir mertebedir. O yöneticim, yılmamı sağlayarak işten ayrılmam için çok çaba sarf etti ve başka yollara başvurdu. Ama ben, her ne olursa olsun savaşmayı seçen biriydim; gerisi bana vız gelir tırıs giderdi!

Bu olaydan sonra iki yıl daha çağrı merkezi personeli olarak hizmet verdim. Ancak hiçbir şey göründüğü gibi değildi; siz ne kadar direnir ve savaşırsanız, karşı taraf da o kadar üsteler ve savaşırdı. Bu süreçte oldukça fazla baskı altında kaldım. Evet, karakterim gereği kolay sindirilen biri değildim. Hiçbir zaman susarak haksızlığa boyun eğen biri olmamıştım. Ancak çağrı merkezindeki yöneticim de tamamen zıt anlamda benden geri kalmıyordu; onunla zıt düşüncede olduğum ve boyun eğmediğim için, kendince bana bir yıldırma politikası uyguluyordu.

Nasıl mı?

O dönem çağrı merkezimiz müşteri hizmetlerine bağlıydı. Çağrı merkezi çalışanı olarak müşteri hizmetlerine bağlı bölümlerde de çalışabiliyordunuz. Örneğin kasa, ürün teslim, ürün iade, danışma, çocuk cenneti, resepsiyon, troley, back ofis bölümleri gibi… Yöneticim kasa hariç, beni tüm bölümlere göndermeyi kafasına koymuştu.

İlk olarak iade bölümüne gönderdi. İade bölümünde müşteri ile fiziki olarak temas kurulur ve iletişime geçilir. İade işlemi bilgisayar üzerinden manuel olarak sisteme girilir. Aslında bu oldukça normal bir durumdur; ancak rahatsızlığım sebebiyle, benim için hiç de normal sayılmazdı.

Bir gün, bir müşteri geldi. İadesini alacağım ama aniden

heyecanlanmaya başladım ve bununla birlikte kafamın titremesi artmaya ve hareketlerim yavaşlamaya başladı. Yavaş hareket ettiğim için karşımda bekleyen müşteri etkilenerek üfleyip püflemeye başladı. Bir anda gözlerim doldu. Zorlandığımı gören iş arkadaşım Gonca derhal bana yardımcı olarak:

"Hanımefendi kusura bakmayın lütfen, arkadaşım engelli," dedi ve işlemi benim yerime tamamladı. İade bölümünde yaptığım ilk ve son iş bu oldu.

Sırada ürün teslim bölümü vardı. Bu bölümde ise fiziki yeterliliğiniz ön plana çıkıyor. Eğer müşterinin aldığı ürün depodan teslim edilmesi gereken bir ürün ise, müşteri kasa bölümünde ödemesini yaptıktan sonra sipariş kâğıdının bir nüshası sistem tarafından doğrudan yazıcı üzerinden ürün teslim bölümüne gönderilir. Buraya kadar her şey oldukça güzel ve etkileyici değil mi? Ne var ki, bu teslimatı yapmak için güç kullanmanız gerekir; yani, depodan gelen ürünleri sipariş kâğıdı üzerinden kontrol edip öyle teslim etmeniz gerekir. Şöyle anlatayım: Diyelim ki müşteri bir mutfak satın aldı; örneğin 200 parçadan oluşan bir mutfak olsun bu. Benim görevim, bu parçaları tek tek kontrol etmek ve müşteriye yanlış teslimat yapmamak. Bu nedenle parçaları bir arabadan diğerine taşıyarak kontrol ediyorum ve eksik olmadığından emin olduktan sonra ürünü müşteriye teslim ediyorum. Şükürler olsun ki hiç yanlış teslimat yapmadım. Ancak bende pek fazla olmayan bir şeyi, fiziki enerjiyi oldukça fazla tükettim.

Durun bakalım! Belki de Çocuk Cenneti tam bana göredir! Bir keresinde de Çocuk Cenneti'ne gönderildim. Çocuklar oyuncaklarıyla bana saldırınca bir daha oraya gitmedim.

Bu bölümlerin haricinde danışmada ve resepsiyon bölümünde de çalıştım. Danışmadayken müşterinin emanet poşetini alıyordum ve mağazaya giriş yapan ziyaretçilere sarı torba veriyordum. Resepsiyon bölümü ise çağrı merkezinin aynısıydı. Tek fark müşterilere doğrudan yardımcı

olmuyorduk, onun yerine genel müdürlük çalışanlarımıza aktarım yapıyor ve şirket içi telefonlara bakıyorduk. Bir de problemlerin çözüldüğü Back Ofis bölümü var. Müşterilerin aldığı ürünlerde bulunan üretim hatalarının çözümü ve iade işlemi için mağazaya gelen sinirli müşterilerin sakinleştirilmesi gibi işlerin yürütüldüğü yer. Yani hakarete maruz kalınan bir bölüm! Ben çağrı merkezi elemanıydım ama engelli biri olduğum da biliniyordu.

Tüm bunlar bir yandan beni hayata bağlayacak aktif işler olarak kendime olan güvenimi artırırken, fiziki olarak beni zorluyordu. Bir yandan rahatsızlığımla mücadele ederken, diğer yandan da performans kaygısı ve gerçek anlamda işe yaramak düşüncesi ile bu zorluklarla mücadele ediyordum. Ancak bu ek işlere rağmen çağrı merkezindeki işimi gayet başarılı bir biçimde yürütüyordum. Fakat ruhen çok yorulmuştum. Zaman geçiyordu, ruhsal yorgunluğum, yürürken sendelemelerim ve düşüşlerim artmaya başlamıştı.

Üstüne üstlük zaman zaman bazı çağrılarda müşterilerin,

“Sarhoş gibi konuşuyorsun!” demeleri ise yaraya tuz biber ekiyordu. İşte o anlarda her şeyin üzerime geldiğini ve artık üstesinden gelemediğimi hissetmeye başladım. Fiziki anlamdaki yorgunluğumu dinlenerek atabilirdim, fakat beynen ve ruhen dinlenmek sadece pozitif düşünce ile mümkündü. Ben ise içinde bulunduğum koşullar altında duruma pozitif bir çerçeveden bakamaz hale gelmiştim.

Artık zihni açıdan yıpranmıştım ve zamanla düşüşlerim iyice artmaya başlamıştı. Duvarlara sürtünerek yürüyordum. Bazen kısa mesafelerde istasyon yaparak yürüyordum. İzin günlerimde daha çok yürümeye çabalıyordum ama sinsi düşmanım durumumu gittikçe daha da kötüleştiriyordu.

Bu moral bozukluğuyla çok büyük bir boşluğa doğru sürüklenmiş ve yine rahatsızlığımın ilk dönemlerine dönmüştüm. Bu sefer freni patlamış kamyon gibi, meçhule doğru bodoslama gidiyordum sanki. Benden gelebilecek kötü habere hazırlıklı olmalarını isteyerek, herkesten helâllik bile

almıştım.

Tanesi 1000 mg. olan 10 tane ilacı birden içtim. Hep filmlerde gördüğüm bir şeydi; hayatını sonlandırmak isteyen kişi yüksek dozda ilaç alır ve henüz uyku halindeyken Hakka teslim olur. Ancak bende tam aksine bir etki yaptı. Bir türlü uykum gelmiyordu fakat kalp atışlarım hızlanmıştı. Göz bebeklerimin büyüdüğünü hissediyordum ama bir taraftan da, deyim yerindeyse, *cin gibiydim!* Korku var ya korku, içinize bir girdi mi öyle bir panik olursunuz ki! İşte o panikle anneme seslenerek,

"İlaç içtim," dedim.

Hemen hastaneye götürdüler beni. Doktora ilk sorum,

"Ölecek miyim?" olmuştu. Ne kadar trajikomik değil mi? Ölmek amacıyla bir eylem gerçekleştiriyorsunuz, sonra da aciz bir biçimde 'Ölecek miyim?' diye soruyorsunuz!

Neyse ki, bizzat doktorun müdahalesi ile kömür tozu içeren bir karışım içirilerek kusmam sağlanmış ve ardından midem yıkanmış, serum takılmış ve sonrasında eve gönderilmiştim.

Şimdilerde bu olayları hatırladığımda çok gülüyorum ve o zamanlar yaptığım bu şeylere bir anlam veremiyorum. Tek bildiğim, ilk dönemlere göre rahatsızlığımın daha da görülür ve hissedilir bir biçimde kötüye doğru seyrettiğiydi. Sebep bu olabilirdi. Fakat bugünkü aklımla baktığımda çok yanlış şeylermiş yaptıklarım. Sonrasında psikiyatr tedavisi ile yeni bir süreç başladı.

Dile kolay on bir yıl! Tam on bir yıl boyunca bu ailenin bir parçası olmaktan gurur, onur ve kıvanç duydum. Allah'tan niyaz eylerim ki, benim gibi engelli dostlarıma böyle anlayışlı, sevecen, değer veren, her şeyden önce insana şefkat dolu bakan ve paylaşımı ilke edinmiş şirketlerde çalışmayı nasip eylesin.

On bir yıldır çalışma yaşamının ve toplumsal hayatın içindeyim. İnsanların engellilere bakış açısı; engellilerin çektiği sıkıntılar; çevresel zorluklar ve benzeri nice konularda on bir yılda yeteri kadar bilgi sahibi olduğumu düşünüyorum.

Bilinçli bir engelli dostunuz olarak düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bu nedenle, şunu hemen belirtmek isterim ki, Türkiye'de bir engelli olarak yaşamınızı idame ettirmeniz çok zor ve güçtür.

Türk Dil Kurumu 'engel'in sözlük anlamı şöyle ifade ediyor: *Bir şeyin gerçekleşmesini önleyen sebep, mâni, mahzur, müşkül, pürüz, mânia, handikap.*

Keşke her şeyin açıklaması bu kadar kolay olsaydı.

Keşke, 'engel'i yaşamak zorunda olan insanların hayatları bu kadar kolay bir şekilde tanımlanabilseydi.

Her şeyden önce bizler engelliyiz, *özürlü* değiliz! Eksikliğimizden ötürü kimseye karşı özrümüz yoktur. Türk insanı ilk olarak bu kelimeyi bir engelli kişi için kullanmamalı. Kelime haznesinden bu sözcüğü çıkartmalı. Kim bilir, belki de sakat, zekâ özürlü, geri zekâlı gibi kelimelerin yanlış anlaşılacak kelimeler olmadığını düşünüyor olabilirsiniz. Ancak engelli bir kişinin bu kelimeleri nasıl algıladığını asla anlayamazsınız.

Örneğin, bir kadın için *tecavüz* kelimesi oldukça aşağılayıcıdır; onun yerine *cinsel istismar* demek daha doğrudur! Türk insanı vicdanlı olduğu kadar, oldukça ön yargılıdır da. Toplumumuz vurdu mu tam vuran -mecazen- insanlarla dolu. Ne yazık ki, ulus olarak çok cahil kişilere sahip bir toplumuz. Sonuçta engelli olmayı kim ister, değil mi? Kim o müşkül duruma düşüp başka insanlara muhtaç olmak ister ki?

Ben oldum olası, iki adım atıp yoruldum diyen insanlara çok kızıyorum. Oysa attığınız her adım için şükür etmelisiniz. Rahatsızlığım günden güne ilerlediği için artık destek aparatlarıyla yürüyorum. Kimseden yardım almadan uzun uzun yürüdüğüm o günleri hatırladıkça, yürümenin en büyük özgürlüklerden olduğunu şimdi çok daha iyi anlıyorum. Yeter ki siz yürümek isteyin ve yürümekten aciz olmayın, önünüze çıkacak her engeli elinizin tersiyle iter ve yine yürümek istersiniz.

'Anlıyorum' kelimesi bana bazen anlamsız geliyor. Öyle

zamanlar oluyor ki, içinde bulunduğunuz duruma bağlı olarak duygu ve düşüncelerinizi sağlıklı hiçbir kimsenin anlaması mümkün olmuyor. Aparatla yürürken çektiğim zorlukları… Bir adım ileri gitmenin iç dünyamdaki anlamını… Düştüğümde, sanki bir hatam olmuş gibi özür dilemelerimi… Ve sizlerin bu duruma şahit olmanızı… Ve benzeri daha nice şeyleri… Anlamanız mümkün mü?

Görme engelli dostlarımı düşünün bir de! Belki de onlar, 'Keşke görebilseydim de, yürüme engelim olsaydı,' derler.

Ya zihinsel engelli dostlarım? Onlar ki, dünyanın en saf, en temiz insanlarıdır. Bebek gibidirler. Özetle, melektirler! Ama sırf dertlerini anlatmak için çıkardıkları sesleri kızarak ve yadırgayarak karşılayan, insanlarla kurmak istedikleri teması korkarak karşılayan ve sanki yaratık görmüşçesine yanındaki çocuğu elinden çekiştirip, bir zarar görmekten kurtardığını sanan insanlar… Beni, bizleri nasıl anlayabilirsiniz ki? Bence anlamanız mümkün değil; bu nedenle lütfen bize, 'Anlıyorum' demeyin!

HAYATA, GÜLÜMSEYEN YÜZÜMLE BAKMAYA GAYRET ETTİM

"Mutluluğum belki de şundan ileri geliyor; bende olanlara seviniyor, olmayanların üzerine düşmüyordum."

Tolstoy

Birçok defa tacizle karşılaşsam da mücadele azmimden bir şey kaybetmedim ve hayata hep gülümseyen yüzümle bakmaya gayret ettim.

2012 yılına kadar yürümeme destek olan araçlar kullanmıyordum. Yürürken koordinasyon bozukluğu meydana geliyordu. Gözle görünür biçimde dengesiz yürüyordum. Bu nedenle, 'Sarhoş! Uyuşturucu almış! Tinerci! Hap almış!' dediklerini çok duydum. Hakkımda bu şekilde konuşan insanların yanına giderek durumumu açıklıyor ve yüzlerini kızartarak özür dilemeye mahkûm ediyordum.

Çalıştığım yer binlerce, on binlerce ziyaretçinin geldiği büyük bir mağaza! O dönem callcenter elemanıydım. Yemek saati geldiğinde personel restoranına gitmek için, mağazaya gelen insanların arasından geçmek durumundaydık. Bir hafta sonuydu ve mağaza oldukça yoğun ve kalabalıktı. Molam bittiği için geri dönüyordum. Yürüme yolunda aniden dengemi kaybettim ve düşer gibi oldum. Bir çiftle göz göze geldim. Kız yanındaki kişiye şöyle diyordu,

"Aşkım, aşkım gördün mü? Ne kadar içmiş, sarhoş!"

Üzerimde çalıştığım yere ait üniforma ve yaka kartım var! Bir düşünün! Diyelim ki dediği gibi içmiş olayım; peki mesai saatleri için körkütük içmiş bir personelin bu şekilde

çalışması mümkün müdür? Ben yerinize cevap vereyim, zahmet etmeyin: Kesinlikle hayır! İşte bu nedenle, bunları birebir yaşadıktan sonra, *anlıyorum*, kelimesini hakaret olarak algılıyorum.

'Allah'ım düşmanımı dahi sağlığı ile sınamasın!' diyen biriyim ben. Bir engel kişiyi sadece etkilemez; yarattığı etkinin anlatım şekli çok karışıktır. Çevresel etkilerinin nasıl olduğu ve yaşamınızı kolaylaştırma anlamında devletinizin ve kamunun neler yaptığı gibi soruların yanıtlarını bulmak kolay değildir. Sevgiliniz var mı? Bu koşullarda olabilir mi? Cinsel ihtiyaçlarınızı normal olarak dışlanmadan karşılayabiliyor musunuz? Bu faktörler insanın olağan hayata karşı duruşunu nasıl etkiler? Hepsini anlatmaya çalışacağım...

Şunu tüm samimiyetimle söylemek isterim ki, o kadar acı şeyler yaşıyor, görüyor ve öyle şeylere şahit oluyorsunuz ki bazen insanların olmadığı bir yerde yaşamak istiyorsunuz. Engelli biri olarak yaşamda neler mutlu olmamı sağlıyorsa, moralimi neler yükseltiyorsa genellikle onları yapıyorum. Gülümsüyorum! Mutluluğun en vazgeçilmez kaynağıdır gülmek. Geçici bir mutluluk için değil ama… Gülmeyi gerçekten, kalpten başarabiliyorsanız ve yaşam şekli haline getirmişseniz, hayat boyu mutlu olacaksınız demektir.

Kendim daima güldüğüm için insanların da hep gülmesini ve mutlu olmasını istiyorum.

İnsanlarda hep bir mutsuzluk hali var. Geçim derdine, maddi sıkıntılara, aile içi sıkıntılara ve bunun gibi nedenlere bağlı olarak yüzler hep asık ve konuşmalar hep sitem dolu. Bu durumda gördüğüm insanları beş dakika bile olsa güldürür ve tebessüm etmelerini sağlarsam ne mutlu bana!

Günlük yaşamımda buna şartlanmış biri olarak bu düşünceyi kendime bir görev kabul ediyorum. Gülmenin verdiği mutluluğu insanlarla paylaşmanın bana sağladığı kazançla ben üstüme düşen görevi yerine getirmiş gibi hissediyorum kendimi.

AKIL NERENİZDE?

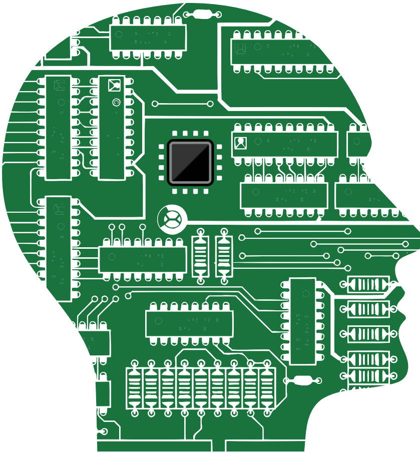
"Duygular üzerinden insanlarla ilişki kurmak aynı şeyi akılla yapmaktan daha kolaydır."

La Bruyere

Fiziki olarak engelli olmak sadece kol, bacak, el, kafa veya ayak ile ilgili bir engel anlamına gelebilir. Ancak şunun farkında olun ve insanlara hissettirin: Duygularınız ne kadar güçlü olur ve kalbinizden gelirse fiziki engeliniz o ölçüde engel olmaktan çıkar! Bu konuda asla düz bir mantıkla düşünmedim. Belki duygular ile hareket etmek bazen anlık kayıplar yaşatabilir size; fakat bu yaklaşım sizi hayatınız boyunca iyi kılacaktır.

Hz. Ali'ye sormuşlar:

"Akıl insanın neresindedir?"
Hz. Ali şu cevabı vermiş:
"Akıl insanın kalbindedir!"

Demek ki, hakikati bulmak için beyin kâfi gelmiyor, ayrıca gönüle ışık düşmeli. Işık olmazsa göz neye yarar?

Bu sözle ne demek istediğimi anladığınızı umuyorum.

'Neden ben?' sorusunu sormaktan vazgeçin! Çünkü bazı şeylerin cevabı yoktur. İnsanoğlunun yanıtlayamayacağı, cevabını bilmediği veya bulamayacağı sorular mutlaka olacaktır; ne de olsa ilahi bir dünyada olduğumuzu unutmamak gerekir. Herkes bir sınava tabidir! Ben de bu dermansız dertle sınanıyor olabilirim. İşte tam olarak bu düşünceyle yaşıyor ve şunu görüyorum:

'Allah'ım öyle bir dünya yaratmış ki, her şey bir sınav gibi! İnsanlar bu dünyada din, mezhep, ırk, zenginlik-fakirlik, iyilik-kötülük vb. farklılıklarıyla bir arada yaşıyorlar. Öbür dünya kervanına varıncaya dek, yaşamlarının sonuna kadar bir teste tabi olacaklar.'

İşte benim bakış açım budur!

Diyelim ki yoz, yobaz ve 'Benim bildiğim doğrudur!' diyen biriyim. Diyelim ki, Allah'ın gönderdiği diğer dinler hakkında kötü konuşuyor, küfrediyor ve o dinlere mensup olanları sevmiyorum. Bu sebeple farklı dinlere mensup insanları yadırgıyor ve dışlıyorum. O halde, derhal şu kolay şeyi düşünmem gerekir: Ya o yadırgadığım dinlerden birine mensup olarak dünyaya gelmiş olsaydım? İşte tam da bu noktada büyük bir sınav veriyoruz; hiç kimseyi yargılamaya hakkımız yoktur. Bu dünyada üstümüze düşen görevler neler ise onları yerine getirmekle mükellefiz.

Zengin olan kişi, zenginliğini büyük bir hırsla daha çok zengin olmak için mi, yoksa yardıma ihtiyacı olan insanlar için mi kullanıyor?

Fakir olan kişi, üçkâğıtçılık, dolandırıcılık ve hırsızlık yaparak mı yaşıyor, yoksa Yaradan'a sığınarak, 'Buna da şükür! Her şeyin hayırlısını nasip et!' diyerek sabır mı diliyor?

İyi olan kişi, derdi olan düşkünün yüzüne hatalarını vurmadan, onu yargılamadan ve yadırgamadan mı yaşıyor? Her şeyin biz insanlar için olduğunun bilincinde olarak mı

yaşıyor?

Kötü olan kişi, yaşamını kin, öfke ve şiddetle mi sürdürüyor? Yaşarken her an maraz mı çıkarıyor? Yoksa tam tersi kötülüğün insan doğasında kabul gören bir özellik olmadığının bilincinde mi?

MANEVİ DÜNYAMIZ

"Zaman da para gibidir, iyi değerlendirmezseniz yavaşça erir gider; sabahlarınızı aylaklıkla geçirirseniz günün kalan saatleri de boş geçer."

Sir Walter Scott

Muhtemelen size klişe gibi gelecektir ama oldukça geçerli bir söz vardır: *Beş dakika sonra ne olacağımızın garantisi yoktur!* Bu gerçeği bilinçaltımızda hep bulundurmalıyız! Günün birinde engelli olacağımı bilebilir miydim sizce? Olmadan evvel yüzlerce kez söyleselerdi asla inanmazdım.

Şunun altını önemle çizmek istiyorum: İnsanlar için en değerli meta zamandır. Fakat insanlar hayatlarını, sonu gelmeyecekmiş gibi şuursuzca, düşüncesizce ve bencilce yaşıyorlar. Ey ahali! Uyanın! Bir vakit gelip de dönüp geçmişe bakmaya fırsatınız olursa eğer, hayatın sillesini öyle bir yersiniz ki, kulağınıza çalınacak tek olası ses 'Keşke!' olur!

Zaman geçiyor ve geçmişe dair yaşanan hiçbir şey bir daha geri gelmiyor. Bu nedenle zamanı, yoğun paylaşımlarla anlamlı kılarak öyle bir yaşayın ki yaşadığınız her bir ana ait mutluluklar hatıralarınızda yer edinsin. Belki de daha sevgi dolu ve şefkatli olmanızın tek yolu, başkalarıyla paylaştığınız duygu ve düşünceler için mutluluk duymanızdan geçiyordur. Oysa günümüzde mutlu olmanın tek yolunun maddiyat olduğu sanılıyor! *'Para mutluluğu getirir,* deniyor ama inanın bu aslıyla alakası olmayan saçma bir öneridir sadece, para her şeyin ilacı olsaydı ilk olarak bana derman olurdu. Karun kadar zengin olsam bile sinsi düşmanımın bana verdiği derdin dermanı yok işte! Bana ilaç olamadıktan sonra dünyanın en zengini olsam ne yazar!

Bazı soruların cevabı yoktur. Neden mi? Belki insanoğlu bu sorunun da cevabını hiç veremeyecek, maddi olarak sınırsız

güçleri olmasına rağmen!

Paranın *zerre miskal* mutluluk getirdiğine ve getireceğine inanmıyorum. Engelliyim ve hayat benim için oldukça zor; ancak yine de yılmıyorum. Çalışıyorum, insanları seviyorum ve çektiğim ciddi zorluklara rağmen kahkahalarla gülüyorum; çünkü kararlılıkla yaşıyorum. Az ya da çok para da kazanıyorum ve Allah'ıma şükrediyorum. İşte mutlu olmam için bunlar yeterli.

Fakat bir türlü anlayamadığım ve hayretle izlediğim şey, insanlardaki para sevdası ve zengin olma hırsı. Mevcut durumları ile mutlu olmayı düşünmüyorlar hiç. Zengin olunca mutlu olacağım düşüncesine, yani koca bir yalanın aldatıcı dünyasına savruluyorlar. Çok üzücü! Şu fani dünyada malın da mülkün de hiçbir anlamı olmadığını, zamanın süregiden sonsuzluğunda geçer akçe olan tek gerçeğin maddiyat değil maneviyat olduğunu birçok değerli düşünce adamı dile getirmiş, gelecek nesillere oldukça kıymetli mesajlar bırakmışlar. 16. yüzyılda yaşayan Anadolu gezgini, şair ve büyük halk ozanımız ***Pir Sultan Abdal*** bizlere şu dizelerle seslenmiş:

Dünya benim diye göğsünü germe
Dünya kadar malın olsa ne fayda
Söyleyen dillerin söylemez olur
Bülbül gibi dilin olsa ne fayda

Kurtulamazsın Azrail'in elinden
Bir gün olur çıkarırlar evinden
Allah'ın ismini koyma dilinden
Dünya kadar pulun olsa ne fayda

Sen de dersin söz içinde sözüm var
Çalarsın çırparsın oğlum kızım var
Senin şunda üç beş arşın bezin var
Bütün dünya malın olsa ne fayda

Yalan söyler kov gıybetten geçmezsin
Helâlını haramını seçmezsin
Kesilir nasibin su da içmezsin
Akan çaylar senin olsa ne fayda

Pir Sultan Abdal'ım çökse otursa
Kull-i günahlarım alsa götürse
Dünya benim diye çekse getirse
Dünya sana baki kalmaz ne fayda

Bu ve benzeri mesajlar asırlar öncesinden bugünlere dek ulaşmıştır. Tek yapmamız gereken, devamlı olarak, neden-sonuç ilişkisini sorgulamaktır. Sonrasında nesnel bir bakış açısıyla, maddi olan her şeyin emanet olduğu çözümüne kavuşursunuz. Ardından hayatı manevi açıdan görmeye ve şekillendirmeye başlarsınız. İşte o andan sonra ilahi dünyanın şifrelerinden birini çözmüş olursunuz. Artık mutlu olmak için oldukça büyük bir nedene sahipsinizdir.

Buna karşılık,

'Kimsenin kimseden farkı yoktur, kimsenin kimseden fazlası da yoktur. Kişilerin dış görünüşü, statüsü, konumu ayrıcalık yaratmaz.' söylemi maalesef gerçeği yansıtmamaktadır. Bu söylem, bu iddia büyük bir yalandır. Gerçek olan, hayatta birçok insanın kendini diğerlerinden üstün gördüğüdür. Dış görünüşleri, statüleri, konumları, maddi varlıklarıyla ayrıcalıklı olurlar.

Kendimden yola çıkarak size birkaç örnek vereyim. Sözüm ona çocukluk arkadaşlarımla adeta birer kardeş gibiydik; peki şimdi neredeler? Rahatsızlığım ilerleyip engelim daha da ağırlaştıkça, o eski *arkadaşlar* bir kez olsun aramaz oldular beni; ama hani kardeştik biz! Kardeşlik böyle mi olur peki? Benim bildiğim kardeş destektir, dayanaktır, eksiğini tamamlayandır, erinmeden ve bıkmadan elinden geldiğince yardım edendir. Benim nazarımda kardeş budur.

İşte ortanca abimde gördüğüm şey tam olarak buydu. Kitabın başlarında da belirttiğim gibi, istisnalar hariç, bütün kavramlarınızı çoğunlukla aileniz üzerine kurun. Çünkü müşkül duruma düştüğünüz zaman yanınızda olan tek gerçek varlık *ailedir*. Allah kimseyi kimseye muhtaç etmesin! Edecekse de ailenize muhtaç etsin. O vakit gönlünüz rahat olacaktır.

Öyle bir dönemde yaşıyoruz ki, insanlar birbirlerini statü ve konumuna göre değerlendiriyor ve kendi apoletleri ile karşılarındaki kişinin apoletleri eş değerse iletişim kuruyor; yok eğer değilse karşısındakini küçümseyerek hakir görüyorlar.

İnsanların bu tür davranışlarına şahit olunca, onlardan nefret ediyorum! Onlarla aynı havayı teneffüs etmekten dolayı muzdaribim ve kendimi suçlu hissediyorum. İnsanlarla, onları kategorilere ayırarak iletişim kurmak dünyanın en aciz davranışıdır. Fakat bir yandan da şunu düşünmüyor değilim: Aslında bu insanlar da kendi davranışlarıyla bir sınava tabiler.

Mevlana demiş ki:

"Ne olursan ol, gel!"

Alçakgönüllü olmak, insanları kucaklamak, sevecen davranmak, kalplerine iyiliğinizle dokunmak ulvi bir kişiliğe sahip olduğunuzu gösterir.

Topluluklarda bu kişiliğiniz nedeniyle hakkınızda güzel şeyler söylenir. İnsanlara olabildiğince sevecen bir biçimde, gönül gözünüzle bakın. İnsanlarla konuşmaktan çekinmeyin ve hâl hatır sorun. Yapmacık olmak yerine samimi olun ve keyif alın. Gözlerinizdeki ışıkla etkileyin insanları. Ve unutmayın! Hayata ve insanlara sunduğunuz iyiliklerin, bir bumerang gibi dönüp dolaşıp varacağı yer yine kendiniz olacaktır. Böylece ardınızdan, kişiliğinize dair hep güzel düşünceler üretilecektir.

'Bugün varız, yarın yokuz!' sözüyle yaşayan, ilişkilerimi bu bilinçle kurmaya çalışan biri olarak bu dünyadan göçtüğümde yaptığım iyiliklerle anılmak isteyen biriyim. Benden sonra,

'O, iyi bir insandı!' denilmesini istiyorum. Tüm çabalarım bunun içindir. Kim bilir ne muhteşem bir şeydir arkanızdan iyiliğinizin konuşulacak olması. Keşke herkesin gayesi bunu düşünerek yaşamak olsa… Adımlarını bu denkleme uygun atabilseler.

Engelli dostlarımın çoğunun hayatı manevi değerler üzerine kuruludur. Maddiyatın hiçbir anlamı yoktur onlar için. Bizim derdimiz, yapay olarak gördüğümüz para kadar değersiz değildir! Para bizim için amaç değil, olsa olsa bir araç olabilir. Tek isteğimiz, insanların bizlere acıyarak bakmamaları, yadırgamamaları, ötekileştirmemeleri, dışlamamaları… İnsanlardan, çok değil, sadece anlayışlı olmalarını bekliyoruz. Bize de bir şans verilmesini istiyoruz, yaşama aktif olarak dâhil olmak istiyoruz. Belki bu vesileyle, tüm zorluklara rağmen, sahip olduğumuz yaşama gücü sayesinde, bizlerin de toplumun temel taşları olduğumuzu gösterme şansımız olacaktır! Kendi engellimizi kabul ederek toplumsal engellere göğüs geriyoruz fakat sosyal yaşamın içinde daha fazla var olabilmemiz için sağlıklı insanların bizlere daha fazla şans vermesi gerekmektedir. Ancak samimiyetle olmalı bu, yapmacık değil! Gösterilen samimiyet sayesinde bizler de hayatın ve toplumun bir parçası olduğumuzu hissedebilmeliyiz. Bizlere çekinmeden sorumluluk verilebilmeli. Kendimizi önemli hissedebilmemiz için, yapabileceğimize güvenle bizlerden oldukça önemli şeyler talep edilebilmeli.

Her çarşamba günü, İş-Kur'a başvurduğum zamanlarda onlarca engelli arkadaşımla sabah sekizden öğlen vaktine kadar işverenlerle görüşüyorduk. Tabii ki bu süreçte diğer engellilerle yeni arkadaşlıklar kuruyor ve bol bol muhabbet ediyorduk. Bu güzel ama anlamlı sohbetlerden çıkardığım sonuç şudur ki, her engelli arkadaşım benimle aynı düşüncedeydi: Yeter ki bizlere bir şans verilsin, para hiç önemli değildi.

Aslında para da önemli; çünkü sağlıklı bireyler hayatlarını

para ile idame ettiriyor ve istediklerine sahip olabiliyorlar, değil mi? Oysa biz engelliler, bir işimiz ve buna bağlı bir kazancımız olmadığında hep yakınlarımıza muhtaç oluyoruz. İşte o zaman iş sahibi olan sağlıklı insanlara gıpta ediyoruz! Paranın bizim için bir önemi varsa, ancak bu anlamda vardır.

Örneğin, bir giysi beğendiniz ama alamıyorsunuz ve eğer bedelini yakınlarınızdan biri karşılamazsa o giysiye sahip olamıyorsunuz. İşimiz olsa ve para kazanabilsek, ihtiyaç duyduğumuz her şeye, hiç kimseye muhtaç olmadan sahip olabilsek, biz engelliler için ne büyük bir özgürlük olur.

Ancak tabii ki şunu da göz ardı etmemek lazım; bir engelli durumunu kendine çıkar sağlamak için kullanmamalı. Bunu biraz daha açacak olursak şunları söylemek isterim: Herkes aynı engele ve engellilik oranına sahip değildir. Konuyu bu anlamda iki ayrı kategoride değerlendiriyorum; fiziki engeli bariz bir şekilde görülen, her işi yapamayanlar ve engeli hafif olup, sağlıklı bireyler gibi birçok işi yapabilenler... Hafif engelli olan dostlarım için, hayatlarını tamamen maneviyat için idame ettiriyorlar, demem doğru olmaz. Tam aksine, tekerlekli sandalyeye mahkûm olan ya da fiziki engeli ağır olan bir dostum ile konuştuğumda, 'İyi kötü bir işim olsun da parası önemli değil,' diye bir yanıt alıyorum. İşte bu nedenle her engelli, engellidir diyemeyiz! Bu konuda daha objektif olmamız gerekiyor. Ve tam olarak doğruları konuşmalıyız.

Daha somut bir örnek vermek gerekirse, Down sendromlu bir kişi ile hafif engelli birisini aynı kefede değerlendirebilir miyiz? Sevgi dışında hiçbir şeyin anlamı yoktur! Biraz da kişilikle alakalıdır maddiyat, maneviyat. Fakat engellilik oranı yüksek ve koşulları çok zor olan birçok dostum için manevi değerlerin hep ön planda olduğu gerçeğini de açıkça ifade etmeliyim.

İş-Kur'dayken engelli bir arkadaşım büyük bir mağazanın deposunda çalıştırılmak üzere işe alınmıştı. Gözlerindeki o sevinci ve mutluluğunu asla ifade edemem. Ancak iki hafta sonra yeniden İş-Kur'a görüşmelere geldi.

"Hayırdır kardeşim! Ne işin var burada senin?" diye sorduğumda bana:

"Kovuldum!" dedi ve devam etti, "Benden istediklerini yapamadım."

Fakat acı gerçek şuydu ki, işverenin taleplerini yerine getirmesine engel olan şey sahip olduğu engeliydi. Madem öyle, söyleyin o halde, bu tür yaklaşımlardan sonra maddiyatı neden önemseyelim ki? Sevgi, saygı, anlayış, alçakgönüllülük ve hoşgörü gibi değerler bizim için maddiyattan daha mı az değerlidir?

İşte tam da bu noktada, eğitim mağduru olan bir toplum olduğumuz için, ne yazık ki empati kurma yetimizin olmaması sorun oluyor; eğer siz, engelli birinden, sağlıklı bir bireyden beklediğiniz performansın aynısını beklerseniz, sorunlar asla ortadan kalkmayacak demektir.

Bizleri hayata kazandırarak sizler kazanın!

ENGELİNE RAĞMEN BAŞARAMAYACAĞIN HİÇBİR ŞEY YOKTUR

"Çömlekçinin kili istediği gibi biçimlendirmesi gibi, herkes kendi hayatını kendi elleriyle yapar."

Hitopadeşa

Bana hep güven duyuldu. İstersem başaramayacağım hiçbir şeyin olmadığı anlatıldı bana. Çalışma hayatım boyunca bir kere bile olsun engelli olduğum hissettirilmedi. İşte en büyük kazancım bu oldu benim.

Sinsi düşmanım fiziki olarak kendini belli ediyordu ama ruhumu işgal etmesini istemiyordum. Bu noktada bana güvenen birilerinin olduğunu bilmek, engelimin başarıya ulaşmaya engel olmadığını idrak etmemi ve engelimle dalga geçer hale gelmemi sağladı. Önemsenmek ve engelime rağmen engelimle birlikte örnek gösterilmek çalışma ve yaşama şevkimi arttırıyordu.

Benim de bulunduğum şirket toplantılarımızdan birinde Grup CEO'muz ve Genel Müdürümüz Sayın Fuat Atalay çalışanlarına seslenerek, örnek davranış ve çalışanlar arasında dayanışma konularını işliyor ve dinleyenlere şirket müdürleri ile yaptığı bir toplantıyı aktarıyordu:

"Toplantının sonlarına geldik. Müdür arkadaşlardan Erhan söz aldı ve dedi ki, *'Benim örnek aldığım biri var!'* İçimden şunu düşündüm: *Herhalde beni örnek aldığını söyleyecek, başka kimi gösterebilir ki!* Buna karşılık Erhan arkadaşımız, *'Ben Yaşar'ı örnek alıyorum kendime. Ondaki azim sağlıklı insanlarda bile yok,'* diyerek, örnek teşkil edecek ve son derece akıllıca bir saptama yaptı, sizlerle paylaşmak istedim."

Onca sağlıklı insanın içinde, özellikle örnek gösterilerek işaret edildiğinizde kendinizle duyacağınız gururun bir ifadesi yoktur. Bana, *trilyonlar mı, yoksa bu duyguyu yaşamak mı,* diye sorsalar, bir saniye bile düşünmeden ikincisini seçerdim.

ENGELİNİ KÖTÜYE KULLANMA!

"Bütün kötülükler, bütün erdemler kalbimizdedir, senin kalbindedir, benim kalbimdedir."

Anderson

Hiç tasvip etmeyip, çokça eleştirdiğim bir şey vardır: Engelli dostlarımın engellerini kötüye kullanmaları…

Engelin büyüğü küçüğü olmaz! Fakat engelime rağmen, onu öne sürerek asla insanlarla iletişime geçmedim ve onlardan hiçbir şey istemedim. Ancak yine de ilk zamanlar, insanlarla iletişim kurarken şunları söylemek gereği duyuyordum:

"Lütfen yaklaşımımı yanlış anlamayın! Engelli olduğum için laf ebeliği yaptığımı düşünmeyin!"

Çünkü engelli birisi için, *engelini kullanıyor* izleniminin ve duygu sömürüsü yapıyor düşüncesinin oluşması, oldukça büyük bir korkudur. Allah'tan en büyük niyazım, *'Allah'ım, ne kadar kötü bir durumda olursam olayım, asla engelimi haksız şekilde kullanmayı bana nasip eyleme!'* olmuştur.

Belki beni eleştirenleriniz olabilir ama dürüst olmam gerekiyor. Engelinizi bahane ederek doktorunuzdan neredeyse sorgusuz sualsiz rapor alabilmeniz mümkündür. Engelini kullanarak bu yolla rapor alıp, keyfi sebeplerle işten kaytaran; engeli üzerinden kendisine çıkar sağlayan ve duygu sömürüsü yaparak insanlardan maddi beklenti içerisine giren ve buna benzer davranışlar içinde olan nice engelli dostlarla yaşamım boyunca çok kereler karşılaştım. Görüp duyduğum bu tür davranışları biz engellilere yakıştıramıyorum. Noksanımız ve bir takım ciddi sıkıntılarımız olabilir. Yüzde seksen üç oranında engelli biri olarak, ifade etmek isterim ki, engelimizi kötüye kullanarak kendimize fayda ve çıkar sağlamak tam anlamıyla bir acizliktir!

Engelli olmamız, dik bir duruşumuzun olmayacağı anlamına gelmez. Karşımızdaki insandan hoşgörülü olmasını

isteyemeyiz; tam aksine onun kendi bilinciyle hoşgörülü olması gerekir. Muhakkaktır ki, içinde bulunduğunuz zor durum, temas halinde olduğunuz insanlar tarafından görülüyordur veya büyük olasılıkla bunun farkındadırlar. Önemli olan, siz engelinizi dile getirmeden size beklediğiniz davranışın sunulmasıdır.

Bu manada her zaman dik durmayı tercih etmişimdir. Çoğu zaman insanlardan yardım istemiyorum. Örneğin düştüğümde ayağa kalkmak için yardım istemek yerine kendim kalkmayı başardığımda insanlara şu mesajı vermiş oluyorum: Ben sizden yardım istemiyorum, ancak durumun farkına varıp yardım etmek sizin insani göreviniz olmalı! Engelli dostlarımdan en büyük ricam, farklılığınızı gösterme çabasına girmeyin lütfen. İnsanların sizi ve içinde bulunduğunuz durumu görebilmeleri için sabırlı olun sadece.

FARKINDALIK YARAT, FARKLILIĞINI GÖSTER!

"Bir adamın yeteneklerini ve erdemlerini geliştirmesine izin vermeli. Ancak yapabileceklerinin farkında olan bir insan başkalarını hoşnut edebilir. Yeteneklerinin farkında olmayan bir insandan kimseye hayır gelmez."

William Hazlitt

Her engelli kendi gücünün farkında olmalı!

Ben buradayım ve engelliyim; beni görün ve farkıma varın, diye çığırtkanlık yapmamalı! Bunun yerine kendi özgücümüzün farkında olduğumuz zaman ne kadar çok şey yapabileceğimize inanamazsınız! Üstelik bu nankör ve acımasız hayatın üzerimizde yarattığı onca zorluklara rağmen…

Engellilere genellikle hep aynı bakış açısı ile yaklaşılır: aciz, eksik, sesi çıkmayan, dışlanan, ötekileştirilen vb. Bunlar, engellilerin toplum içinde kalıplaşmış olan durumunu ifade ediyor.

İş hayatına başladığım dönemde üst düzey müdür yöneticilerimle iletişim kurarken hep, *sakın yanlış anlamayın! Sizinle, kendime bir çıkar sağlamak için konuşmuyorum; tamamen dostça bir samimiyet içinde konuşuyorum,* düşüncesi içindeydim. Evet! Uzun bir süre bu söylemi kullandım. Sırf hakkımda, *engelini kullanarak duygu sömürüsü yapıyor,* denilmemesi için! Oysa ben bir engelliyim ve masum bir atmosfer içinde olmadım hiç. Ara sıra rahatsızlığımın neden olduğu düşmelerim oluyor ve ben yardım etmeye gelen insanları istemiyorum. Onların yardımını kabul edemeyeceğimden değil, düştüğümde kalkmayı kendim başardığımda bir nevi savaşı kazanmış olduğumu hissettiğimden… Çünkü sürekli olarak birilerinden yardım bekleyecek olursam muhtaç olmayı

da kabul etmiş olurum.

İlk zamanlar insanlar bunu yanlış anlıyordu. Sanki onlardan keyfi nedenlerle yardım istemiyormuşum gibi algılanıyordu. Ancak zamanla şunu söylemeye başladılar: *Senin mücadeleni ve düştüğünde yardım istememekle yarattığın farklılığını anlıyoruz.* Görüldüğü gibi, ufak da olsa insanların bakış açılarını kendi gücümle değiştirmeyi başardım. İşte bu bir farkındalık yaratmaktır.

Ben bir bakıma, topluma karşı gelmeye çalışan bir engelli olmak için varım. Evet, bir takım kısıtlarım olabilir ama bunlar sadece fiziki anlamda. Şunu keşfetmiştim: Aklımı ve zekâmı cesaretimle birleştirdiğimde sağlıklı insanların çoğundan birçok bakımdan daha üstün olabiliyordum. Hele bir de bu durumum insanlar tarafından takdir edilince kendime olan güvenim katbekat artıyor. Belki fiziki yönden kısıtlı olabilirim ama aklım ve zekâm ile bu engelin üstesinden gelebilmeyi başarıyordum.

İnsanlarla sohbet ettiğimde çoğunun ortak söylemi:

"Ben başaramazdım!" oluyor.

Eğer zamanında duygu sömürüsü yapsaydım, içine kapanık biri olsaydım, umudum olmasaydı, engelimi kullansaydım, bana da her engelli gibi bakılır ve farklılığım kimse tarafından dile getirilmezdi. Aklımı ve zekâmı kullanarak şirketime sunduğum fikirler sayesinde 100.000 TL'nin üzerinde bir maddi kaybı önlemiş oldum. Çalıştığım şirket IKEA, değerleri olan ve bu değerler ile iş yapan bir yer. Her yıl şirket üst yönetimi tarafından kıdem ödülleri düzenlenir. Kıdem ödüllerinin yanı sıra çalışanlar olarak şirketimize, "SÜPER FİKİR" adı altında maliyeti düşürüp kârı arttıracak fikirler sunuyoruz. Bugüne kadar sunulan fikirlerden farklı olarak benim sunduklarım, sıfır maliyet - artı kazanç şeklinde oldu. Engelli olabilirdim ama *farklıydım* da. Özet olarak, önce güçlü yönümü arayıp buldum: Aklım, zekâm ve cesaretim. İşte kendimi bunlarla destekleyip hep başarılı olmaya çabaladım.

Bazı şeyleri de zamana bırakıp sabırla gerçekleşeceğine

inanmak gerek. Sabır, sabır, sabır! Toplum olarak o kadar tez canlıyız ki, her şeyin hemen o an olmasını isteriz, ancak ne yazık ki öyle olmuyor. Çalışıp yorulmadan, yeterli vakti ayırmadan, dürüst ve mert bir kişiliğe sahip olmadan beklentilerinize yanıt alamazsınız! Eğer yeterince sabredip, kendinizde dayanacak gücü toplamayı başarırsanız, bu acımasız ve köhne dünyada ayakta kalabilirsiniz. Böylece farkında olmadan insanların dikkatini çekmiş ve farkındalığınızı göstermiş olursunuz zaten!

Dışarıdan bakıldığında benim için söylenecek en doğru sözlerden bir tanesidir sabır. Sabrım sayesinde sizlerin arasında olduğum bir gerçektir. Neden mi? Çünkü yıldan yıla kötü anlamda ilerleyen bir rahatsızlığım var. Örneğin, araba sürmeyi çok seviyorum ama rahatsızlığım reflekslerimi alıp götürdüğü için ayağımı gaz pedalından kaldırıp frene koyacak kadar hızlı değilim. Belki engelli aparatı olan arabalardan kullanabileceğimi düşünenler olabilir. Ancak koordinasyon bozukluğu olduğu için oda mümkün değil ne yazık ki! Bununla birlikte eğer rahatsızlığımın tıpta çaresi bulunamazsa eninde sonunda eve kapanmak zorunda olacağımı da biliyorum. Sağ ayağım şu anda çok dönüyor ve beni inanılmaz zorluyor. Önceden kasılmalarım yoktu, ama şimdi beni çok zorluyor. Fakat tüm bunlara rağmen sabrederek hayatın bir parçası olduğumu göstermeye devam ediyorum.

Sabrımın bana verdiği en büyük ödül ise, yıllardır büyük bir sebatla biriktirdiğim gözlemlerimi insanlarla buluşturma imkânını bana veren, işte şu anda okumakta olduğunuz bu kitap oldu. Beni tanıyanlara sabırla gösterdiğim şey şu oldu: Gösterdiğim mücadele sayesinde hep toplumsal hayatın içinde olmayı başardım. Çünkü ben bir engelliyim ama farklıyım da.

İlahi dünyada, bahşettiğiniz hiçbir iyi şeyin boşa gitmeyeceğini bilin ve sabırla bekleyin! İnanın, hiç beklemediğiniz bir yerden mükâfatını göreceksiniz.

Ben gülerek bile farklılığımı hissedebiliyorum. Çok alakasız

görünebilir, ancak gerçek bu. Zaman o kadar acımasız ve hain ki, insanlar bıkmış, usanmış, sinirli, öfkeli, üzgün ve büsbütün tarumar olmuş gibiler! İnsanların birçoğu bu haldeyken ben gülerek ve içten kahkahalar atarak farklı olduğumu anlıyorum. Çünkü zamanla ve sabırla şunu çok iyi analiz ettim: İnsanları dikkatle izledim, sorunları neden-sonuç ilişkisi üzerinden inceledim ve empati yönümü geliştirdim. Sonuç olarak artık ihtiyaç duyulanın ne olduğunu çok iyi biliyorum!

İnsanlar sadece ve sadece mutlu bir an yaşamak için tebessüm etmek istiyorlar. Benim görevim içten gülmeyi onlara göstermek ve aşılamaktır. Aslında burada onlara şu mesajı iletiyor ve düşünmelerini sağlıyorum:

"Bakın şu adama! Onun çektiği zorluğu, yükünün ağırlığını görün! Ama yine de büyük bir azimle ve yılmadan tüm enerjisiyle gülüyor. Peki ya siz!"

Gördünüz mü farkımı? Ben bir şey söylemediğim halde, *farklılığımın farkına* kendilerinin vardığını *fark* ettiniz mi?

Kabul ediyorum, günümüz şartlarında gülmek çok zor! Ancak gülmek benim amacım. Aklımı ve zekâmı insanları güldürmek için de kullanıyorum. İnsanların nabzını çok iyi aldığım için onları ne tür konuşmaların ve davranışların güldüreceğini çok iyi biliyorum ve hep o yoldan gidiyorum. İnsanları güldürmeyi seviyorum. Kendim de gülüyorum tabii ki. Bu nedenle şirketim tarafından 2014 yılının en çok gülen kişisi olarak ödüllendirildim. Şunu özellikle belirtmek isterim ki, samimi, doğal, içten ve mutluluk ile gülmek tecrübe edilmesi gereken farklı bir eylemdir.

Ancak her şeye rağmen hayatın şu gerçeğini de unutmamak gerekir: Siz ne yaparsanız yapın, onu görmeyen insanlar da olacaktır. İç dünyalarını karanlık basan bu insanların, çoğu zaman hissiz bir kalbe sahip olduklarını düşünüyorum. Bu tür insanlar, 'Hep ben!' diyenlerdendir. Onlar kendilerince dünyanın merkezidirler. Fakat unutmamak gerekir ki, *çevresindekileri görmezden gelen insanlar, bir müddet sonra kendileri de görülmeyecek hale gelmeye mahkûmdurlar!*

Onların içini kin, kibir ve kıskançlık kaplamıştır! Bu üç karaktere sahip insanlar acaba ne kazanmış ve neyi başarmış oluyorlar? Başarılan tek şey, belki de, geride kalanlar tarafından yapılan yıkıcı eleştirilere ve söylenen ağır küfürlere maruz kalmalarıdır.

Başkalarının başarısı karşısında imrenerek ve *'Helal olsun!'* diyerek övünç duymak varken kıskanmak niye? Başarılı olmak herkes için mümkün olan bir eylemdir. *'Neden onda var?'* diye kıskanmak yerine, *'Neden bende de olmasın?'* diye düşünüp sorgulamak doğru olanıdır. Çünkü neticede herkes kendi hayatını yaşıyor, üstelik farklı biçimlerde! Siz de kendi yaşantınıza bir bakın ve pozitif yönde değerlendirmeler yapın. Olumlu ruh halinizi geliştirmek için isteyerek çalışıp çabalayın. Sonrasında şu yargıya erişeceğinizden emin olabilirsiniz: Kıskançlık duygusu meğer ne boş bir şeymiş!

İnsanoğlu niye kin duyar? Niye sapkınca bir tutum sergileme ihtiyacı duyar insan? Bu duyguların insana olumlu anlamda kattığı ne vardır ki? Neden düşmanca bir tavırla öç alma duygusuna saplanır kalır insanlar? Başkaları hakkında kötü konuşmalar yapmak, dedikodu yapmak, alçakça düşüncelere sahip olmak, başkalarının ayağını kaydırmak ve en kötüsü de iftira atmak! Hayat çok kısa, yapmayın lütfen!

Kibir sahibi olmak da acizce bir davranıştır. ***Mevlana*** demiş ki,

"Ey insan! Kaf Dağı kadar yüksekte olsan da, kefene sığacak kadar küçüksün!"

Unutmayın ki, her şeyin bir hesabı vardır. Zamanı geldiğinde üzdüğünüz kadar üzülürsünüz! Kendinizi diğer insanlardan ne kadar yüksekte görürseniz görün, aslında bir hiçsinizdir. Bir insan diğer bir insandan üstün olabilecek hiçbir farklılığa sahip değildir. Beyin, kafa, göz, kulak, bacak, ayak, kol, el, ağız, dil… Bunlar her insanda var. Böyle yaratılışımız çünkü! Kibir denilen aciz ruh hali ve başka insanlardan üstün olma duygusu tamamıyla yaşam standartlıyla alakalıdır. Bu ruh hali bir şekilde insanın yaşadığı çevre, sahip olduğu

konum ve benzeri diğer faktörlerin etkisi ile oluşur. Bu tür insanlar, başkalarıyla ilişkiye geçtiklerinde bile, çevrelerindeki insanları sınıflandıracak denli hastalıklı bir ruha sahiptirler. Onlar için halk arasında, 'Burnunun ucuyla konuşuyor,' denir. Kibirli insanlar açıkça kibirlerini söyleyemezler ama içten içe kendilerini beğenmeleri davranışlarına yansıdığı için ne kadar gizleseler de, karakterlerini megafonla bağırır gibi duyururlar insanlara.

Üzerlerindeki emanetlerin verdiği yapay bir güç ve hazla bu tür davranışları sergilerler; ancak aslında çok şey kaybettiklerinin farkında değildirler. Benim için en önemlisi şudur; insani değerler bakımından kabul edilemeyecek bu hastalıklı davranışları sergileyenler, insan olmaktan uzaklaşmış sayılırlar. Kısacası kendine şunu sormalı bir insan: Ben kimim?

Biz engellilerin böyle şeylere harcayacak zamanı yoktur. Çünkü bizim derdimiz bize yetmektedir. Zaten insanlara negatif açıdan bakmaya yönelik duygularımız bir şekilde lugatimizden silinmiştir! Örneğin ben sinsi bir hastalığa sahibim. Bu düşmanla birlikte yaşarken bilincim yeterince açık olduğundan doğruyu yanlışı herkesten daha iyi anlıyor ve görüyorum. Aksi durumda kıskançlık, kin ve kibirle insanlara nasıl bir kazanç sağlayabilirim ki? Bu tür davranışlarım rahatsızlığımı iyileştirebilecek mi peki? Elbette ki hayır!

Ben ve benim gibi engelli bireylerin tek düşünceleri engelleridir! İlahi dünya derken şunu kast ederiz: Biz engelliler, genellikle bu dertlerin Yüce Yaradan'dan geldiği inancına sahibizdir; her şeyin insanlar için olduğunu biliriz. Her dakikamız engelimizi düşünmekle geçmektedir. Aklımızı kurcalayan hep, insanların bizlere nasıl baktığı sorusudur. Ya da devletimizin bizlere nasıl baktığı…

Ben rahatsızlığı zamanla ilerleyen ve bu süreçte yetilerini zamanla kaybeden bir engelli olarak, gelecekle ilgili korkulara sahibim. Ne olacağım? Annem ve babam ileriki zamanlarda hep yanımda olamayacaklar. Günümüzün tıbbi olanakları ne

kadar yeterli olacak? İlerde hareket kısıtım daha da artacak ve belki de tamamen eve kapanacağım.

İşte bu ve benzeri düşünceler tüm benliğimizi sarmış durumda. Tüm çabamızı engelimizle birlikte yaşamaya harcarken, bunun dışında kalan durumlarda özellikle kötümserliğe ayıracağımız zamanımız yok!

Sağlıklı insanlar sürekli olarak bir hırs içindedirler ve bir an önce zengin olmak için çabalayıp dururlar. Onların kimi zaman kıskanç, kindar ve kibirli olmalarını normal karşılayabilirim, çünkü bu dünyadaki yaşamlarının tümüyle bu dünya ile sınırlı olduğunu düşünürler. Oysa engelliler olarak bizler, çoğunlukla öbür dünyayı da hesaba katarız. Yaşadığımız onca sıkıntılara karşılık mükâfatlandırılacağımıza inanırız. Bundan dolayı bizim iyi biri olmaktan başka düşüncemiz yoktur. Çünkü bedenen sağlıklı insanların göremediği gerçekleri görebildiğimize inanıyorum! Çünkü kötümser düşünmenin sağlıklı bedenlere sahip olan insanlara her an birçok şeyi kaybettirdiğini görüyoruz. Bunu gördüğümüz için de biz engelliler kaybedenlerin sahip olduğu bu hastalıklı ruh ve düşünce yapısına sahip olmamayı kendimiz için bir kazanç olarak görürüz.

Bizim kötülüğe ayıracak zamanımız yoktur!

VAKIF VE DERNEKLERİN DURUMU

"Yaptıkları işin beyhudeliğinin farkına varmayan insanlar alay konusu olmayı hak etmişlerdir."

L'estrange

Türkiye'deki engelli vatandaşların sayısını net olarak söyleyemem ama Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre 4 milyonu aşkın engelli vatandaşımız bulunuyor! Farklı kaynakları sorguladığımızda ise ülkemizde yaklaşık 8 milyonu aşkın engelli vatandaşımızın ülkemizde var olduğunu tahmin ediyoruz. Türkiye İstatistik Kurumu verileri sisteme kayıtlı olan kişiler üzerinden rakamları sunmakta. Bir de kayıt dışı olanlar var ne yazık ki! Kayıt dışını dikkate aldığımızda yaklaşık 8 milyonu aşan engelli vatandaşın ülkemizde hayatlarını idame ettirdiklerini görmekteyiz. Ne hazin bir durumdur! Üzülüyorum! Yıl 2017 ve biz hâlâ ülkemizde yaşamını sürdüren engelli vatandaşlarımızın sayısını net olarak söyleyemiyoruz.

Kayıtlı 4 milyon, gerisi net değil! Şimdi bir düşünün! Bu insanlar, görmezden gelindiklerini düşündüklerinde haksız mı sayılırlar? Kolay bir matematik hesabı yapalım: Ülke nüfusumuzun yaklaşık 80 milyon olduğunu göz önüne alırsak, toplam nüfusun yaklaşık yüzde onu engelli vatandaşlarımızdan oluşuyor demektir bu. Şimdi şunu sormamız gerekir; engelli vatandaşlarımıza ne denli ulaşmaktayız? İhtiyaçlarını anlayabiliyor ve yeterince cevaplayabiliyor muyuz?

İşte tam da bu noktada öfkeli eleştirilerime hedef olan konulardan biri de vakıf ve dernekler konusudur. Onlarca vakıf ve dernek var; peki, bunların kaç tanesi bu 8 milyon engelli vatandaşımızı kucaklayıcı ve hayatlarını kolayca idame etmelerini sağlayıcı işlevsel yönlere sahip? Sosyetik hanımefendilerin ve beyefendilerin ün yapmış mekânlarda

'engelli' ismi adı altında kurdukları vakıf ve dernekler üzerinden özel geceler düzenleyip, temsili bağışlar toplayıp boy gösterdiklerine hep şahit oluyoruz! Giyim kuşamlarından tutun yaptıkları bağışlara kadar aslında birbirleri ile yarış içerisindeler. Gözden kaçırılan gerçek şu ki, bu vakıf ve dernekler, 8 milyonluk engelli dünyasının çoğunluğunu gözetemiyorlar; genellikle yaptıkları en iyi şey ancak çok sınırlı sayıdaki kişiye ulaşabilmektir.

Aslında burada gizli bir ego ve kibre şahit oluyoruz. Elbette kutsal amaçlarla, toplum ve çevre duyarlılığı ile hareket eden birçok vakıf ve dernek var ve onlar elbette anlamlı işler yapıyorlar. Ancak bir kısmı da maalesef, koltuk sevdası, güç gösterisi, kendini belli etme ve benzeri tavır ve eylemleri sergileyecekleri yerler olarak bu dernek ve vakıfları seçmiş bulunuyorlar. Oysa vakıf ve dernekler işlevleri itibariyle kıymetli kurumlardır. Ancak buna rağmen çoğu zaman yardıma ihtiyaç duyan insanlar hep ikinci plandadırlar. Gerçek budur!

Bugüne dek hiçbir dernek ve vakıfla iletişim içerisinde bulunmadım. Bu nedenle tamamı hakkında eleştirel söz söyleyecek durumda değilim. Ancak diğer yandan temel anayasal haklarımın, daha özgürce yaşama hakkımın, fırsat eşitliğine sahip olmam için gereken koşulların ve çevresel şartların uygunluğu için devletin bana sunması gereken hizmetin hangisinin tanımını sağlıyor bu dernek ve vakıflar? Örneğin, engelliler için 10.000 üyeli bir dernek var ve sen üyelerin için çalışıyorsun ama önemli olan bu değil ki! Geride yaklaşık 8 milyon engelli nüfusu var.

Ben hep insanlara bir şeyler bırakmak istedim. 2011 yılında aklımda bir beyaz perde projesi vardı. Dünya Engelliler Vakfı'na ulaştım. Vakıf başkanı Metin Şentürk idi. Görüşüp kendisinden yardım isteyecektim. Doğrudan görüşmem mümkün olmadı. Metin Beyin yardımcısı Kerem Bey bana:

"Konuyu özet geçin, ben Metin Beye aktarırım," dedi.

70 sayfa yazdım gönderdim. Sonuç?

"Metin Bey çok yoğun… Şehir dışı işleri çok yoğun… Görüşmeniz pek mümkün değil!" dediler ve ben anladım.

BİR ÖNERİ!

"Zayıf insanlar hedeflerine güçlülerin desteğiyle ulaşırlar. Aynen bir derenin okyanusa ırmağın yardımıyla erişmesi gibi..."

Magha

Engellilere destek ve yardım amacıyla kurulan bu dernek ve vakıflar neden tek bir çatı altında buluşmazlar? Bürokrasi engeli varsa aşılır, çünkü küçük bir gruptan değil, milyonlardan bahsediyoruz! Engeliler ile ilgili tüm vakıf ve derneklerin tek çatı altında buluştuğunu ve ortaya çıkacak olan gücü bir düşünsenize. Altını çizmek istiyorum ki, doğru olan, dernek ve vakıfların bağlı olduğu bir federasyon değildir. Tam aksine, engelliler ile ilgili tüm vakıf ve derneklerin doğrudan hizmet sunabilmek için altında buluşabilecekleri tek bir çatı ve tek bir isim olmalı!

Aklıma şöyle bir isim geliyor: ***BİZLER DE VARIZ!***

İşte tam da bu isim altında bir çatı kuruluş kurulabilir. Engelliler ile ilgili aklınıza gelen tüm vakıf ve dernekler bu çatı kuruluş altında birleşebilir. Şöyle hayal ediyorum bu yeni kuruluşu: Kendini tamamen adayacak olan bir gönüllü heyeti olacak ve tüm içtenliğiyle çalışacak. Bu heyet, sosyetik abla ve abilerden değil, bütünüyle davaya adanmış kişilerden oluşmalı.

Profesörler, psikologlar, pedagoglar, sosyal bilimciler, sanatçılar, emniyet mensupları, askerler, avukatlar, futbolcular, siyasetçiler ve çeşitli mesleklerden oluşan bir gönüllüler heyeti! Böyle bir heyet kendi içinde birçok şeyi istişare ve muhasebe edip ortak paydada buluşarak, 'Engellilerin yaşamlarını nasıl daha umut dolu bir hale dönüştürebiliriz,'

düşüncesiyle çalışmalarını yapabilir. Engellilerin eğitim alma hakları ve iş sahibi olma beklentileri konusunda daha verimli olarak çalışabilir. Engelli vatandaşların sosyal hayatın bir parçası olması konusunda toplumu bilinçlendirebilir. Hazırlanacak olan bir müfredatla, evinden çık/a/mayan ve hayattan umudunu kesmiş olan engelli vatandaşlara ulaşabilir ve gerekiyorsa bunun için bir destek hattı oluşturulabilir. Hayattan soyutlandığını hisseden engelli vatandaşlara psikolog desteği sağlanabilir. Bu sayede engelli vatandaşların ve ailelerinin geleceğe daha büyük bir umutla bakmaları sağlanmış olmaz mı?

Engelli vatandaşlar, Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerine danışılarak eğitim ve diploma alma konusunda eğitilebilir ve onların bilinçli bireyler olmasını sağlamak için çalışılabilir. Fiziki engelli ve görme engelli arkadaşlarımızın ulaşım konusunda çektikleri zorluklar masaya yatırılarak, özel mekânlarda nasıl rahat hareket edebiliyorlarsa, dışarıda da rahat hareket edebilmeleri için çözüm üretilebilir.

Altyapısı tamamen engelli bireyler için tasarlanmış olan bir üniversite kurulabilir! Bunlar kulağa ütopik şeyler gibi gelebilir ama değil; sadece gerçekleşeceğine inanmak gerekir. Belki zor ama imkânsız değil! Milyonlarca insanın sizlere ihtiyacı olduğunu aklınızdan çıkarmayın lütfen! Bu kuruluşta yönetim heyetinin yanında, sağlık personeli ve psikologların da olması gerekmektedir. Ülkemizde dünyaca tanınan başarılı iş kadınları ve iş adamları bulunmakta. Bu kişilerle yüz yüze görüşülerek, onların yardım ve desteklerini kendi ağızlarından duyacağımız birçok organizasyon düzenlenebilir ve böylece toplumun duyarlı kesimleri harekete geçirilebilir.

Yardımları sadece parasal bağışlarla sınırlandırmamak gerekir. Yardımı beklenen insanların yeteneği hakkında bilgi sahibi olarak, onlardan alınacak desteğin belirlenmesi daha faydalı olacaktır. Parayla yapılamayacak birçok şey

vardır; söz gelimi karşınızdaki bireyin insan ilişkilerindeki iletişimi o kadar kuvvetlidir ki, parasal karşılığı olmayan bir isteği o kişi bir tek sözü ile gerçekleştirebilir! Önerdiğim bu çatı organizasyon gerçekleşecek olsa, inanın ki engelli vatandaşlar çok daha mutlu olacak ve yarınlara daha umut dolu bakacaklar.

Tam teşekküllü bir engelli hastanesini hizmete sunmak… Onlarca değil milyonlarca engellinin hizmet alabileceği bir engelli hastanesi… Yaş sınırlaması olmadan, A'dan, Z'ye her türlü engeli olan insanları kapsayan bir hastane!

Bu çatının gücü ve sahip olduğu bürokratik kuvvet ayrıcalığı sayesinde insanlığa hizmet veren böyle bir hastane, tüm dünya ülkelerinin hayranlık duyacağı bir yer olacaktır. *İnanmak başarmanın yarısıdır!* Böyle bir çatı kuruluşun oluşması mümkündür; insanların egolarını ve koltuk sevdalarını bırakarak yardımlaşmaya odaklanmaları durumunda bu işin olmaması için hiçbir sebep kalmaz.

Binlerce ulaşım aracı var; taksiler, otobüsler, minibüsler ve diğerleri... Bu ulaşım araçlarının bir kısmı engellilere göre tasarlansa… Örneğin bir vapuru tamamen engelliler için tasarlayıp İstanbul Boğazı'nda hizmete sunsak! Bunlar, yapılması imkânsız olan şeyler değildir.

İÇ DÜNYAM: KAYBETTİKÇE ŞEKİLLENEN HAYALLERİM

"Hayatta bizden başka türlü olmayan çok, pek çok kimse vardır."

Thedor Fontane

Hayallerim, ben onları kaybettikçe yeniden şekillendi ve şekillenmeye de devam ediyor. Kaybetmemin sebebi, engelimin giderek ağırlaşmasıdır. Ancak yine de hayallerim var olmaya devam ediyor. Bir engelli olarak, engelliler için bir şeylerin öncüsü olabilmek, uyuyanları uyandırmak, onlara örnek olmak ve engelimin zorlamasına rağmen bir şeyleri gerçekleştirebilmek…

En büyük hayalim ise, engellilerin yaşadığı bir yerleşke, yani bir şehir! Bu şehirde tamamen engelli vatandaşlar ikamet edecek olsa nasıl olurdu? Düşündüğüm çatı kurum burada da devreye girecek. Bu şehrin inşası için mimarlar, mühendisler, şehir planlamacıları, araştırmacılar çalışacak ve fizibilite raporları hazırlanacak. Ardından başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere ilgili devlet kurumlarından proje hakkında destek alınacak ve uygun bir lokasyon belirlenecek. Bu yardımın sadece engelli vatandaşların yararına olacağına ve bu insani görev dışında başka hiçbir çıkarın söz konusu olmayacağına dair tüm kamuoyuna bilgilendirme yapılacak!

Bu yerleşke veya şehirde ulaşımdan aydınlatmaya kadar gerekli olan her alanda, tüm altyapı için günümüz teknolojisi kullanılacak hazırlanacak! Ardından, ülkemizde ve diğer ülkelerde hizmet veren özel kuruluş ve şirketlerinin yöneticileri ile iletişime geçilecek, proje onlara etkili bir biçimde anlatılacak ve destekleri alınacak. Sonra tüm üretimin engelliler tarafından yapılacağı, ağır iş yükü olmayan iş yerleri ve fabrikaların kurulması sağlanacak.

Örneğin, bir otomobil düşünün. Otomobil üretmek zor

iş değil mi? Ama hepimiz biliriz ki bir otomobil, parçaların kademe kademe birleşmesi sonucu oluşur. Bir otomobil firması ile görüşüp, otomobili oluşturan herhangi bir parçanın üretiminin, yeni kurulan bu engelli şehrinde inşa edilecek olan bir fabrikada yapılması sağlanabilir. Teknoloji çağındayız. Dünyanın önde gelen teknoloji devlerine, projeden bahsedilerek üretim süreçlerinde yer alan bir parçanın üretiminin bu şehirde yapılması sağlanabilir.

Bu noktada, altını çizerek ifade etmek istediğim şey şudur:

Amacımız, engelliler için yaşanır bir dünya yaratmak olmalıdır. Onların hayattan kopmamalarını ve 'Biz de varız!' demelerini sağlamak için...

Böyle bir yerleşkenin veya şehrin yapılaşmasında devletimizin öncü olması gerekir. Sonrası bu şehirde okullar, marketler, manavlar, kuaförler, kafeler, restoranlar, AVM'ler, parklar, spor salonları, poliklinikler ve kısacası ihtiyaçlarımızın karşılanabileceği her şey olacak!

Bu yerleşkenin sadece engellilere özel ve sadece onların yaşayacağı bir yer olması gerektiğinin altını tekrar çizmek isterim.

Bu şehri İstanbul gibi düşünmeyin. Anadolu'da bulunan kendi halinde bir şehir gibi düşünün lütfen. Orada, öncelikle tüm fiziki şartlar engelliler dikkate alınarak sağlanmış olmalı. Engellilere rahat bir şekilde yaşama olanağı sunulmalı. Uygun alt ve üst yapılar inşa edilmeli. Engelliler için uygun iş olanakları yaratılmalı. Engellilerin, 'İşe yaramayız!' düşüncelerini sonlandırmalarını sağlayacak biçimde hayata katkıda bulunmalarının yolu açılmalı. Para kazanmaları sağlanarak özgüvenleri arttırılmalı. Özetle yaşam isteklerini ve kuvvetlerini doruk noktasına çıkaracak bir işleyiş olmalı bu yerleşkede.

Tamamen engellilerin yaşadığı bir şehir! Manavından kafesine, çalışanları da engelli olacak! Siz, engellilere ekonomik kuvvet ve özgürlüklerini sunduğunuzda aslında onların, geleceğe korku ile değil, umutla bakmalarını sağlıyorsunuz.

Bu düşüncelerimi kaleme alırken inanılmaz bir heyecan duydum. Bir an bunun gerçekleştiğini düşündüm: Ülke olarak insana değer verme konusunda kötü olan karnemiz bir anda iyiye dönmeye başlıyor ve ardından projemiz gelişmiş dünya ülkelerince örnek gösterilen bir proje olarak takdir görüyor. Bir an gözlerinizi kapatarak böylesi bir projenin çekeceği ilgiyi hayal edin lütfen. Siz bunu hayal ederken ben de bu proje sayesinde ciddi bir turist akımının ülkemize doğru yöneldiğini görüyorum!

Hayal kurmaya devam edelim mi?

İlave kazanç sağlayacak bir başka fikir daha sunmak istiyorum; bu şehre veya yerleşkeye gelecek turistlerin konaklaması için oteller, restoranlar olsun. Bu otel ve restoranlarda da engelli çalışanlar hizmet versin. Normal zamanda işe yaramaz gibi gözüken bir engelliden hizmet almanın anlamını bir düşünsenize!

Bu projeyle kamuoyunda yaratılacak olan algı da çok önemlidir. Bu yerleşkenin tüm dünya insanları tarafından görülmesi gereken bir yer olduğu algısı; Türk devletinin, engelli vatandaşlarına hak ettikleri değeri veren bir anlayışa sahip olduğu düşüncesi; engelli insanların ne denli önemli kişiler olduğu bilincinin oluşması ve toplum tarafından önemsenmesi mesajı böylece aktarılmış olacak.

Bana diyebilirsiniz ki, bu proje hiç de rasyonel değil!

Benim de cevabım şu olacaktır: Bu benim hayalim ve hayalimin gerçek olması için güçlü insanlara ve güçlü bir devlete ihtiyacım var! Sonrası tamamen hayallerin gerçeğe dönüşmesi için gerekli olan zamanla ilgilidir. Bu proje gayet akla uygun bir projedir ve gerçekleşmesi pek tabii mümkündür.

Sosyetik abla ve abilerin kendilerini gösterme yarışına girmek amacıyla düzenledikleri gece ve davetlerden bahsetmiştim. Hatta o şatafatlı toplantı ve gece partilerini eleştirdiğimi de söylemiştim. Neden mi? Çünkü Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana 94 yıl geçmiş olmasına rağmen,

engellilerin yaşamlarına dair, bu gece ve davetlerden başka hiçbir somut ve ciddi ilerleme kaydedememişiz. Oysa ben hep, engellilerin hayatlarına gerçek anlamda dokunabilecek, farklı kategorilerdeki engellilerin sorunlarını tespit edip doğru ve anlamlı öneriler geliştirebilecek toplantı ve kongrelerin yapılacağı bir ülke olmayı hayal etmişimdir. Önermiş olduğum yapı altında uzmanların, bürokratların, cumhurbaşkanı da dâhil olmak üzere tüm üst düzey siyasi yöneticilerin, herhangi bir görüş ayrılığı gözetmeksizin her kesimden insanın davet edileceği bir dizi toplantı hayal etmişimdir. Binlerce insanın katılım sağlayacağı, yabancı ülke temsilcilerinin de bulunacağı bu faaliyetlerin tamamının tüm kamuoyu ile şeffaflıkla paylaşılacağı bir sistem hayal etmişimdir. İnanıyorum ki görüş ayrılıklarının olmadığı bu yerde insanlığa katkı sağlamak amacıyla herkes bulunmak isteyecektir. Doksan dört yıllık Cumhuriyet ülkesiyiz ama engellilere değer konusunda hiçbir ilerleme kaydedememişiz! Lütfen konuya sağ veya sol siyaset açısından bakmak yerine, sadece, engellilerin dünyasına hizmet verme amacında olan bir anlayış olarak bakın.

Her şeye rağmen geç kalındığını düşünmüyorum. Hayat devam ediyor ve bizden sonrası için insanların geleceğe umut dolu bakmalarını sağlamak adına elimizden geleni yapmak zorundayız.

Engelli bireylere özel bir yerleşke hayal etme nedenim, aslında günümüzde yaşamaya çalıştığımız çevresel nedenlerden kaynaklanmaktadır. Peki, nedir bu çevresel nedenler?

ÇEVRESEL NEDENLER

"Kendi dertlerimizi unutmak nedir bilmeyiz. Ama başkalarının acılarını unutmak çok kolaydır."

Pindar

Ben engelli bir birey olarak sosyal hayatın içinde aktif olarak bulunuyor, engelliler için gözlem yapıyor, nelerin eksik olduğunu gözlemliyorum. Bunun sonucunda hangi engellerin, engelliler için bir engel olmaktan çıkartılabileceğini çok iyi anlıyorum. Şu düşünceyi kesinlikle kabul etmiyor ve hatta şiddetle kınıyorum:

"Engelli bireylerin aileleri, engelinden utandıkları için onları dışarıya çıkartmıyorlar!"

Böyle bir düşünce olamaz! Doğru cevabı ben vereyim: Engelliler için yaşamlarını sürdürebilecek uygun çevresel şartlar oluşturulmadığından engelliler dışarı çıkamıyor veya çıkartılamıyorlar. Eğer bu çevresel şartlar oluşmuş olsa, ne diye hayatlarını bir mahkûm gibi dört duvar arasında geçirsinler ki? İşte kızdığım ve anlamakta zorlandığım konu budur.

Çevresel şartları neden yerine getiremiyoruz? Diyelim ki bugüne kadar ihmal edilmiş ve/veya gözden kaçırılmış olsun! Peki, ey efendiler ve arkadaşlar, içinde bulunduğumuz bu 21. yüzyılda hâlâ içinizden bir şeyler yapmak gelmiyor mu? Yaklaşık sekiz milyonluk büyük bir topluluğun hayatını heba etmeye hakkınız var mı? O halde, en iyisi bir katliam yapın ve tüm engellileri bu ülkede yok edin! Bu duyarsızlıklar karşısında çok üzülüyor ve sinirleniyorum.

Gelişmiş birçok ülkede, örneğin Almanya'da bir bina inşa edecekseniz, başlamadan önce size yapılan uyarıların başında, yapının engellilerin kullanımına uygunluğunun projelendirmede dikkate alınıp alınmadığı geliyor. Derler ki, binayı engellilerin de rahat hareket edebileceği şekilde tasarla!

Ülkemizde de bazı yapılarda görüyoruz; önlerinde engelli

insanlar için yapılmış olan sözde tekerlekli sandalye rampası var! İnanın bunları gördüğümde sinirimden gülüyorum. Eğim açıları hiç uygun değil; en az 60-70 derece ve hatta çoğunlukla neredeyse dik bir açıya sahip. Zemin oldukça kaygan; görselliğe ne kadar önem verdiklerini ispatlamak isterlermiş gibi kaygan ve parlak mermerlerle döşeli. Asıl olan asla işlevsellik değil; engelli bir insanın tekerlekli sandalye ile o sözde rampadan nasıl çıkacağı hiç düşünülmüyor!

Dostlarım, bırakın bir engelli özgürlüğü tek başına, yanında birileri olmadan, onlara ihtiyaç duymadan yaşayabilsin! Özgür olduğu an, bilin ki o andır! Peki, eğer tekerlekli sandalye kullanan engelli birisi tek başına o sözde rampadan çıkamayacaksa kendisini nasıl özgür hissedecek? Hadi diyelim ki yanında birisi var; sadece var olsun diye yapılan bu tür rampalardan yine de rahatlıkla çıkamaz. Yatay rampa mat, kaygan olmayan ve uygun bir eğime sahip olan bir zeminden oluşmalı. Eğer yapı rampa koymaya elverişli değilse, bazı özel kurumların binalarında da gördüğümüz raylı asansörler kullanılabilir. İşte bu tür yardımcı araçların yapı sahiplerinin arzusuna bağlı olmayıp, yönetmeliklere tabi olması şart olmalıdır. Böylece yapıyı tasarlayan ve yapan kişi ya da kişiler bu şartı yerine getirmekle yükümlü olacaklardır. Elbette bu süreçler aynı zamanda denetime de tabi olmalıdır.

Toplumsal algı yaratabilmenin en güzel yolu kurallardır. Kuralların doğru bir şekilde uygulanması sonucu insanların daha dikkatli bir şekilde davranmaları sağlanmış olur. Engeli bir insanın, şartlar uygun olduğu için kimseden yardım istemeden evinden rahatça çıkabildiğini, ulaşımını rahatça sağlayabildiğini, parka, sahile, berbere ve kafeye rahatça gidebildiğini bir düşünün.

Elbette ki, yardım istemek ayıp ya da yadırganacak bir durum değildir! Ancak eğer her konuda engellilerin özgürce ve rahat bir biçimde yaşamalarını sağlayacak olursanız, onların gurur yaptıkları için söylemekten çekindikleri veya kimse duymasın diye kısık sesle söyledikleri, “Yardım

eder misiniz?" sözlerine gerek kalmayacaktır. Böylece kendilerini toplumdaki sağlıklı insanlarla yer değiştirmiş gibi hissedeceklerdir. Sağlıklı insanların, "Size yardımcı olabilir miyim?" sorusunu daha çok işitmeye başlar ve bu sayede toplumsal duyarlılığımızın arttığının da farkına varırız.

Yaşadığım bir olayı sizlerle paylaşmak istiyorum: 2008 yılının Aralık ayı sonlarında Almanya'ya gittim. Gitmeden önce Stuttgart'ta nerelerin gezilip görülmesi gerektiği konusunda biraz araştırma yaptım. İnternete göz atarken *Killesbergpark* diye bir yer gördüm; ailenizle güzel vakit geçirebileceğiniz, şehir merkezine yakın ve yeşil bir park! Benim dikkatimi parktan ziyade parkın tepesinde bulunan *Killesberg Tower* çekmişti. Değişik bir yapıydı; çelik halatlar ile sabitlenmiş ve dört katlı merdivenlerle çıkılan bir kule!

Kuzenim ve eşiyle gitmiştim. Tabii o zamanlar destek aparat olmadan yürüyebiliyordum ve bu yapı, birazcık tırmanış yolunu saymazsak, yürüyerek rahatça ulaşabileceğim bir noktadaydı. Ancak yerler karlı ve kaygandı, habire düşme tehlikesi geçiriyorduk. Hatta birkaç kez düştük de. Bir keresinde ben, diğerinde kuzenim ve bir başka seferindeyse onun eşi düştü. Çıkmak inmekten daha kolaydı! Tırmanırken yanımızda baba, anne ve çocuklarından oluşan bir aile de vardı. İşte insana değer vermenin, samimiyetin ve kültürel farklılığın değerini ilk defa

orada anladım! Baba tebessüm ederek yanımıza geldi. Kuzenimin eşine Almanca bir şeyler söyledi ve tekrar tebessüm ederek gitti. Ne konuştuklarını sordum. Adam durumumu anlamış ve demiş ki,

"İzin verirseniz gideceğiniz yere kadar yardımcı olmak, eşlik etmek isterim!"

Beni tanımıyor ve rahatsız olduğumu bilmiyor. Dinimiz, dilimiz ve vatanımız farklı. Kısacası birçok şeyimiz farklı ama tüm bu farklılıklara rağmen ortak bir noktamız var: İnsan olmak! O baba, insani değerlere sahip ve görevinin bilincinde olan biriydi. Yaşadığım bu olay, oradaki toplumsal davranışın belki de en güzel örneğiydi. Demek ki Alman toplumunun yardıma ihtiyacı olan insanlara yaklaşım şekli buymuş. Bana özel bir davranış değil. Tebessümle karşıladığım bu olay karşısında şaşırdığımı belirtmek isterim. Çünkü ben yıllarca kendi yurdumda, kendi vatandaşlarım tarafından sarhoş, hapçı, uyuşturucu ve benzeri nitelemelerin yakıştırıldığı biri oldum. Bu nedenle şaşırmam gayet normaldi. İster istemez toplumsal bakış açısı hakkında hemen bir kıyaslama yapıyorum. Ama bu durum üzücü, hem de çok üzücü…

Hani tek başına özgürce gezebilmek demiştim ya… İşte Almanya'da buna şahit oldum; yollar, kaldırımlar, hareket alanları o kadar nizamiydi ki, bir engelli olarak cennette gibi hissettim kendimi.

ENGELLER, ENGELLER

"Zihni terbiye etmek iyidir; çünkü sürekli çalışıp, oradan oraya koşturan bir zihin ancak doğru yönlendirilirse işe yarar."

Dhammapada

Yanınızda birisi olmadan, dışarıda tek başınıza, özgürce gezebilme imkânına sahipsiniz! Bu noktada birtakım eleştirilerin gelebileceğini düşünerek daha anlaşılır olmak adına konuyu biraz daha açmak istiyorum.

Engelli bir insanın kendi başına dışarı çıkıp özgürce gezebilmesini hayal ederken, engeli başkalarına ihtiyaç duymadan gezebilecek düzeyde olan kardeşlerimi kastetmiyorum sadece, ne düzeyde olursa olsun, bütün engellileri düşünerek yazıyorum. Ağır fiziki engelli, konuşma engelli, zihinsel engelli, görme engelli… Kısacası tüm engelli dostlarımın toplum içerisinde özgürce yaşamalarını istiyorum.

Neden olmasın?

Yeter ki planlamacılar bizleri de düşünerek, Almanya modelinde olduğu gibi inşa etsinler kenti.

Fakat bizde işler pek öyle yürümüyor. Örneğin belediyelerimizin yaptığı yanlışlardan birisi de, fiziki engelli ve görme engelli kardeşlerimi dikkate almadan yaptıkları yaya yolu düzenlemeleridir. Birçok yerde küçük ebatlı ve eşit olmayan parke taşları kullanılıyor. Siz engelli bir bireyin amaca hizmet etmeyen o daracık taşlar üzerinde rahatça yürüyebileceğini nasıl düşünürsünüz? Tekerlekli sandalye kullanan engelli dostlarımın o taşlara takılmadan aracını nasıl ilerletebileceğini düşündünüz mü hiç? En basit örnekle söyleyeyim; gözlerinizi kapayın ve o taşların üzerinde yürüyün! O eğri büğrü ve biri çok yukarıda iken diğeri yere gömülmüş taşların yer aldığı zeminde düzgün bir şekilde

yürümeyi deneyin! Sonra da benim görme engelli dostlarımın nasıl yürüyebileceğini düşünün? Size komik gelebilecek bir de örnek vereyim. Topuklu ayakkabı giyen hanımefendiler bu tür zeminlerden çok muzdariptir. Ya ayaklarını burkup topuklarını kırarlar ya da devrilip yere düşme tehlikesi atlatırlar. Belki bizi en iyi onlar anlarlar…

Neden engeliler de rahat bir şekilde hareket edebilsin diye ciddi düzenlemeler yapılamamaktadır? Ben yürüdüğüm dönemlerde defalarca kez takılıp düştüğümü veya sendelediğimi bizzat kendimden biliyorum!

Aslında burada amacım, bu konuya toplumun dikkatini çekmektir. Önceliğimin mesaj vermek olduğu konusunda dikkatinizi çekmek istiyorum. Diyorum ki;

"Efendiler! Bunlar bizim rahat hareket etmemizi engelliyor. Bizler zaten engelliyiz, bir de sizler engel yaratmayın bize!"

Çevresel şartların uygunluğu konusunda maalesef toplum olarak çok geride kalmışız. İnsani değerleri önemli görmüyor, kulak ardı ediyor ve çoğu zaman üç maymunu oynuyoruz ne yazık ki!

Neden yayalar için var olan kaldırım, merdiven vb. alanları aynı zamanda engellilerin de kullanacağını düşünmüyoruz? Bana aklın alabileceği mantıklı bir bahane sunun lütfen!

Engelli bir birey olarak ciddi bir eleştiride bulunmak istediğim bir başka konu daha var. İçinde bulunduğumuz bu zamanda elbette ki, altyapıda göreceli de olsa, yaşamımızı kolaylaştıracak birtakım iyileşmeler yapılmıyor değil. Bunları görmezden gelmek doğru olmaz, ancak birçok konuda hâlâ ciddi eksiklikler söz konusu. Değişmek istiyorsak her konuda iyileşmemiz gerekiyor. Çoğu kez, aslında çözüm belli olduğu halde yaraya sadece pansuman yapıyoruz. Elimizde ilaç olduğu halde pansuman yaparak iyileşmeye çalışıyoruz.

G20'yi duymuşsunuzdur. GROUP OF 20, yani dünya ekonomisine yön veren 20 büyük ülkenin oluşturduğu grup! Ülkemizin de bu G20 ülkeleri arasında yer aldığını biliyorsunuzdur. O halde demek ki biz güçlü bir ülkeyiz! O

halde devlet büyüklerimize sesleniyorum; engelliler olarak haklarımızı elde edebilmemiz ve insan gibi yaşayabilmemiz için ivedilikle yapılması gerekli olan yasal düzenlemelerin yapılmasını neden bekliyoruz? Engellilere yönelik temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınacağı düzenlemelerin yapılması ve bunların, başta anayasa olmak üzere diğer tüm yasal düzenleme ve yönetmeliklerle garanti altına alınması için neyi bekliyoruz? Bir taraftan çevreci anlayıştan bahsedip, yerküremizin karbon salınımı dâhil birçok olumsuz etkenden korunmayı amaçlarken, diğer yandan engelli dünyasını ihmal eden bir yaklaşım içinde bulunarak o çevreci ve toplumcu yaklaşımı yok saymış olmuyor musunuz?

Evet! Anayasal hak olarak çevresel düzenlemelerle ilgili yasalar çıkartılmalıdır. Yasada tanımlı olan çevre düzenlemesi şartlarını bundan sonraki süreçte devletin yerine getireceği bilgisi kamuoyuyla paylaşılmalı ve insanlarda bu konuda doğru bir algı yaratılmalıdır! Ben hep şu gerçeğe inanmışımdır: Çocuğa verdiğiniz kültür, hayatı boyunca bilinçaltında yer alır ve ona hayata nasıl bakması gerektiğini öğreterek duyarlı biri olmasını sağlar! Atalarımızın söylediği gibi:

"Yedisinde neyse yetmişinde de odur!"

Bir çocuğa engelliler konusundaki duyarlılık erken yaşlarda aşılanırsa, bir birey olarak o çocuğun yaşamı boyunca bu konuda hassasiyet göstermesinin yolu da açılmış olur. Böylece, yaşamı süresince her ne zaman engelli konusu karşısına çıkacak olsa, gereken doğru davranışı yerine getirebilir. Bu kültürü edinmiş ve benimsemiş olan çocuklar yetişkin olduğunda da duyarlı olmak konusunda gerekeni yapacaklardır.

Bir insanın yüreğini ve aklını sevgi ile kodlarsanız hep iyi sonuçlar alırsınız! Farkında olmadan şunu da başarmış olursunuz: Aile büyükleri küçük aile bireylerini öncelikle bu şekilde yetiştirir ve ardından bu terbiye okullarda verilen eğitimlerle desteklenirse, tüm toplumu kucaklayan bir anlayışı egemen kılmış olursunuz. Böylece, sizden sonra gelen nesil

de aynı anlayışa sahip olarak, aynı insani değerleri yaşatmaya devam edecektir.

Kamuya açık bir yer düşünün ve orada bir asansör olsun. Bu asansöre binmek üzere bekleyen sağlıklı bireylerle birlikte bir de engelli bir bireyin olduğunu düşünün. Normal şartlarda önceliğin engelli vatandaşta olması gerekir ama ülkemizde ne yazık ki sağlıklı insanlar engelli olanlardan önce asansöre binme çabası içerisinde olurlar. Çünkü maalesef, toplumumuzda engellilere yönelik hassasiyet yeterince yerleşmemiş durumdadır; çünkü kültürel algı oluşmamıştır. Devlet tarafından üst geçit, metro, metrobüs ve benzeri durak ve yerlere engelliler için konulan asansörler ne hazindir ki çoğunlukla sağlıklı insanlar tarafından kullanılıyor.

Bir gün televizyonda engelliler için yapılan asansörün sağlıklı insanlar tarafından kullanıldığına yönelik bir haber izliyordum. Muhabir sağlıklı ve genç birisine soruyor:

"Beyefendi, bu asansör engelli vatandaşlar için yapıldı. Neden siz kullanıyorsunuz?"

Beyefendi elindeki çantaları göstererek cevap veriyor:

"Ben de engelliyim, çantalar bana engel!"

Şok oldum bunu duyduğumda.

Genç ve sağlıklı bir birey elindeki çantaları bahane ederek, 'Ben de engelliyim' diyor ve yaptığı hatadan utanç duyup susacağına pişkin bir şekilde çantalardan dolayı bir engeli olduğunu söyleyebiliyor. Taşıdığı yükü engelli olmakla bağdaştırıyor. Oysa bir bilse ki biz engelliler, onun engel olarak gördüğü çantalardan yüzlercesini birden taşımaya razıdır, yeter ki gerçekten engelli olmayalım!

Aslında bu insanlara kızmıyorum, çünkü kızmanın anlamı yok! Burada işaret edilecek şey bu tür bireylerin yoksun olduğu bilinçtir; aile bilinci!

BİLİNÇLİ TOPLUM İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

*"Özünde tüm insanlar aynıdır,
farkı yaratan eğitimdir."*

Çin Atasözü

Bu konuda yapılması gerekenler toplumu bilinçlendirmek, doğru bir toplum algısı oluşturmak, bu amaçlar için kurallar koymak ve cezai yaptırımlar belirlemek olmalıdır. Engelli vatandaşlara özel olarak sağlanan imkânlar, sağlıklı insanlar tarafından görmezden gelinir ve kendi şahsi çıkarları için kullanılacak olursa maddi ceza yaptırımı olmalıdır.

Görsel yayınlar konusunda da söyleyeceklerim var. Ülkemizde başta devlet televizyonu olmak üzere birçok özel TV kanalında yayınlanan kamu spotlarıyla devamlı olarak toplumun bilinçlendirilmesi, kamu algısı oluşturulması sağlanıyor. 31 yaşındayım ve bugüne dek, ne yazıktır ki engelliler hakkında halkı bilinçlendirme kapsamında sürekli bir program görmedim! Sormak isterim: Neden? Reyting kaygısı mı? İnsanların seyredip durduğu o kadar boş ve anlamsız, akıl dışı programlar var ki… Toplumsal algının oluşmasını sağlayacak önemli araçlardan biridir TV yayınları. Günlük yayın kuşağının içerisinde belirli zamanlarda, söz gelimi iki saat kadar, engelliler için bir program yapılsa nasıl olur? Ayrıca hazırlanacak olan kamu spotlarıyla, engelli olmanın zorlukları konusunda yurttaşlar bilinçlendirilse güzel olmaz mı? Evlilik ve eğlence programları gibi programlar günün en az 5-7 saatini işgal ederken, engelliler için sadece 2 saatlik bir programın yayında olması yadırganamaz kanımca!

Örnek gösterdiğim programlar topyekûn olmasın demiyorum, ancak sadece anlık mutluluk hissinden başka bir katkı sağlamayan bu programların yanında engelli yaşamına dair bilinçlendirici programların olması da bir o kadar gerekli.

Böylece, bu tür programların etkisiyle, bir yandan engelli insanların körelmiş umutlarının yeşermesi ve geleceğe daha umutlu bakmaları sağlanırken öte yandan engelli hayatına dair konularda toplumun bilinçlendirmesi de sağlanmış olacaktır. Bugüne kadar yapılmamasının bir nedeni de, bu kanalların ticari kaygıları olsa gerek. Oysa bu büyük, hem de en büyük yanlıştır! Dünya çapında yayın yapan onlarca kanal varken, halkın engelliler konusunda bilinçlendirilmesini sağlamak için yapılacak olan programlarda ticari beklenti içerisine girilmemesi gerektiğini düşünüyorum. Eğer ticari beklenti ve kaygı ile bakılacak olursa, 30 yıl kadar daha kimse bir şey göremeyecektir.

Bunun yanında yazılı basın olarak gazetelerimiz var ve onlar da etkili iletişim araçlarımızdan. Üstelik İnsanların bu medya türüne ulaşımı da çok kolay. Nasıl ki bir gazete, içerisinde burç yorumlarına, magazine, cinselliğe, yemek tarifi gibi bilgilere yer ayırabiliyorsa, engelli sayfasına ya da en azından bir engelli bölümüne de yer açması gerektiğine inanıyorum. Bu sayfada konusunda uzman yazarlar, özellikle de engelli yazarların, kendileri ve araştırmacı bilim adamları, engellilerle ilgili bilinmesi gereken gelişmeleri, haberleri, yorumları sunabilmeliler. Böylece, toplumsal algının oluşmasına katkı yolları da açılmış olacaktır.

Radyolara gelince, TV ve gazetelere göre biraz etkisiz görülebilirler fakat TV ve gazetelerin iyi bir destekleyici ya da tamamlayıcı aracı olarak kullanılabilirler. Gün içinde milyonlarca otomobil trafiğe çıkıyor, kamu ve özel radyo kanalları devlet denetimi öncülüğünde engelli dünyasına dair kısa yayınlar yapılabilirler. Böylece, sözünü ettiğim bu iletişim kanalları aracılığıyla toplumsal algının oluşmasına önemli katkılar sağlanabilir.

ENGELLİLER İÇİN BİR UYGULAMA

"Her sağlıklı birey aslında bir engelli adayıdır!"

Yaşar Salt

Çağımızın en önemli aracı tabi ki internet. İstenir ve yapılırsa en önemli etkiyi yaratacak iletişim aracıdır. Bu konuda süper bir fikrim var:

IT (Information Technologies) uzmanları Google arama motoru gibi çalışan bir uygulama yapacaklar ve uygulama cep telefonlarına indirilebilecek. Uygulama engelliler ile ilgili olarak A'dan Z'ye her şeyi kapsayacak ancak esas olarak sağlıklı bireylerin eğitimine yönelik olacak. Örneğin içerisinde engel kelimesinin ne anlama geldiği bilgisi olacak. Bununla kalmayıp ayrıca engelli kişilere bakış açısının nasıl olması ve onlara nasıl davranılması gerektiği gibi konular da bu programda yer alacak. Bu uygulama bir klişe olmak için değil, şu mesajı vermek için programlanmalı:

Her sağlıklı birey aslında bir engelli adayıdır!

Sadece engellilere yönelik bilgileri içeren bu programın arama kısmına, örneğin ben, engelli olmama sebep olan rahatsızlığımın adını yazdığımda tüm ayrıntılı bilgileri alabileceğim. Daha da ötesi, söz konusu rahatsızlıkla ilgili güncel gelişmelerin bilgisini de alabileceğim. Bu program görme engelli kardeşlerime de sesli olarak hizmet verecek! Çok kapsamlı bir program olarak tasarlanacak olan bu uygulamada engellilerle ilgili tüm güncel konuların, etkinlik haberlerinin, aktivitelerin, haber ve benzeri içeriklerin detaylarına ulaşmak mümkün olacak. Daha da ileri giderek, programı çok dilli olarak da tasarlayabiliriz. Böylece 7'den 70'e herkes tarafından rahatlıkla erişilebilir bir medya olan internet sayesinde toplumsal algı oluşturulmakla kalmayıp, uluslararası ortak bir algının yaratılması da mümkün hale gelmiş olur.

HALA GEÇ DEĞİL!

"Bilmek yetmez, bildiğini uygulamak gerekir.
İstemek yetmez,
isteğine ulaşmak için harekete geçmek gerekir."

Goethe

Evet! Hayatımızda geç kaldığımız birçok şey vardır; fakat engelli konusuna odaklanmak ve bu konuyu önemseyerek bir şeyler yapmak ve harekete geçmek için asla geç değildir!

Hiç değilse bizden sonra gelecek olan nesillerde bu algının oluşmasını sağlayalım. Bunu sadece duygusal ve vicdanlı bireyler meydana getirmek anlamında söylemiyorum. Şöyle düşünelim: Diyelim ki bugünkü akıl ve teknoloji ile bizler engellileri önemsersek, devlet ve millet olarak el ele verip engellilerin yaşam şartlarını toplumsal açıdan uygun hale getirebilirsek, sıkıntılarını A'dan Z'ye giderecek olursak, bizden sonra gelecek olan nesiller kendi dönemlerinin şartlarına bağlı olarak çok daha somut adımlar atabilirler. Bizlerin *'engelli olmak'* konusunda şimdiden atacağımız adımlar gelecek nesiller için konunun daha öncelikli olmasını sağlayacak ve aynı zamanda yüksek bir duyarlılığın oluşmasına da vesile olacaktır.

Engelli olmak sadece bizim ülkemize ve insanımıza yönelik bir olgu değildir. Dünyanın tamamında geçerli olan, insanlığın ortak sorunudur. Avrupa ülkeleri ve Amerika gibi gelişmiş ülkelerde engelliler için olumlu anlamda yapılan örnekleri konuşuyoruz. Peki, bizde neden bu tür olumlu örnekler pek konuşulmuyor? Neden konuşulmasın? Neden takdir edilmeyelim ve insana verdiğimiz değer bakımından örnek olmayalım?

Ulus olarak genellikle tüketime yönelik bir toplumuz. Çoğumuzun donanımlı ileri teknoloji ürünlerine ilgisi tartışılmazdır. Öyle ki, ilköğretim seviyesindeki çocuklarımızın

birçoğunun cebinde binlerce liralık teknoloji harikası cep telefonları bulunuyor. O halde neden bu durumu değerlendirerek çocuklarımızda ciddi bir engelli olma bilinci yaratmıyoruz? Örneğin, ülkemizde satılan dünyaca ünlü birçok telefon markası bulunmakta. Çocuklar bu telefonların başlat düğmesine bastığında cihazın engelli simgesi ile açılması mümkün olabilir. En basitinden bir sloganla bile toplumsal bilinç ve algı oluşturulabilir.

Dünyaca ünlü bir oyun konsolu markasından örnek vermek istiyorum. Net satış rakamını bilginize sunamayacağım fakat şöyle söyleyeyim, dünyanın birçok ülkesinde toplamda 40 milyonu aşan satış âdetine ulaştığı söylenmektedir. Bu oyun konsoluna ben de sahibim. Oyun konsolunu başlattığınızda marka simgesinden sonra *'epilepsi'* rahatsızlığına sahip kişileri uyaran özet bir cümle çıkıyor: Fotosensitif Epilepsi! Oyun firmasının duyarlılığını görüyor musunuz? Bir anda 40 milyon insanda meydana gelen hassasiyeti ve yaratılan bilinci düşünsenize! Oyun konsolu her açıldığında, adeta bir hipnoz gibi, bu yazı karşınıza geliyor ve beyninize kaydediliyor. Bunu yapmayabilirlerdi ve bu durumda kimse de bunu sorgulayamazdı. Firmanın, epilepsi rahatsızlığı olan kişilerin dikkatli olmaları konusundaki bu uyarı uygulaması takdire şayandır.

Şimdiye kadar ifade ettiğim üzere, engelliler görmezden geliniyor. Tabii ki bazı iyileştirmeler de yapılmıyor değil ama eğri oturup doğru konuşmak gerekirse bunlar pek cılız kalıyor. Bu kadar serzenişte bulunmamın tek sebebi sağlıklı insanların, günün birinde bu tür sorunlarla kendilerinin de karşılaşabileceği olasılığını unutarak, biraz da şu andaki sağlık durumlarına güvenip engellileri görmezden gelmeleridir.

Oysa güzel örnekler vermek de mümkün. Günlük yaşantımızda sıklıkla alışveriş merkezlerine gideriz. Hatta bu alışveriş merkezleri günümüzde belki de en çok vakit geçirdiğimiz yerlerin başında geliyor! Haliyle bu kadar zaman geçirdiğimiz yerlerde bazı zaruri ihtiyaçlarımız

oluşur; bunlardan biri de tuvalete gitme ihtiyacıdır. İşte o zaman karşımıza kadın, erkek ve engelliler için tuvaletleri gösteren yön tabelaları çıkar. Engelliler için özel tuvaletlerin yapılmış olması ne güzeldir. İşte bu güzellikler sadece bu tür yerlerde değil, yaşamın her alanında olmalı. Toplumsal ve bireysel yaşantımızda bu konuda uyulması gereken kurallar konulmalı. Örneğin üniversitelerde engellilere yönelik araştırma/geliştirme çalışmaları yapılarak onların yaşamlarını kolaylaştıracak modeller geliştirilebilir. Üniversite öğrencilerine böyle bir bölüm oluşturabilsek, onların yaratıcılıklarını harekete geçirerek inanılmaz buluşlara imza atabiliriz. Böylece birçok çevresel engelden kurtulma şansımız olabilir.

Bizler akıllı insanlarız, ama ne yazık ki çoğu zaman aklımızı kullanarak eylemlerimizi uygulamaya koyacak şartlara pek sahip değiliz! Sizlerden ricam, "Bugün varız, yarın yokuz!" diyerek, müşkül durumda olup da görülmesi gereken insanları görmezden gelmeyelim.

Toplumumuzun *yaşayan bireylerini* izlediğimde, sanki derin bir uykudalarmış gibi görünüyorlar. Hele bir de, herhangi bir sağlık problemi yoksa ne yazık ki daha da duyarsızlığa sürüklenen bireyler haline geliyorlar. Kaba bir tabirle, bilinçlendirmek amacıyla o derin uykularından uyandırılmaları için dürtülmeleri gerekmektedir. Hatta uyandırmak yeterli gelmezse, uyandırdıktan sonra bir de silkeleyip kendilerine getirmemiz gerekir.

Engelli deyince, bugüne kadar işiten kulaklarımız sağır, gören gözlerimiz ise âmâ olmuş! Engelli insanları kendi kaderlerine terk etmiş, ortak sorunumuz olarak görmemiş ve daha da acısı ötekileştirmişiz. Bugüne kadar hep uyuduk ve görmezden geldik, bu kabul edilebilir; fakat artık bu derin uykudan silkelenip uyanmalı ve bilinçlenmeye ve bilinçlendirmeye başlamalı.

Bildiğiniz üzere, ilköğretim yıllarında herkesin karşısına çıkan bir çarpım tablosu vardır. Her öğrenci bu tabloyu

ezberler ve öğretmen ise soru sorardı. Ancak garip bir biçimde bu çarpım tablosu sorusu sorma durumu sadece öğretmenle sınırlı olmamakta. Herhangi bir yetişkin, bir ilköğretim öğrencisiyle karşılaştığında sorduğu sorulardan biri mutlaka şu olur:

"Söyle bakalım! *2x2 kaç eder?*"

Bu hiçbir zaman unutulmayacak olan bir sorudur. Yani, "engel" ve "engelli olmak" konusunu eğitim alanında öyle bir işleyelim ve insanların ezberine öyle bir nakşedelim ki, bu öğrenciler üniversite aşamasına geldiklerinde, bilinçli bireyler olarak daha iyi ve geliştirici fikirler ortaya koyup uygulamaya geçirebilsinler. Ancak gördüğüm tek gerçek, kabul etsek de etmesek de, yetişkin kişileri değiştirmenin pek mümkün olmadığıdır. Oysa benim amacım Ahmet, Mehmet, Fatma ve Ayşe'nin bireysel olarak bilinçlenmesi değil; Ahmetlerin, Mehmetlerin, Fatmaların ve Ayşelerin bilinçlenmeleridir!

Bunun için de '*engelli olmak*' kavramı eğitim öğretimin parçası haline getirilmelidir. Hatta okul öncesi çocukların eğitiminde bile uzman eşliğinde konuların işlenmesi ve çocuklara bu bilincin aşılanması çok faydalı olacaktır.

Çok önemli bir noktayı hatırlatmak isterim sizlere: Çevresel konuların dikkate alınması, toplumsal bilinç yaratılması, engelliler için özgür yaşam ortamlarının oluşturulması, engelli sorunlarına kamunun dikkatinin çekilmesi, doğru algıların yaratılması, yasaların çıkartılması ve engellilik konusunun eğitim müfredatına alınması gibi hassas meseleler devletin üzerine ciddiyetle eğilmesi gerektiği sorumluluklardan biri olmalıdır. Devleti oluşturan millettir, fakat burada devletin yönetim kademeleri büyük önem arz etmektedir. Yani başta yasal mevzuat ve düzenlemeler ile kanunlar çıkartıp bunları toplumsal algıyı oluşturma konusunda kullanmanın yolu ivedilikle açılmalıdır. Eğer bu atılımlar planlanarak hayata geçirilecek olursa, artık engelliler için söylenebilecek en güzel sloganı dile getirmenin zamanı da gelmiş olur:

"Gelecekte Her Şey Daha Güzel Olacak!"

DEVLETİN GÖREVLERİ

"Devlet benim."

Louis XIV

Bir sosyal hukuk devletinin kurumlarının temel görevi engelli haklarını, engellilerin olumsuz yaşam şartlarını, emeklilik haklarını, sosyal yardımlardan yararlanma haklarını ve benzeri konuları görmezden gelmek değil, bu konularda çözüm üretmek olmalıdır. Toplumsal bilinç ve algının oluşması, duyarlılığın yaratılmasında en etkili basamaktır.

Bu nedenle, çevre düzenlemelerinin ve her türlü altyapının, engellilerin daha özgürce hareket etmelerini mümkün kılacak biçimde oluşturulmasını sağlamak devletin sorumluluğundadır.

Engellilerin toplumsal faaliyetlere dâhil olarak kamusal alana katılımını, uygun şartlarda eğitim almalarını ve engelli rehabilitasyonunu sağlamak devletin sorumluluğundadır.

Engelliler için rahat ve uygun ulaşım modellerini oluşturmak, sağlık hizmetlerini en hızlı ve kolay biçimde almalarını sağlamak devletin sorumluluğundadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin engelli bir vatandaşı olarak, her şey bir yana, devletin her türlü güvencesi altında yaşamak temel hakkımdır. Ben ve benim gibi engelli vatandaşların uygun koşullarda, refah içinde, rahat ve özgürce, ötekileştirilmeden, kaygıya kapılmaksızın mutlu bir biçimde yaşamımızı sürdürmemiz için gereken önlemleri devletin alması gerekir ki, şüpheye yer olmadan çektiğimiz zorluklara rağmen yaşamımızı umut dolu olarak sürdürebilelim. Devlet herhangi bir siyasi görüşten bağımsız olarak, kamusal sorumlulukları tanımlamalı ve yerine getirmelidir.

Devletimizin bugüne dek engelliler için hiçbir şey yapmamış olduğunu iddia etmek de doğru olmaz. Ancak

gördüğüm kadarıyla yeterli ilgi ve alâkanın gösterilmiş olduğunu da söyleyemeyeceğim. Hele ki gelişmiş ülkelerle karşılaştırdığımızda sahip olduğumuz haklarımız arasındaki fark, gece ile gündüz arasındaki fark kadar belirgindir! Serzenişimin nedeni, devletimizin sadece belli başlı konularda değil, engellileri kapsayan tüm konularda atılımda bulunması ve iyileştirici uygulamalar geliştirmesi içindir. Devlet biz engellileri önemsediği vurgusunu yapsın ve yaşamlarımızı özgürce, mutlu olarak sürdürmek konusunda desteğini sunabilsin.

Bu bakımdan, her şeye rağmen ülkemizde tanımlanan engelli haklarının çok ama çok yetersiz düzeyde kaldığı acı bir gerçektir. Ancak bundan daha da acı olanı, devlet tarafından tanınan mevcut engelli hakları konusunda, engelli dostlarımın ve ailelerinin yeterli bilgi ve donanıma sahip olmamaları gerçeğidir. Buradaki tüm çırpınışım, engelli vatandaşların devlete değil devletin engelli vatandaşlara ulaşmalarını sağlamak içindir.

İnsanların arasında aktif olarak yaşayan bir engelli olarak gördüğüm kadarıyla, haklarımız daha çok kâğıt üzerinde geçerli olan ancak hayatın içinde gerçek manada karşılığı olmayan haklardır. Peki, çözümü nasıl sağlayabiliriz? Toplum olarak ne yapabiliriz?

YETİŞTİRMEK Mİ? EĞİTMEK Mİ?

"Eğitim ve ahlâk olmadan iyi bir insan yaratamazsınız."

Aristo

Bu kitapta, siz okurlarıma bir engelli olarak gördüğüm eksiklikleri ve yaşadığım zorlukları iletiyorum. Tecrübelerimi tüm çıplaklığı ile paylaşıyorum. Üzüldüğüm şey ise, maalesef birçok konuda olduğu gibi bu konularda da sessiz kalan bir toplum oluşumuz. Tüm çaba ve çırpınışım toplumu bu konuda uyandırmak içindir.

Engelli olmak konusunda bilinçlendirmenin sağlanması ve toplumsal algının oluşturulması için başlangıç noktasının çocukluk dönemi olması ve hatta bu sürecin eğitime monte edilmesi gerektiğini önceki sayfalarda belirtmiştim. Bunu daha anlaşılır kılmak istiyorum:

Ortaokul sekizinci sınıftayken, benim okuduğum dönemde adı *'Vatandaşlık'* olan bir ders vardı. Devletin işleyiş ve yapısı hakkında vatandaşı bilgilendirmek amacıyla verilen bir ders. Bu dersi aldığım yıllarda, henüz rahatsızlığım ortada yoktu, yani engelimle tanışmamıştım. Dersin içeriğinde de engelli olmakla alakalı bir konu yoktu. Bu nedenle birçok şeyi iyi analiz edemiyordum. Çünkü o zamanlar, hayata kendi açımdan bir engelli gözüyle bakamıyordum. Şimdi ise bir engelliyim ve artık eksikleri çok daha iyi gözlemliyor, analiz ediyor ve *'şu şöyle olsaydı'* veya *'olsa daha iyi olur'* diyebiliyorum. Bu bakımdan gördüğüm en kötü yanımız, kendim de dâhil olmak üzere, düşkün hale gelmeden ne yazık ki hiçbir şeyi umursamadığımızdır. Bu sebeple eğer Milli Eğitim Bakanlığı gerekli düzenlemeleri yaparak, eğitim müfredatına *engelli olmak* konusunu alır ve bu sayede her vatandaşında bir bilinç yaratırsa her şey değişecektir. Ancak eğer yetişkin bir bireye bu bilinci aktarmak isterseniz ya oldukça zor olacak, ya da

epey bir çaba sarf edilimesi gerekecektir. Çünkü bir insanı belli bir yaştan sonra değiştirmek çok zordur. Fakat henüz küçükken doğru bir eğitim vererek yetiştirirseniz büyük ölçüde bilinçli vatandaşlardan oluşan bir topluma sahip olursunuz. Yetiştirmek mi? Yoksa değiştirmek mi?

Bu eğitimle *yetişen* bireylere tüm okul döneminde aşılanmış olan toplumsal gerçek şu olacaktır: Her vatandaş potansiyel bir engelli adayıdır. Bu yüzden bu düşünceyi aklınızdan çıkarmadan hayatınıza yön verin.

Bir çömleğin nasıl yapıldığını hiç gördünüz mü? Usta elleriyle işleyerek çamurdan vazo, tabak, çanak, kâse, tencere ve daha nice güzel şeyler yapar. Ancak usta ne yapacağını, aldığı eğitim sayesinde bilir. Elindeki şekilsiz ve biçimsiz çamur kütlesi eğitim sayesinde biçimlenir ve ardından o çamurdan son derece güzel şaheserler ortaya çıkar.

Engelli bireylerin yaşam şartları hakkında ise şunu söyleyebilirim: Geçim sıkıntısı Türkiye'nin kronik sorunudur. İstatistiklere göre toplumun yaklaşık 15-20 milyonu yoksulluk sınırında! Olaya bir de engellilerin yaşam şartları açısından bakılırsa durum çok daha vahimdir. Oysa engelli vatandaşların yaşam şartlarının iyi durumda olması o ülkenin gelişmişlik ve toplumsal bilinç seviyesinin bir göstergesidir.

Görme engelli dostlarımın farkındasınızdır. Fiziki engeli olan biri olarak, engellilik konusunda bir sıralama yapacak olursam, ilk sıraya zihinsel engelli dostlarımı, ikinci sıraya ise görme engelli dostlarımı koyarım. Neden mi? Çünkü zorluk çekme bakımından bu iki engel türünün daha sıkıntılı olduğunu görebiliyorum. Büyükşehirlerde kaldırımlara döşenen sarı çizgileri görmüşsünüzdür. Bunlar sırf iş olsun, estetik dursun diye değil, görme engelli dostlarımın hayatı kolaylaşsın diye konulmuştur. Bu kaldırım taşları özellikle nokta nokta kabartılmıştır! Görme engelli dostlarım ellerindeki yön bulmaya yarayan çubuğu bu kabartmalı taşlara sürter ve çıkan sesler sayesinde güven içinde yürüdüklerini anlarlar. Çünkü o kabartmalı sarı yolun kendileri için engelsiz

bir yürüme yolu olduğunu bilirler! Bu sarı kaldırım taşlarının montajı muhtemelen bir mühendis tarafından planlanmış ve fizibilitesi önceden yapılmış olmalıdır.

O halde, özel olarak yapılan bu yürüme yolunda herhangi bir engelin olmaması gerekmez mi? Ne yazık ki benim ülkemde öyle değil. İşte size sıklıkla karşılaştığımız engellerden örnekler: Elektrik direkleri, ağaçlar, dökme beton çiçeklikler, çukurlar, kaldırıma kadar taşan lokantalar ve onların masa ve sandalyeleri, beton dubalar, inşaat malzemeleri, otobüs durakları ve hepsinden önemlisi, hatalı park etmiş olan araçlar…

Bu kadar çirkin örnek yeterli midir? O halde şimdi soru geliyor, bu özel taşların kaldırımlara konulma amacı ne olabilir ki?

Ben bir Galatasaray taraftarı olarak şunu önerebilirim, madem bu sarı taşları engelliler olarak kullanamıyoruz, bari hemen yanına bir sıra kırmızı taş döşeyelim de tam olsun! Sonra da oturup ağlanacak halimizle gülelim. Peki, her şeyi bir kenara bırakalım, hiç mi denetleme olmaz? Belediyeler, muhtemelen kaldırım döşeme işini taşeron firmalara yaptırıyordur. Ancak bittikten sonra uygun yapılmış mı, yapılmamış mı diye denetlemez mi? Hatalı ve keyfi kullanımlara sebep olan vurdumduymaz ve duyarsız kişi ya da kişilerin ve hatta kurumların dahi gerekli cezai işleme tabi tutulması gerekmez mi?

İşte başından beri bahsedip durduğum o *'toplumsal algı'* sözünün ne anlama geldiğini umarım şimdi daha iyi anlıyorsunuzdur!

Görme engelli dostlarım için yapılan rehber yollarıyla ilgili bahsettiğim kötü örnekler (engeller) aynı şekilde tekerlekli sandalye ile hareket etmek zorunda olan engelli dostlarım için de geçerli! Örneğin birçok alışveriş merkezinde merdivenlerinin yanında engelli rampası olmadığı için elektrikle çalışan asansörlü mekanize rampalar konulur. Takdir edilecek bir çözümdür bu fakat asıl sorun ondan

sonra başlıyor; ben bir engelli olarak bu yardımcı aleti kullanamıyorum. Ancak birisinin gelip asansörü aktif hale getirmesi gerekiyor ki, ben ondan sonra kullanabileyim! Durumunuzun acil olması ve öncelik sahibi olmanızın hiçbir önemi yoktur; çünkü birçok defa, asansörü aktif hale getirecek kişiyi dakikalarca beklediğim olmuştur. Hele bir de gelen kişi cihazın nasıl kullanıldığı konusunda bilgi sahibi değilse tam komedi oluyor. Şahsen üç farklı yerde yaşadım bu durumu. Ha unutmadan, bunun bir de dönüşü var; işinizi gördünüz, binadan çıkış yapacaksınız, yine dakikalarca ilgili kişiyi bekliyorsunuz!

Kendi işimi kendim yapma talebim olduğu halde, başkasına muhtaç olarak yaşamak zorunda bırakılmam yaşam hakkıma müdahaledir.

Şimdi daha da üzücü bir örnek vereyim:

Tarih: Nisan 2017

Yer: Rize ilimiz.

Engelli kardeşimiz: Kübra Bal.

Kübra Bal, belediye başkanının ve valinin yanına giderek karşılaştığı engellerden bahsediyor. Bir şoför hariç, ulaşımını sağladığı otobüs şoförlerinden şikâyetçi oluyor! Belediye başkanı soruyor:

"Otobüslerde bulunan engelli rampasını açmıyorlar mı?"

Kübra kardeşimiz cevap veriyor:

"Üşeniyorlar! İçlerinden sadece *Aslan Uzunoğlu* adlı bir şoför yardımcı oluyor."

Engelli bir kadının koşullarını şikâyet etmesinin ayıbını düşünün. Öte yandan ona yardım etmeyen şoförlerin geceleri başlarını yastıklarına vicdanları rahat bir biçimde koyduklarını düşünün. İşte bu utanç verici örnek engelli dostlarımın toplumumuzda ne yazık ki sürekli karşılaştığı sorunların sadece bir tanesidir.

Biz engelliler zaten rahatsızlığımızla mücadele içerisindeyken, üzerine bir de çarpık yapısal engellerle uğraşıyoruz. Bir de bunların üzerine insanların baştan savma yardımları, *mırın*

kırın etmeleri, duyarsızlıkları, *öfleyip püflemeleri* tam tuz biber oluyor. Kimseye bir şey demiyorum, sadece cahilliklerine veriyorum. Bütün bunlar devletin gerekli eğitimi vermeyerek, toplumsal algıyı ve duyarlılığı yaratmamış olmasındandır. Hâlâ da devam etmekte!

Engelli bir insan olarak ben sıklıkla şahit olduğum bu durumu bizzat yaşıyorum. Bunun gibi durumlar biz engellilerin yaşam şartlarını olumsuz yönde etkiliyor. Münferit kişilerin duyarlı olmalarını önemsemiyoruz! Toplumda yaşayan her bir bireyin duyarlı olmasını istiyoruz. Altını çizerek söylüyorum bizim bu denli zorluklar ile mücadele içerisinde olmamızın sebebi devletimizin gerekli düzenlemeleri yapmamış olmasıdır! Yaşam şartlarımızı düzelterek kaliteli bir yaşam standardına sahip olmamızı sağlayacak olan devletimizdir.

Kim bilir belki de:

"Devlet hangi birine yetişsin?" diyeniniz olabilir.

Saygı ile karşılarım, fakat karşılığında şunu söylemek isterim, yaklaşık seksen milyonluk bir nüfusa sahip güçlü bir Türkiye'yiz! Biz engelliler neden *öteki* olarak yaşıyoruz? Neden görmezden geliyorlar bizi? Neden dışlanıyoruz? Neden gelişmiş ülkelerdeki uygun yaşam şartları Türkiye'de de sunulamıyor? Neden eğitim müfredatımızda bu konular işlenmiyor?

Araştırmacılar tarafından dile getirilen bir bilgiye göre, nüfusun yüzde on ikisi engelliymiş. Yani yaklaşık on milyon engelli vatandaş demek bu! İster istemez soruyor insan, nerede bunlar? Engelli bir birey, koşulları uygun olmayan bir ortama çıkmaz! Çünkü içindeki kaygı ve korku buna izin vermez. Üstüne üstlük cahil ve eğitilmemiş, bilinçsiz bir toplum onlara yeterince güvensizlik duygusu aşılıyorken... Ne kadar vahim değil mi? Engelli dostlarıma gerekli yaşam şartlarının sunulmaması aslında onların yaşam haklarının ellerinden alınması anlamına geliyor. *Yaşam haklarını ellerinden almak* cümlesi ciddiyet ile algılanmalıdır!

Eğer kamu düzeni biz engellilere istediğimiz yaşam şartlarını sunabilir ve duyarlılıkla yaklaşan insanların hayatımızda olmasını sağlayabilirse, işte o zaman engellilerin hapis hayatı sürmeleri de engellenmiş olur. Unutmayınız ki, engellilere yaptığınız iyilikler, aslında kendinize yaptığınız iyiliklerdir.

Benim ülkemde engelli olarak yaşamak, iş bulmak ve çalışmak zordur! Risk grubunda olduğunuz için işveren sizin çalışmanıza pek sıcak bakmaz. Üstüne bir de, *'Acaba engeli benim için sorun yaratacak türden mi?'* diye bir ayrımı yapar.

Belki ben çalışan engelliler arasında en şanslı olanı olabilirim. Buna rağmen ben bile, sorun yaşamıyorum, diyemem. Üstelik sorunu yaşatan yöneticim değil, bir doktor!

İşe giriş başvurusunda, iş yeri tarafından sağlık kurulu onaylı bir heyet raporu istenmişti; yani engelli raporu! Yıl 2006. Henüz yüzde elli engelli oranına sahibim. Devlet tarafından denetime tabi olduğu için, eğer 'sürekli geçerli' notu yok ise, raporun her yıl yenilenmesi gerekiyor. Benim de engelim yıldan yıla kötüleştiği için, engellilik oranı da buna bağlı olarak artıyor.

Yıl 2012 ve aradan geçen zamanda engel oranım yüzde yetmiş altıya ulaştı. Günün birinde geçici bir gribal enfeksiyon nedeniyle bir doktora gitmem gerekti. Hastanenin ilgili kliniğindeki doktorun odasındaydım. Fiziksel olarak gördükten sonra, bana hitaben sarf ettiği o ilk cümle hiç aklımdan çıkmaz. Kelimesi kelimesine şöyleydi:

"Çalıştığın şirketin çalışma ortamı sana göre değil! Git iş göremez raporu al!"

Hiç beklemediğim bir durumla karşı karşıyaydım. Bu kişi Hipokrat yemini etmiş bir doktordu. Tabi ki konuşmamız bir tartışmaya dönüştü ve ona, bir doktor olarak beni aşağılayıcı bir şekilde yönlendirmesini doğru bulmadığımı anlayacağı dil ve perdeden söyledim. Konuşmanın sonlarında yaptığı iğrenç hareket ile insanlığımdan utandım!

Elinde boş beyaz bir kâğıt tutarak dedi ki:

"Bu kâğıda, *'Çalışırken başıma bir şey gelirse, şirketim bu durumdan hiçbir şekilde mesul değildir,'* yazacak, imzalayacaksın!"

Bu konuşma, farklı koşullarda ve farklı bir kişi tarafından yapılmış olsaydı belki normal değerlendirebilirdim, fakat bir doktor tarafından yapılmış olması asla kabul edilemez bir durumdu. Tabii doktorun yaklaşımı böyleyken, şirketim beni daha çok sahiplenen bir yaklaşım içerisindeydi. Aksine, motive edici konuşma ve yaklaşımla güvenime güven kattılar. Benim kendileri ve tüm çalışanlar için büyük bir örnek teşkil ettiğimi birçok vesile ile vurguladılar. Böylece ben de bir kez daha önemli olduğumu anlamış oldum!

Şu sıralar yüzde seksen üç engel oranına sahibim ve yaklaşık on bir yıldır aynı iş yerinde çalışıyorum. Buna şükür ediyorum! Hiçbir zaman şirketimin, şirket yönetiminin benimle ilgili en ufak bir olumsuz konuşmasına, hakkımda kötü düşüncelere sahip olunduğuna şahit olmadım. Tam tersine, verdikleri değer sayesinde benim yaşam kaynağım oldular. Onlara ne kadar teşekkür etsem azdır. Niyaz ederim ki, bütün engelli dostlarım benim çalışma şartlarıma ve birlikte çalıştığım anlayışlı insanlara sahip olsunlar.

NEDEN GELİŞMİŞ ÜLKELERDE OLAN UYGULAMALAR BİZDE YOK?

"Devletler, insanlar gibidir;
büyürler, olgunlaşırlar, yaşlanırlar ve ölürler."

W.S. Landor

Türkiye'de yaşayan bir aile, Down sendromu olan çocukları için Fransa'ya yerleşir. Çünkü çocuklarının orada daha güvenli bir sosyal ortamda yetişeceğine inanmaktadırlar. Bu aileyle bir röportaj yapılır ve şu soru sorulur:

"Ülkenize dönmek ister misiniz?

Ailenin verdiği cevap ise şöyle olur:

"Hayır! İstemem! Kızımın benden sonraki hayatı burada devlet güvencesi altında… Eğer Türkiye'de olsaydım kaygı içinde benden sonrasını düşünürdüm."

Şimdi, en üzüldüğüm kısma geldik.

Engelli biri olarak gelişmiş ülkelerdeki örnekleri, sistemleri, devletin engelli vatandaşlarına sunduğu hakları ve yaşam şartlarını okuyup görünce utanç içerisinde acı ile tebessüm ediyorum!

Almanya'ya gittiğim dönem gördüklerimi önceki sayfalarda anlatmıştım. Almanya ve diğer Avrupa devletlerinin engelliler için tanımladığı haklar ve sağladıkları yaşam şartları karşısında hayrete kapılacağınızdan eminim!

Türkiye'de orta engelli ya da bakıma muhtaç engelli bir dostumuzun annesine şu soruyu sorun:

"Çocuğunuz hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Alacağınız cevap şu olacaktır:

"Ben ölünce evladım ne olacak!"

Bu soruyu Avrupa'daki bir anneye sorduğunuzda aldığınız cevap ise,

"Ben öldükten sonra, evladım devlet güvencesi altında olduğu için bütün bakımını devletin üstleneceğini biliyorum," olacaktır.

Eğitim planlamasında sistemli bir uygulama ile engellilere yaklaşıyorlar. Engeline ve yaşına göre kademeli eğitim veriliyor ve engelli kişinin aile fertlerine psikolog desteği sağlanıyor. Engelli bir insanın engelline bağlı olarak kullandığı tekerlekli sandalye, işitme cihazı, elektronik sistemler ve yaşamını rahat ettirecek benzeri donanımlar, yani maddi külfeti olan tüm araçlar devlet tarafından karşılanıyor.

Mesela Almanya'ya gittiğimde öğrendiğim bir konu vardı; binalar engellilerin de kullanımına imkân verecek şekilde tasarlanıyor ve inşa ediliyor. Araştırmalarım sırasında aynı örneğin Fransa için de geçerli olduğunu öğrendim. Fransız devleti 2008 yılında kabul ettiği bir kanun uyarınca, yeni yapılan binaların, kamu ve özel ayrımı olmaksızın, engellilere uygun olarak inşa edilmesini zorunlu kılmış. Kapıların, merdivenlerin ve asansörlerin genişliği ve büyüklüğü, kapı kollarının yüksekliği ve şekli ve hatta rengini bile belirleyen standartlar belirlemiş. Ayrıca, zaruri ihtiyaçlarınızı karşılamak amacıyla evinizin yaşam alanlarının uygun düzenlemesini de devlet sağlıyor. 18 yaşından itibaren devlet hem engelli vatandaşına, hem de ona yardımcı olması için görevlendirdiği kişiye ya da aileye maaş veriyor!

Bazı detayları rakamlarla açıklamak isterim. Tabii, Euro'dan Türk Lirası'na çevirince inanılmaz rakamlarla karşılaşılayacağız ama size sunacağım örnek nedeniyle dilinizi yutacaksınız, belki de son dönemlerin moda söyleyişiyle ayarlarınız bozulacaktır.

Danimarka'nın başkenti Kopenhag'a bağlı Hallerup kasabasında yaşayan engelli bir Türk'e belediye her ay 75 bin kron, yani 10 bin 500 Euro, yani 40 bin Türk Lirası'nın azıcık üzerinde bir maaş veriyor. Bu arada unutmayalım ki engelli dostum bu parayı bir şeyin karşılığı olarak almıyor; tamamen sosyal yardım kapsamında alıyor! Bu kısmı duyunca şok geçirmeyin, benim bu değerli engelli dostum aldığı parayla kardeşine Lamborgini marka spor otomobil satın alıyor! Evet, doğru! Türkiye'deki karşılığı milyonlar olan ve ancak

hayallerimizde binebileceğimiz bir otomobil!

Belediye bu olayı öğreniyor ve polise suç duyurusunda bulunuyor. Sosyal daire başkanının açıklamasına dikkat edelim:

“Biz bu parayı engellilere kendilerine iyi bakılması için ödüyoruz. Bu parayı bakımlarının yapılması için harcamak yerine lüks bir araç almak için kullanıyorlarsa bu hareketin doğru değildir!”

Şimdi buna ne demem, nasıl bir yorum yapmam gerekir, bilemiyorum. Ben verilen paranın tutarı ve alınan araçtan çok işin özüne bakıyorum. Bu ülkelerde, engelliler sosyal düzende el üstünde tutuluyor ve devlet nezdinde sunulan imkânlar sayesinde yaşama kaygıları tamamıyla ortadan kalkıyor. Paranın miktarı bir kenarda dursun, olay karşısında kamu görevlisinin açıklaması bile insan değerinin ne denli üst düzeyde olduğunu gözler önüne seriyor.

Burada bir kınama var ama sonrasında verilen para geri alınıyor mu? Ya da bir ceza veriliyor mu?

Şunu da özellikle bilginize sunmak isterim, devlet tarafından engellilere tanınan haklar ve maddi destek, engelli kişinin maddi durumunun çok iyi veya kötü olmasına göre belirlenmiyor. Devletin gözünde herkes eşit haklara sahip. Zengin bir engelli vatandaş, sadece bazı kalemleri üstlenebilir ki bunlar da destek anlamında kullandığı özel ekipmanlardır.

Belçika’da çoğunlukla engelli vatandaşların çalıştığı yaklaşık 130 şirket bulunuyor. Buraya dikkat edin lütfen! Özellikle engelliler için faaliyet gösteren 130 şirket! Bu şirketlerin birçoğu devlet yardımları ile ayakta duruyor. 230 çalışanı olan bir şirkettin 200 çalışanı engellilerden oluşuyor.

Tabi, ‘Sen engelli bir bireysin; o halde gel çalış!’ diye düzensiz bir sistem söz konusu değil! Kişinin engeli ve iş becerisi derecelendiriliyor! Bu yüzden her engelliye farklı yaklaşılıyor. Engelli çalışan adayı bir denemeye tabi tutuluyor. Eğer deneme süreci istenildiği gibi başarılı geçerse sonrasında istihdam ediliyorsunuz. Daha önceki sayfalarda, devlet teşvikiyle kurulan fabrikalarda engelli istihdamının

sağlanmasının hayalim olduğunu paylaşmıştım. Gördüğüm kadarı ile Belçika devleti bu hayalimi gerçekleştirmiş ve engellileri sosyal hayatın içerisine kanalize etmiş. Peki, bunu biz neden gerçekleştiremiyoruz?

Yine bir Avrupa devleti olan İsveç'ten bir örnekle devam edelim. İsveç devletinin engelli vatandaşlarına verdiği *engelli yardımı* konusunu sizlerle paylaşmak isterim. 01 Ocak 2017 tarihinde İsveç Sağlık Bakanlığına (Swedısh National Board of Healt and Welfare) bağlı Försakringkassa'nın (Sosyal Sigortalar Kurumu) yaptığı açıklamaya göre, hasta veya engelliyseniz 19 yaşına girdikten sonraki ilk Temmuz ayı itibariyle, çocuk bakımı yardımı alma hakkı sona erdiğinde, engellilik yardımı almaya başlayabilirsiniz. Engellilik yardımı almak için, hastalığınız ya da engeliniz nedeniyle ve/veya çalışmak ya da okumak için yardıma muhtaç olmanız gerekmekte. Ya da ekstra masraflarınız olmalı… Yardım ihtiyacınız doğrudan engeliniz ile bağlantılı ve engeliniz nedeniyle kendi başınıza başaramadığınız şeylere yönelik olmalı. Günlük yaşamınızı, çalışma hayatınızı veya eğitiminizi sürdürmenizi imkânsız kılan bir engeliniz olduğunu gösteren doktor raporunuz olmalı. Verilecek olan engellilik yardımı, engelinizden kaynaklanan ihtiyacın ve/veya ilave masraflarınızın oranına bağlı olarak derecelendiriliyor. Özellikle belirtmek istiyorum ki, bu noktada rakamlar üzerinde durmayı çok da doğru bulmuyorum. Çünkü Avrupa ülkelerinin para birimleri, maalesef Türk Lirasına göre daha değerli olduğu için paylaşacağım rakamlar doğrudan Türk Lirasına çevrildiğinde vermek istediğim mesajın önemi anlaşılacaktır.

İsveç devletinin engelli vatandaşlarına sunduğu yardımları anlatmaya devam edelim. İsveç devleti engellilik oranlarındaki farklılıklara bağlı olarak, engellilere vereceği maaş desteğini adaletli bir derecelendirmeyle belirliyor. Örneğin engellilik derecesini şöyle belirlemişler: %36-53 arası; %53-69 arası; %69 ve üzeri… Bu derecelerden birine sahip olduğunu gösteren engellilik raporu olan her engelli İsveç vatandaşı belirlenen

tutarlarda yardım alıyor.

Engelli vatandaşların kişisel bakımları, giyim ve kuşamları, alışverişleri, yemek pişirmeleri, ilaç ve çamaşır masrafları, ütüleri, kıyafet ve ev temizlikleri ve günlük yaşamsal faaliyetlerine yönelik diğer tüm ihtiyaçları devlet tarafından sağlanan yardımın içeriğine dâhil... Ayrıca işe veya okula gidiş geliş masrafları da bu kapsamda. Şayet engelli vatandaşa günlük yaşamının düzeni hakkında bir yakını yardımcı oluyor ise devlet bu eylemi masraf olarak saymıyor, fakat yakının engelli dostumuza ayırdığı zamanı, yardım zamanı olarak değerlendiriliyor!

Yardımlar bunlarla bitmiyor; örneğin evinizde kullanmak durumunda olduğunuz bakım ekipmanları ve teknik yardım araçları için ya da ihtiyaç duyulan tedavi odaları için yapılan masraflar da engellilik yardımına dâhil ediliyor.

Sağlık hizmetlerinde engelli yardımına gelince, koruma planı kapsamında olan ayakta sağlık hizmeti bünyesindeki tedaviler için engellilik yardımı alınabiliyor. Yüksek maliyetli sağlık hizmeti almaya ve korunmaya muhtaçsanız bir yıl boyunca normal hasta ücretleri tutarından fazla olan ödemeler için yardım alabiliyorsunuz. Ayrıca, özel bir doktora gittiğinizde ve/veya diğer sağlık hizmetleri aldığınızda, (hemşire, fizyoterapist gibi…) sağlanan tedaviler için de engellilik yardımı geçerli. Devlet tarafından sübvanse edilen ve yüksek maliyetli koruma planı kapsamında olan ilaçlar için de engellilik yardımı alabilirsiniz.

Eğer hastane veya benzeri başka bir kurumdan bakım hizmeti alıyorsanız, tahmini bakım süresinin en fazla altı ay olması durumunda engellilik yardımı alabiliyorsunuz. Eğer bakım altı aydan fazla sürerse, o kurumdan bakım almadığınız günler için engellilik yardımı alabiliyorsunuz. Bu kurumlar devlet, belediye veya aile meclisi mülkiyetinde finanse edilen koruyucu aile evleri, hastane ya da bakım tesisleridir. Eğer bir öğrenci evinde yaşıyorsanız kişisel yardım masrafınızın olması durumunda engellilik yardımı alabilirsiniz. Bu yardımlar:

- Devlet ve özel okullar için,
- İşitme engeli veya duyma bozukluğu olan gençlere yönelik ulusal üst okullar için,
- Bedensel engelli gençler için ulusal üst okullara bağlı bulunan öğrenci evleri için geçerlidir.

İsveç devletinin engellilere sunduğu yardımı detaylı olarak sizlerle paylaştım. İsveç devletinin uyguladığı model, engelli bir bireyin yaşamak için ihtiyaç duyabileceği her şeyin ivedilikle düzenlenmiş ve sunulan engelli yardımı ile engellilerin sosyal hayatın bir parçası olmasının sağlandığı modele başarılı bir örnektir.

Avrupa ülkelerini incelediğiniz zaman göreceksiniz ki fırsat eşitliği konusunda ortak paydada buluşuyorlar. Bu ülkelerde engelliler de sosyal düzenin ayrılmaz bir parçasıdırlar. En önemlisi de sosyal yardımları ve engelli istihdamını özel şartlara göre oluşturuyorlar. Örneklerini verdiğim devletlerin engellilere sunduğu haklar birçok Avrupa ülkesinde benzerlik gösteriyor. Şahsen üzüldüğüm nokta da burası! Nüfusu benim ülkemin ancak %11,5'i kadar olan bir ülkenin engelliler için sunduğu haklara, uygun yaşam şartlarına bakar mısınız? Soruyorum ve cevabını bulamıyorum: Neden bizim devletimiz de engelliler için bu standartları oluşturamıyor?

Ülke olarak bütün düzenlemeleri yerine getirecek ve engelli bireyler için uygun yaşam şartlarını oluşturacak güce sahip iken, başka devletlere imrenerek bakmak yerine, devletimiz neden benzeri örnek modelleri geliştiremiyor?

Ancak ben her şeye rağmen yine de umutluyum. Doğru adımlar atılarak engelliler için gerekli olan çevre ve yaşam düzeninin oluşturulacağına, eğitim müfredatımızın özellikle bu alanda daha duyarlı bir biçimde güncelleneceğine ve yarının bilinçli gençlerinin yetiştirilmesini mümkün kılacak olan düzenlemelerin yapılacağına inanmak istiyorum. Yeter ki şu uzun süreli uykumuzdan uyanalım artık! Silkinip soruna bir çözüm bulmak için çalışalım!

Bu arada devletimi şu konuda üzülerek eleştiriyorum:

Avrupa devletlerinin engellilere sağlamış olduğu haklara baktığım zaman, bir engelli olarak ülkemizin AB üyesi olmasını onaylamadığımı belirtmek isterim. Atalarımızın dediği gibi, *'Daha çok fırın ekmek yememiz lazım!'* Bunu söylüyor olmam çok üzücü ama ne yazık ki bu durum gerçeğin kendisidir! Birçok kez dile getirdim ve bir kez daha söylemek istiyorum ki konuya yaklaşımımda siyasi bir bakış açım yoktur! Engelli bir vatandaş olarak tamamen bireysel düşüncelerimi ve en önemlisi de demokratik haklarımı dile getiriyorum.

SEVGİLİ OLMAK CİNSELLİK

“Sevmek insanın kendi kendini aşmasıdır.”

Oscar Wildeo

Bir engellinin aşka dair duygularını, bir sevgilisi olup olamayacağını ve cinsel hayatına dair bazı bilgileri sizlerle paylaşmak isterim. Bu konuda yaşadıklarımı birebir örneklerle anlatacağım. Ben sosyal hayatın içinde aktif olarak yaşayan engelli bir bireyim ve toplumun bana yönelik yaklaşımının, diğer engelliler için de geçerli olduğu kanaatindeyim.

Her sağlıklı birey gibi bizim de özel duygularımız var. Biz engelliler de sevmek isteriz, sevdiğimiz özel biri ile sevgimizi paylaşmak isteriz. İnce bir çizgi vardır söylenecek tek bir sözün bulunamadığı; sevmenin sağlıklı ve engelli ayrımı yoktur! Yaşadım ve üzülerek gördüm ki, sevgili olmak fiziksel görünüşle, engelli olup olmamakla bağlantılı imiş meğer.

Engeliniz varsa karşı cins tarafından ne yazık ki daha ilk bakışta yok sayılıyorsunuz. Çevrenize şöyle bir bakın, bunu derhal fark edeceksiniz. Bir defasında, karşı cinsin yaklaşımını sınamak için şu malum arkadaş bulma siteleri üzerinden bir denemede bulundum. Allah’ıma şükür, az çok bakılacak ve çoğunlukla beğenilecek bir fiziğim var; lakin eğer bu rahatsızlığım olmasaydı, kadınlarla ilişkilerimde

Hayatın içinde ve insanlarla birebir iletişim halinde olduğum için, insanların engellilere yaklaşımlarına birebir şahit olmuşumdur. İnsanların bana olan yaklaşımlarının aynısı veya belki daha da fazlası diğer tüm engelli kardeşlerim için de geçerli. Çünkü insanların sorunu karşılarındaki insanla değil, onların engeli ile ilgilidir.

Gördüğüm kadarıyla bazı kadınlar genellikle dış görünüş müptelası olup, duyguları çok geri plana atıyorlar. Ben kendimce, 22 yaşımdan beri kadınları anlamaya çalışıyorum. Tanışmanın hemen ardından, engelli biri olduğunuzu söylediğinizde nasıl bir tepkiyle karşılaşabileceğinizi az çok tahmin etmelisiniz.

Neyle mi karşılaşabiliriz? Tanıştıktan bir süre sonra engelli olduğunuzu söylediğinizde iletişim birden bire sonlanır, daha doğrusu doğrudan engellenirsiniz! Eğer olur da iletişim devam ederse olay şöyle seyredebilir:

"Seninle sevgili olamayız fakat belki arkadaş olabiliriz!"

Karşınızdaki kadın, sizi kelimeleriyle inceden inceye süzer adeta. Fakat unutmayınız ki, bir eş bulma sitesindeyiz. Resimlerinizi görerek sizi beğenmiştir ve buna sebeple tanışıyorsunuz. Ancak iş engel konusuna gelince sohbet bir anda başka yöne doğru kayar, amacı dışına çıkar. Artık onunla olsa olsa arkadaş olabilirsiniz. Diyelim ki sadece arkadaş olmak da fena bir şey sayılmaz ve önerisini kabul ettiniz. Ancak hemen ümitlenmeyin! Durum ne olursa olsun iletişim yine sağlıklı bir biçimde ilerlemeyecek. İletişim halinde olduğunuz insanın tüm soğukluğu ile karşınızda durduğunu hissedersiniz. Trajik olan nedir bilir misiniz? Siz bir eş bulmak için oradasınızdır ama karışınızdaki sağlıklı insan sözüm ona sizi engelli olduğunuz için uygunca reddettiğini düşünmektedir.

Belki benim bir erkek olarak kadınları eleştirdiğimi düşünecek ve siz de beni eleştireceksiniz. Fakat engelli olan kişi bir kadın olsa da durum yine değişmeyecektir. Bu defa karşıdaki erkekler aynı tavrı, hatta belki çok daha ağır olanını

sergileyeceklerdir.

Şimdi filmin ikinci sahnesine geçelim; tanışma sonrasında telefonda derin bir sohbet devam ederken, eğer engelli olduğunuzu karşı tarafa belirtmezseniz ne olabilir sizce? Sohbet tadında devam ederken, aynı anda bir endişe zihninizi kemirmeye başlar: Acaba karşı taraf engelli olduğunuzu öğrendiğinde konuşma sona erecek midir?

Sayısını net olarak anımsamıyorum, ancak konuştuğum kadınlar arasında yaş aralığı 22-31 olanların hepsi, onlara engelli olduğumu söylediğimde, sanki birbirleriyle anlaşmışlar gibi bana hep aynı şeyleri söylediler. Şimdi sizlere bir örnek sunma zamanı geldi.

27 yaşındaydım. Türkiye'nin önde gelen eş bulma sitelerinden birinde 35 yaşında evlenmiş boşanmış bir kadınla tanıştım. Ankara'da ikamet ediyor ve özel bir şirkette insan kaynakları müdürü olarak çalışıyormuş. Belki tam da şu anda *'İnternetten eş mi bulunurmuş!'* diyenleriniz olabilir. Kendiniz yoklayın, göreceksiniz ki şaşıracağınız sayıda, ciddi eğitim almış ve eş arayan insan karşınıza çıkacak! O halde konumuza dönelim. Anladım ki kadının maddi durumu da çok iyi! CV'sine kadar tüm bilgilerine sahip olmuştum. Amacım onu sınamaktı. İki hafta boyunca çok sıkı şekilde sohbet ettik. Sonra ben konuşmalarımız sırasında ufaktan ufaktan diyaloğun biteceğine dair mesajlar vermeye başladım. Ancak o,

"Sana çok ısındım. Çok iyisin! Kalitelisin! Gördüğüm kadarıyla yakışıklısın da!" diyordu.

Duyduğum bu güzel sözler karşısında üzüntüyle gülüyordum! İki hafta sonra, son günün sabahında *günaydınlaşma* faslından sonrası kadın dedi ki:

"Sana bir şey söylemek istiyorum."

Ben de yanıt olarak,

"Dinliyorum!"

Kadın devam ederek,

"Bunu hiç tahmin etmezdim," dedi ve devam etti,

“kendimden küçük birisine karşı bir şeyler hissedeceğim aklımın ucundan dahi geçmezdi. Sana karşı ciddi hislerim var.”

Bu sürece çok değil, iki haftalık kısa bir konuşmanın sonunda varmıştık. Ona cevaben,

“Emin misin? Yanılmıyorsun değil mi?” diye sordum. O devam ederek,

“Yanılsam neden söyleyeyim?” dedi ve devam etti, “Bence artık görüşmemiz ve tanışmamız gerekiyor.”

Ben sakince,

“Çok güzel! Ama birazdan söyleyeceklerimden sonra bu ilişkiyi bitireceksin,” dedim. Sonra devam ederek, “Hazır mısın duymaya?” diye sordum.

Heyecanla,

“Evet!” dedi. Sadece,

“Ben bir engelliyim!” dediğimi hatırlıyorum. Telefon birdenbire yüzüme kapandı onunla iletişim kurabileceğim tüm kanallar üzerinde engellendim.

Ben daha işin başında bu ilişkinin olumsuzlukla sonuçlanacağını bildiğim için şaşırmamıştım. Ancak elbette ki onun bu yaklaşımına bir hayli üzülmüştüm. Sadece neden bu tavrı takındığını sormayı ve cevabını almayı çok istiyordum. Anlamakta güçlük çektiğim şey şuydu: Karşınızdaki kişinin engelli olduğunu öğrendiğinizde aniden bir şeyler ters gitmeye başlıyor; peki bir şeyler hissettiğiniz için duygusal paylaşımlarda bulunduğunuz an söylenen o güzel sözler ne olacak?

İki gün sonra bu kadına bir mail göndererek şöyle yazdım:

“Ben sana karşı bir şeyler hissediyorum demedim. Ancak duygu ve hislerinden bahseden sen oldun.”

Aldığım cevap karşısında kolum kanadım kırıldı adeta:

“Engelli olduğun için!”

Engelli olarak duyduğum bu cümle o kadar incitici, o kadar aşağılayıcı geldi ki kulağıma, yaşadığıma lanet ettim! Bu şekilde tanıştığım kadınların tamamı aynı tavır ve davranış

içinde bulundular.

Hep, *'Neden olmasın!'* düşüncesi ile bakıyorum hayata ve yüreğimi cesaretle dolduruyorum. Sağlıklı olan her insanın yaptığı gibi ben de hiç çekinmeden kadınlarla duygusal bir ilişki içerisine girmek istediğimi açıkça söylerim. Sonra hayata şöyle bakarım; siz medenice bir teklifte bulunursunuz ve verilecek iki cevap vardır:

"Evet!" ya da "Hayır!"

Oysa şu yeryüzünde iletişim kurduğum kadınların hepsi, engelli olduğumu öğrendiklerinde hep aynı ezberi dile getirdiler:

"Yakışıklısın! Karizmatiksin! Kalitelisin! Konuşmasını biliyorsun! Ama..."

İltifatların sonunda hep bir *'ama'* oldu. Normal koşullarda bu güzel iltifatları çürütmek için, ardından söylenecek olan sözlerin çok kötü şeyler olması gerekir. Oysa benim için söylenecek tek söz engelli olmamdı.

"Yakışıklısın! Karizmatiksin! Kalitelisin! Konuşmasını biliyorsun! Ama engellisin!"

Bu tür olayların sadece sanal ortamlarda yaşandığını sanmayın sakın! Ne yazık ki yüz yüze ilişkilerimde de aynı sözlerle karşılaştım. Onlar ise şöyle söylerler:

"Bir kendine, bir de karşı taraftakine bak! Neden kendin gibi birini bulmuyorsun?"

Gördüğüm her şeyi olduğu gibi anlatıyorum! Ölene kadar gerçekleşmese bile hayalimden asla vazgeçmeyeceğim ve hep ısrarla, 'Neden olmasın!'diye sesleneceğim. Çünkü şunu bilmenizi isterim ki, ben kendimi hiçbir zaman eksik olarak görmedim. Engelli olmayı ben istemedim. Allah'ın isteği böyleydi!

BİR DÂHİNİN HAYATA BAKIŞI

"Bilmenizi istiyorum ki bu bir 'son' değildir. Önemli olan 'nasıl bitirdiğinizdir'. Güçlü olarak bitirecek misiniz?"

Nicholas James Vujicic

Nicholas James Vujicic adını hiç duymuş muydunuz?

1982 yılında ender görülen bir gen bozukluğu ile kol ve bacak uzuvlarından mahrum doğuyor. Sekiz yaşında intihara teşebbüs ediyor, fakat ailesini çok sevdiği için bunu gerçekleştiremiyor. Annesinin kendisine okuttuğu engelli bir adamın hayat hikâyesi, Vujicic'in hayata bakış açısını değiştiriyor. Engelli oluşunu benimsemeye başlıyor. Günlük işlerini tek başına yapıyor. Sahip olduğu iki ayak parmağı ile yazı yazıyor, tenis oynuyor, tıraş oluyor, davul çalıyor, bilgisayar kullanıyor ve benzeri birçok şeyi yapmaya başlıyor. Life Without Limbs (Uzuvsuz Hayat) derneğini kuruyor. Kitap, kısa film ve belgesellere konu oluyor ve en önemlisi ise bir konuşmacı olarak insanlara pozitif düşünmenin önemini anlatmaya başlıyor. Elliden fazla ülkede milyonlarca insanla buluşuyor!

Bunca başarı öyküsünün içinde benim dikkatimi çeken şey Vujicic'in evli ve iki çocuk babası olması olmuştur. Karısı ve çocukları oldukça sağlıklılar.

2012 yılında bir izdivaç programına katılmıştım! Kendimi anlattım ve program sunucusu:

"Nasıl birisini istiyorsun?" diye sordu bana.

Ben de:

"Güzel, giyimine özen gösteren, sağlıklı birisini istiyorum," dedim.

Ben de beğeni sahibi bir insandım. Hayalini kurduğum bir insanı dile getirmemden daha doğal ne olabilir ki? Ancak ne yazık ki, toplum olarak eğitim düzeyimizin çok düşük ve

empati yeteneğimizin nerdeyse hiç olmaması nedeniyle en iyi yaptığımız şey hakaret etmek, karşıdakini aşağılamak, yerden yere vurmak. İzdivaç programına katıldıktan sonra sosyal medya üzerinden inanılmaz küfürlere maruz kaldım. Gelen eleştirilerin en seviyelisi ise şuydu:

"Adama bak! Kendisi engelli olduğu halde neden engelli birisini istemiyor!"

Ertesi gün program sunucusundan söz istedim ve hakarete maruz kaldığım için açıklama yapmak istediğimi belirttim ve şunları söyledim:

"Ben hayallerimi bir kenara koyabilirim. Gerçekçi olmam gerekiyor! Engelli biri olarak eşime muhtaç olmaktan dolayı mahcup olmam; ancak eğer hem ben, hem de eşim engelli olacak olursa, ikimiz birden üçüncü bir kişiye muhtaç olacağız. İşte o zaman o birlikteliğin adı evlilik değil zindan olur."

Tabii ki elinde kolunda küçük bir engeli olabilir ama en azından hayatını kimseye muhtaç olmadan idame ettirebiliyordur, o vakit başımın üstünde yeri vardır. Hep sonrasını düşünüyorum. Yaş ilerledikçe, devlet güvencesinden yoksun iken kimsenin kimseye faydasının olmadığı zamanları düşünerek hareket ediyorum.

Derken bir talibim çıktı ve programdan önce yönetici arkadaş bana,

"Gelen kişiyi beğenmezsen dahi kırıcı olmamaya özen göster!" dedi.

Gelen kişi engelliydi ama kollarına girildiğinde yürüyebiliyordu. Tabii program öncesinde gelen kişinin engelli biri olduğu bana söylenmemişti. Hanımefendiyi görünce orada bulunma amacımı unuttum ve neredeyse dokunsanız ağlayacak duruma geldim. Engelli biri olarak kırılgan olduğumu çok iyi biliyordum. Kararımın olumsuz olduğunu incitmeden ve kırmadan ona nasıl söyleyebilirim diye kargaşa içinde düşünmeye başladım. Ancak duygularımın gücüne güvenerek şöyle söyledim:

"Önünde küçülerek özür dilerim. Kararım ne yazık ki olumsuz!"

Hanımefendi beni anlayışla karşılayarak,

"Sorun değil!" dedi.

Her ne kadar *'sorun değil'* demiş olsa da kırılmıştır. Engelli insanlar olarak hissettirmesek de, belli etmesek de olaylara belli bir beklenti ile yaklaşırız. Olumsuz bir cevap duymak istemeyiz.

Ben bilinçli bir engelli olarak yardıma ihtiyacım olduğunu biliyorum ve hayatımı bu yönde şekillendirmeye çalışıyorum. Bu olaydan beri ne yazık ki, artık evliliğe sıcak bakmıyorum. Engelimin de etkisiyle içinde yaşadığımız bu dönem ve insanların yapay ilişkileri bende kaygılı bir bakış açısı yaratıyor.

Yaşadığımız bu dönemi değerlendirirken, kendimce çevremdekilerle şu konuşmayı yapıyorum: İnsanlar birbirlerini aldatıyor. Kadına yönelik şiddet had safhada... Düzenbazlık, yalancılık ve benzeri kötü davranışlar almış başını gidiyor. Neden bu davranışlara sahip insanlar yerine benim gibi düzgün, dürüst, ahlâklı, kişilik sahibi, sevgi dolu ve saygılı insanlar seçilmez ki?

Vardığımız sonuç hep aynı oluyor. Siz artık cevabı çok iyi biliyorsunuz:

"Engelli olduğun için!"

Bir kadın tarafından aşk ile sevilmenin o tarifsiz duygusu dışında hemen her duyguyu tattım. Bir kadın tarafından sevilecek olsaydım neler olurdu bilemiyorum. Ancak sevilmeyi çok isterdim! Bu duyguyu yaşamamış biri olarak size tavsiyem birbirinizin değerini bilin ve birbirinize sevgi dolu bakın! Yürekten söyleyeceğiniz *'Seni seviyorum!'* sözcüklerini dilinizden hiç düşürmeyin.

Engelli olmak, duygusal bir paylaşımın oluşmasına engel değildir. Belki tek tesellimiz, bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar az da olsa zaman zaman güzel örneklerin de yaşanıyor olmasıdır. Fiziki engelli olan biri olarak belki koşamam, el ele

tutuşup yürüyemem, sarılıp da dans edemem; ancak benim bir de sınır tanımayan, sevgi dolu kocaman bir yüreğim var! Fakat ne yazık ki, bu güzel yürek, sırf engelli olduğunuz için bir anlam ifade etmiyor!

Yabancı ülkelerdeki kadınlarla olan konuşmalarımda edindiğim kanıya göre, yabancı kadınlar sanki ağız birliği yapmışlar gibi hep şöyle düşünüyorlar: *'Ben de engelli olabilirdim. Yaşam süresince engelli olmak her an herkesin başına gelebilecek bir durum. Eğer Tanrı'nın isteği böyleyse, engelli birini elbette ki sevebilirim. Ona yardımcı olmak beni oldukça mutlu eder!'*

Çok az insan yukarıdaki söylemin aksine olumsuz görüş belirtmiştir. Öyle ki, neredeyse her elli kişiden biri diyebilirim. Ancak, olumsuz görüş belirtenlerin bunu ifade etme şekilleri bile takdire şayandı: *'Hiç düşünmedim! Fakat o gücü kendimde görmüyorum. Engelli birisine yeterli olabileceğimi düşünmüyorum!'*

Şimdi, daha geniş düşünerek, toplumsal bakımdan çok geride kalmış olduğumuzu söylesem… Bir tarafta kullandığı sözcükleri dikkatle seçip, samimiyetle ifade eden yabancı ülke kadınları dururken, diğer tarafta *bizim kadınlarımız* neden engelinizi yüzünüze vurarak kendinizi insan olmayan bir varlık gibi hissetmenizi sağlar? Neden size acınası bir varlıkmış gibi bakarlar?

Belki, birçok konuda olduğu gibi bu konuda da eleştirenler olacaktır. Olsun! Ancak bu arada çevrelerinde engelli olup da ilişkisi olan kaç kişinin olduğuna da şöyle bir baksınlar isterim. Veya şu soruya bir cevap versinler isterim: % 83 engeli olan biri olarak bir kadın ile ilişkimin olması, çok mu tuhaf olur sizce? Ben size bir örnek vereyim, siz cevabı ondan sonra verin!

Güzel ülkemizin güzel bir kadını der ki:

"Engelli biriyle uğraşamam! Onun için hayatımı mahvedemem! Yıpratamam kendimi!"

İş bununla bitmez. Bir de o güzel kadının, onu çok düşünen yakınlarının söyledikleri vardır, dinleyin bakalım:

"Sen iyi misin? Kafayı mı yedin! Engelli birini ne yapacaksın? Kendine bak, bir de ona bak! Bütün hayatın biter. Sağlıklı birini bul!"

Cevabı buldunuz mu? Tamam, lütfen kendinize saklayın!

Eğer hayatınızda özel biri varsa hayata olan bağlılığınız artar. Engelli olduğunuzu ruhen unutur, hayata daha olumlu bir biçimde bakarsınız. Engelli biri olarak, yanınızda sizin için özel biri varken kalabalıklara karıştığınız zaman mutluluk hormonlarınızın doruk noktasına kadar salgılandığını çok net olarak hissedersiniz. İçinizde inanılmaz bir özgüven duygusu oluşur.

Hayatımı paylaşacak bir kadınım olsa, annemden, babamdan ve kardeşlerimden sonra, onlara bir şey olması durumunda *ne yaparım* kaygısı olmaksızın yaşama şansım da olacaktır. Bir kadının varlığı düşüncelerinizi olumlu yönde şekillendirir. Çünkü o hayatınızdaki özel kişidir!

CİNSELLİK

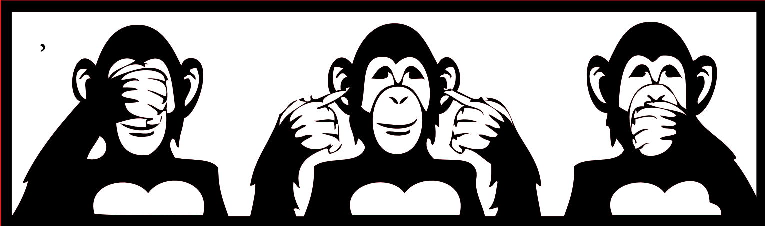
“Ey hayat! Aşksız sen nesin?”

Edward Moore

Engelli bir insan cinsellik konusunda ne düşünüyor olabilir sizce? Anlatayım da dinleyin!

Öyle bir toplumuz ki, ayıpladığımız, yadırgadığımız, kötü örnek olarak gösterdiğimiz, ahlâken aykırı bulduğumuz birçok şeyi rahatlıkla yaparız. O kadar doğalızdır ki, bu durumun kendisinden çok buna şaşırmak enteresan hale gelir.

Neden mi bahsediyorum: Her defasında adeta aşağılamak için Hayat Kadını deriz ve onları hayat kadını olduğu için ayıplarız. *Ahlâksız,* diye niteleriz. Sıklıkla onlara veya onlar üzerinden başkalarına küfür ederiz. Ancaaaak! Öte yandan, sessizlik çöktüğünde ve görünürde kimseler kalmadığında bazılarımız gidip onlarla birlikte oluruz. İnkâr edilemez bir vaka! Bu şekilde davrananlar çok iyi bilir ki, toplum kendi yalanına kendisi inanmak istemez. Hakaret ederiz ama onlara da muhtacızdır. Tabi ki toplumun tamamından bahsetmiyorum; eline, beline ve diline sahip çıkanlar bu meclisin dışındadırlar. Bunu söylediğim iyi oldu! Zira öyle bir toplumuz ki, bunu yazmasam yanlış anlayacaklardan geçilmeyecekti. Kimse kendine toz kondurmaz. *‘Ben değilim, ben onlardan değilim.’*

İşin aslı, samimi olmak gerekirse, eğer *'herkes'* dersem iftira atmakla aynı şeyi yapmış olurum. Bu nedenle dostlar rahat olsunlar.

Benim anlayışıma göre cinsellik, o doyumsuz duygunun karşı cinsle birlikte yaşanması durumunda mutlu olmanızı sağlayacak olan bir enerji patlamasıdır. Bu nedenle her insanın bu duyguyu yaşamak istemesi oldukça doğaldır. Ayrıca bu süreç, yaşam döngüsünün bir gerekliliğidir; neslimizin devamı için üremek durumundayız. Ancak sahip olduğum değerlere göre fikrimce, cinsellik özel gördüğünüz biri ile birlikte yaşanmalıdır.

Oysa bazı insanlar bu özel duyguyu o kadar çirkin bir şekilde yaşıyorlar ki… Evli olan birisinin eşini başkası ile aldatması üzücü bir durumdur. Bazıları hakkında çok şey söyledikleri *hayat kadınları* ile birlikte oluyorlar. Kendilerinden 20-30 yaş küçük kadınlarla birlikte oluyorlar. Cinsel istismarda bulunuyorlar!

Ama bunlar hani ayıp şeylerdi! Hani tüm bunlar ahlâksızlıktı! Hani çok çirkin şeylerdi bunlar!

Açık konuşmak gerekirse, değerlerim nezdinde cinselliğe bakışım şudur: Evleninceye kadar başka birisiyle birlikte olabilirsiniz; fakat evlendikten sonra o duyguyu yaşayacağınız kişi ölene dek evli olduğunuz kişi olmalıdır.

Bence insanlar kendilerine sunulan hediyenin büyüklüğünün farkında değiller! Kişiler, aynı paydada buluşamayabilirler; tartışıp küsebilirler ama başka bir kadın ya da erkek ile cinsel birliktelik yaşamak bence kabul edilemeyecek bir durumdur. Çok aşağılık bir durumdur! Kısacası, rezilliktir! Bu konuyu ne zaman düşünsem, şöyle bir cümle gelir dilime oturur:

"Beş dakikalık bir zevk için onurunu, haysiyetini ve namusunu terk etme!"

'Daldan dala' atlamanın ne lüzumu var? Birbirinizin kıymetini bilip, sizin için özel olan kişi ile özel duygularınızı paylaşmak dururken…

Sizleri düşünüp bunca şey söylediğim yeter! Şimdi asıl konumuza dönelim. Hadi biraz da benim için okuyun!

Ben ve benim gibi engelli dostlarım bu duyguyu ne derece yaşayabiliyordur sizce?

Engelli bir erkek olarak kadınları ele alacağım ve onların bu konuya olan yaklaşımlarını yaşadığım örnekler üzerinden anlatacağım sizlere. Cinsel ihtiyaç konusu ile engelli bir insanın sevgilisi olmak konusu birbiriyle yakın ilişkilidir! Lütfen değerlendirme ve eleştirilerinizi günümüz şartlarını, insan ilişkilerini, sosyo-kültürel yapımızı ve toplumsal eğitim düzeyimizi göz önüne alarak yapınız!

Ayıplanacak bir durum olmamalı. Cinselliği yaşamak sağlıklı bireyler için ne kadar haksa, engelli bireyler için de o kadar haktır, değil mi ki bu temel bir haktır. Üstelik engelli bir insanın cinsel hayatını sağlıklı bir şekilde yaşaması onun olumlu bir yaşam sürmesinde büyük bir öneme sahiptir.

Engelli olsun veya olmasın, bunlardan bağımsız olarak sürdürülen sağlıklı bir cinsel yaşam, depresyona girmeyi engeller. Daha mutlu bir yaşam sürülmesine olanak tanır. Engellilik oranınız % 83 iken, bırakın cinsel ihtiyacınızı karşılamayı sevgili bulmanız bile çok zor iken, yaşanacak olanların karşınızdaki kadında bir karşılığının olması gerekir! Bu güne kadar birçok kadın ile birlikte oldum, ama ne yazık ki hepsi de ücreti karşılığında! Şimdi olaya bir de şu taraftan bakalım, peki maddi gücü olmayan engelli dostlarım bu ihtiyaçlarını nasıl giderecekler? İç dünyalarında bastırılmış duygular ile mutsuz bir yaşam sürdürecekler. Hayata dışlanmışlık hissiyle bakacaklar ve *'Ben neden bu durumdayım?'* diyecekler. Kaygılarına yeni kaygılar katacaklar.

Gelin şimdi bir de gelişmiş ülkelerdeki engelli insanlar cinsel ihtiyaçlarını gidermek konusunda neler yapıyorlar, ona bakalım. Bu konular oralarda nasıl ele alınıyor acaba? Ama önce kendime dair birkaç cümle daha etmeliyim.

Birçok kez gittiğim kadınlar tarafından dışlandım. İnternet arama motoruna *escort bayan* yazıyorum ve çıkan

linkte beğendiğim kadınla randevu ayarlıyorum. Daha sonra randevuya gittiğimde kadınlar, birçok kez duyduğum şu yanıtla beni karşılıyorlar:

"Seninle uğraşamam!"

Bu cümleyi duyduğunuzda bir an başımızdan kaynar sular dökülüyor. Kendinizden nefret ediyorsunuz ve insan olmaktan utanç duyuyorsunuz. Psikolojiniz darmaduman oluyor. Kendinize insan dışı bir varlık gibi bakıyorsunuz. Garip olan ise, para karşılığında cinsel ihtiyacınızı gidermek için hizmet veren birinden bunu duymak! Ancak şu düşünce aklımdan hiç çıkmıyor: Dışlanmama rağmen, bu ihtiyacımı bir şekilde giderme imkânım oluyor; peki bu ihtiyacını hiçbir şekilde gideremeyen onca engelli dostumun ruh halleri ne olacak?

Evet, şimdi sıra yüzümüzü Avrupa'ya dönmeye geldi. Yer Hollanda. Bakalım orada engelli vatandaşların cinsel hayatına dair neler olup bitiyor! Hollanda devleti, her sağlıklı bireyin cinsel ihtiyaçları olduğunu bildiği gibi, engelli insanların da böylesi bir ihtiyacının olduğunu kabul ediyor. Devlet engellilerin, diğer sağlıklı insanlar gibi, dışarıda aktif bir şekilde dolaşıp, yeni insanlarla tanışıp kendilerine bir eş bulmakta zorlandıklarını görüyor ve bunun bilincinde olarak, engelli vatandaşlarına cinsel ihtiyaçlarını giderebilmeleri için yılda on iki kez ödeme yapıyor. Psikologların yaptığı yorumlara göre, bir insanın ayda en az bir kez cinsel ilişki yaşaması psikolojisini iyileştiriyor ve mutlu bir yaşam sürmesine yol açıyor!

Şimdi bir adım daha ileri gidelim ve Avrupa'da engelli bireylere sunulan *cinsel asistanlık* hizmetinden bahsedelim. Bazı Avrupa ülkeleri *cinsel asistanlık* aktivitesini profesyonel bir meslek olarak tanımlamaktadır. Hollanda, Almanya ve Danimarka'da yasal olarak engelli vatandaşlara bu konuda hizmet veriliyor. Çünkü her defasında dile getirdiğim üzere, engelliler de birer insandır. Cinsel anlamda doğal bir beklenti ve arzuları vardır. Görevlendirilen cinsel asistanın işi, engelli bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermek ve cinselliği aktif olarak

yaşamalarını sağlayarak kendilerini normal sağlıklı insanlar gibi hissetmelerini sağlamaktır.

Bazılarımızın aklı bel altına çalışacak düzeyde olduğundan, okuyucuların olumsuz ve sapkın düşüncelere kapılmalarını önlemek için hemen bir not düşeyim: Burada engelli bir insanın neye ihtiyacı varsa, işte tam olarak o ihtiyaçlar insana verilen değerden ötürü yerine getirilmektedir. Engellilerin de her sağlıklı birey gibi cinsel ihtiyaçlarını karşılayabilme haklarının olduğu konusunda ortak paydada buluşuyorlar. Şu bilgiyi de paylaşmak isterim, sunulan bu hizmet kapsamında cinsel ilişkiye izin verilmiyor! Klasik masajdan erojen bölge masajına yani mastürbasyona kadar varan bir dizi hizmet veriliyor. Verilen bu hizmetin amacı, tekrar etmek gerekirse, engelli vatandaşların ruh sağlığını ve psikolojilerini olumlu yönde etkilemek ve onların mutlu bireyler olmalarını sağlamaktır.

Açık şekilde görülen o ki, bu uygulamalar aynı zamanda insan eşitliği ilkesine de güzel bir örnek teşkil etmektedir.

Peki, aynı uygulama Türkiye'mizde de söz konusu olamaz mı? Neden olmasın? Ancak birçok şeye olumsuz bakmak ve çığırtkanlık düzeyinde eleştiride bulunmak konusunda maalesef doruk yapmış bir toplum olduğumuz için bu konuda da aynı şeyi yapacağımızdan emin olabilirsiniz. Ancak diğer taraftan, toplumumuza *ters düşen* birçok şeyi de gizli kapaklı yaparız!

Şöyle bir düşünün, şükür ki sağlığınız yerinde ve cinsel ihtiyacınızı ya ilişki yoluyla ya da masaj (mastürbasyon) yoluyla bir şekilde gideriyorsunuz. Peki, sahip olduğu fiziki engeli ilişkiye girmesine ya da masaj (mastürbasyon) yapmasına olanak tanımayan bir engelli ne yapsın? 21. yüzyılda olması gereken, insani ihtiyaçların varlığını ve önemini ayıplamadan kabullenmektir. Konuşalım, tartışalım ve çözüm sunalım. Sağlıklı bireylerin sahip olduğu olanaklara, engelli bireylerin de uygun şartlar altında ulaşabilmelerini sağlamak bir insanlık görevidir!

Neden engellilerin hakları ve yaşam şartlarının uygunluğu konusunda hep Avrupa devletlerini veya gelişmiş ülkeleri örnek göstermek zorunda kalayım? Neden adı geçen o ülkelerde engelliler eşitlik ilkesi altında muamele görüyor da, benim ülkemde bu yaklaşım bir türlü gerçekleştirilemiyor?

Kabul etseniz de etmeseniz de, hatta konuyu bu şekilde dile getirmemi ayıplayarak bana hakaret etseniz de, cinsellik hayatımızın vazgeçilmezidir. Evlilik kurumu bile çoğunlukla cinsellik olgusuna dayanır. Bu gerçekleri inkâr etmek veya kabullenmemek doğaya aykırı bir davranış olacaktır. Bu nedenle, kendi yaratmış olduğumuz yalanlar kargaşasından sıyrılıp, toplumu gerçeklerin ışığı altında bilinçlendirmemiz gerektiğini görelim artık. Artık kendi aramızda fısıltılı olarak konuşmayı bırakıp, engelli dostlarımın cinsel ihtiyaçlarının bir hak olduğunu yüksek sesle dile getirelim.

Söylediklerimi ahlâksızlık olarak değerlendiren, bu ihtiyacı dile getiriyor ve anlatıyor olmam nedeniyle beni dışlayan insanlara diyeceğim tek söz şu olacaktır: Cinsel kimliğinizi yok sayın ve karşı cins kavramını beyninizden silin.

Ne oldu? Yapamıyorsunuz değil mi? Çünkü hemen hiçbir insan, kendini ihtiyaçlarından mahrum bırakamaz. Ancak ne hikmetse, başkalarını mahrum bırakmak konusunda tam yetkiliyizdir! Sizlerden ricam, engelliler için önemli olan bu konuda belli bir toplumsal bilinç ve algı oluşturun lütfen! Bunu ivedilikle dile getirin ve asla çekinmeyin, utanmayın! İçinde bulunduğunuz nesil için geç kalınmış olabilir ama gelecek nesiller için yapın bunu lütfen!

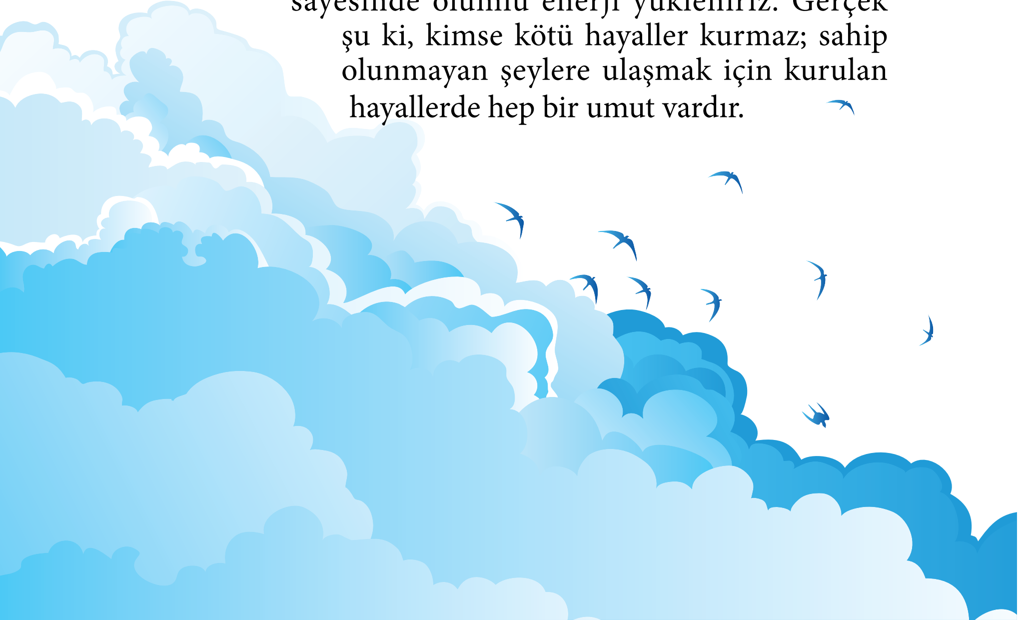
HAYALLER

"Gerçekleştirilemeyecek hedefler koymak, sadece zayıflık ve aldanıştır. Amaçsız bir uğraş ise sadece abesle iştigaldir."

Sâdi Şirazî

Hayalleri olan insanlar, dünyanın en mutlu ve zengin insanlarıdırlar. Aklınızın alabileceği her şeye dair hayal kurabilirsiniz. Hayaller insanın mutluluk hissetmesini sağlar, çünkü kimsenin onlara müdahale etme riski yoktur, kimse onlara sınır koyamaz. Hayal edersiniz ve dünyanın en zengin insanı olursunuz; hayal edersiniz ve dünyanın en başarılı iş adamı olursunuz; ya da dünyanın en yetenekli sporcusu… Gerçek yaşamda kolay kolay sahip olamayacağınız nice şeyin, hayalî olarak da olsa emrinize amade olabildiği tek gerçek şey hayallerinizdir.

Yaradan'ıma binlerce kez şükürler olsun ki insanoğluna hayal kurma yetisini bahşetmiş! Düşleyebilme ve hayal kurma yanımız olmasaydı eğer, yaşamın o süregiden tekdüze akışında geleceğe karamsarlıkla bakardık; oysa hayallerimiz sayesinde olumlu enerji yükleniriz. Gerçek şu ki, kimse kötü hayaller kurmaz; sahip olunmayan şeylere ulaşmak için kurulan hayallerde hep bir umut vardır.

Benim gözümde hayalleri olmayan birisi, yaşamaya dair tüm heyecanını kaybetmiş, durağanlığa mahkûm olmuş bir kişidir. Önce hayal ederiz, ardından geleceğe dair plan yaparız. Sonra da hedeflere ulaşmak için, planlarımızı yeniden hayallerle süsleriz. Başarıya ulaşan insanların yolları hayallerle süslüdür, hem de ta çocukluğundan beri…

İlköğretim çağındaki çocuklara yetişkinler tarafından sorulan en bildik soru şudur:

"Söyle bakayım! Büyüyünce ne olacaksın?"

Her çocuk farklı cevaplar vererek ne olmak istediğini söyler. Ancak bir düşünün, kaç ilkokul çağı çocuğu gelecekte sahip olmak istediği meslek hakkında bir araştırma yapma becerisine sahiptir ki? Ancak çocuklar tam da bu noktada samimiyetle cevap verirler. Etraflarında gördükleri meslek sahibi kişilerin hoşlarına giden taraflarını kendi dünyalarına alırlar, süslerler ve ardından hayaller kurmaya başlarlar. Sonra da cevap verirler.

Fakat her konuda olduğu gibi burada da hep bir oyunbozan vardır. Kurduğunuz hayallerin, paylaştığınız kişi ya da kişiler tarafından küçümsenmesi, imkânsız olduğu vurgulanarak şevkinizin kırılması, *'Bundan bir şey çıkmaz,'* denmesi, pek vahim bir durumdur! Oysa her insanın kendi hayalleri peşinde sürüklenme hakkı olmalıdır.

Kabul etmek gerekir ki, herkesin hayallerine ulaşması zordur. Fakat insanların ulaşamadığı hayallerinin olması başka, hayal kuramaması başka bir şeydir. Bu nedenle, lütfen kimsenin hayallerine müdahale etmeyin! O hayaller ki, kuran kişinin kendisine özeldir ve kaynaklarını onun yaşamından alırlar! Hani derler ya, *'Hayaller umutlarınızı yeşertir. Geleceğe ışıklar içinde bakmanızı sağlar.'* Tüm zamanlarda en çok ihtiyaç duyduğumuz şey umutların yok olmamasıdır.

Ünlü filozof şair ***Halil Cibran*** şu anlamlı sözleriyle hayale dikkat çekmiş:

"Bir insanın kalbini ve düşüncelerini anlamak için yapmış olduklarına değil, yapmayı arzuladıklarına bakın."

Ne güzel bir özet! Bir konuda arzu sahibi olmak için hayaller kurmalısınız. Hayal kurmak öyle sanıldığı gibi delilikle, aptallıkla, boş düşüncelere sahip olmakla falan uzaktan yakından alakalı değildir. Aslında asıl sorun hayal kurmamaktır. *Ulaşılmazlık* diye bir şey olamaz! İnadına, *'Neden olmasın?'*diyebilmeliyiz. Tabii tam da bu noktada, gerçekçi olmanın önemine de vurgu yapmak isterim. Bir gerçekleşebilecek hayallerimiz, bir de gerçekleşmesi imkânsız olan hayallerimiz vardır. Bunu bilip buna göre yaşarsak kendimizi üzmemiş oluruz.

Şöyle düşünün: Örneğin şu an için rahatsızlığımın tıpta bir çaresi yok. Ancak ben bir çaresinin bulunacağının hayalini kurarım. Ben de herkes gibi yürüyüp koşacağım, araba süreceğim, halay çekeceğim, merdivenlerden inip çıkacağım, bisiklet süreceğim… Bunları gerçekleşmesi mümkün olmayan hayaller olarak görmüyorum. Her, *'Acaba?'* diye sorduğumda, *'Neden olmasın?'* diye cevaplıyorum.

Fakat duruma bir de şöyle bakalım, eğer hayalimi şu şekilde kursaydım ne olurdu: Süper güçleri olan biri olacağım. Dünyanın en zeki insanı olacağım ve insanların akıllarından geçeni okuyacağım. İşte bunlar gerçekçi olmayan hayallerdir.

Hoş, kimi zaman gerçeklerden uzak hayaller de kurulabilmeli. Bu sayede belki kendinize dair yeni bazı şeyler keşfedebilirsiniz. Hatta belki kendinizi rehabilite de edebilirsiniz. Bunu şu şekilde başarırsınız: Yapmak, olmak ve başarmak istediklerime dair kurduğum hayaller hedefe ulaşmak üzere çıktığım yoldaki adımları cesaretle atmam için büyük önem taşır.

"Hayallerin yapıldığı maddeden yapılmışız biz ve rüyalarla çevrilidir küçücük hayatımız," der William Shakespeare.

Hayal kurmak özgürlüktür!

Hayal gücünüzün hiçbir anlamda sınırı veya sonu yoktur. Bazı insanlara göre hayal kurmak oldukça anlamsız bir şeydir. Hayallerin insanları körelttiğini dile getirenler bile vardır. Ama unutulmamalıdır ki yenilikler, farklılıklar, yaratıcılık ve olumlu düşünme gibi hayallerimiz sayesinde

gelişir. Hayallerimizi görmezden gelirsek, karşımıza çıkacak olan fırsatlardan mahrum kalan insanlara dönüşürüz. Gerçekleşmesi mümkün olan bir hayalimiz varsa ve peşinden gitmek istiyorsak, gayret edeceğiz ve yılmadan çalışacağız. Gerekirse yanımızdaki insanlardan destek alacağız.

Hayallerinizin peşinden gitmek tabii ki kişisel tercihinizdir. Dayatılmış bir zorunluluk değildir. Ancak şunu da unutmamak gerekir ki, hayallerinizin peşinden gitmek düşüncesi, mutluluğa giden tek yol değildir. Hayallerinizi yaşamanıza olumlu etkisi olan bir psikolog gibi yaklaşın konuya ama onlara teslim olmayın. Şayet kendinizi kaptırarak bütünüyle bağlandığınız hayalleriniz gerçekleşmezse, bu sizin için tam bir yıkım olabilir.

Ayrıca hayaller bazen gerçekliğin yaratıcısı oluverirler. Hayalperest diye tabir ettiğimiz niceleri sayesinde çok güzel sanat eserleri ortaya çıkmıştır örneğin. Sosyal ve kültürel fikirlerimiz dahi hayallerimiz neticesinde şekillenmiştir. Hayaller bilimsel gelişmelere de çok büyük katkılar sağlamıştır! Hayallerimiz olmasaydı her şeyi olduğu gibi görüp kabul ederdik; daha da üzücü olanı ise yaşamımız tek bir gerçek üzerine kurulu olurdu ve tüm farklılıklardan mahrum kalırdık.

Hayallere ve hayal kurmaya dair çok şey söyledim. Hadi bir de, hayal kurmanın engelli bir insan üzerindeki etkilerini konuşalım.

Çeşitli engellere sahip olabiliriz ve bir takım kısıtlarımız olabilir fakat hayal kurma yetisi, düşünebilme kabiliyetine sahip herkes için ortak bir özelliktir. Yani uzun sözün kısası engellerimiz hayal kurmamıza engel değildir.

Farkına vardım ki, hayal kurduğum zaman kendimi mutlu hissediyorum. Yaşam enerjim ve istekliliğim mevcut gücümü daha da arttırıyor. Fakat şunu da anlamalıydım; kurduğum hayaller gerçek hayatta gerçekleşebilir miydi? Örneğin rahatsızlığımın ilk yıllarında kurduğum hayaller beni pek mutlu ediyordu; fakat gerçekleşmesi zor olan hayallerdi

bunlar. Ben yine de mutluluk verici olan bu hayallerimden asla vazgeçmedim. Neden vazgeçeyim ki? Bedenim engelime mahkûm olmuş iken, bana sunulan en büyük zenginlik olan hayal kurma becerisi sayesinde engelimden ruhen uzaklaşabiliyordum.

Bakın bu nasıl gerçekliyor: Bana gülünmesi veya *'Uçmuş bu!'* denilmesi riskini göze alarak ilk kurduğum hayallerimden bir iki örnek vereyim size. Bu arada, geçmişe baktığımda ben bile içten içe kendime gülüyorum!

İlk hayallerimde hep kendimi birilerine ispat etme çabasındaydım. Örneğin başarılı bir iş adamı olmak... Herkes tarafından gıpta edilen ve tanınan biri olmak… TÜSİAD'a girmiş önemli bir iş adamı olmak… O dönemlerde televizyonda çok ünlü bir haber sunucusu vardı ve ben özellikle de onunla haber bültenlerinde başarılarım üzerine söyleşiler yapıyordum! Bu hayali çok uzun süre kurdum durdum. Ama üzerinde devamlı olarak değişiklikler yapıyordum. Bu değişiklikleri de kendimi daha iyi hissetmek için yapıyordum.

Bazen de bir F1 pilotu oluyordum. Kimi zaman bir futbolcu, bir playboy, ünlü bir mekân sahibi işletmeci… İnanılmaz, ucu bucağı olmayan hayaller…

Şimdi bu hayaller bir yana, asıl mesele onları neden kurduğumdu. Bunu kendime sorduğumda verdiğim cevap hep şu oluyordu: Zaten psikolojik bir sarsıntı içerisindesin; bu hayallerin sayesinde engelin ile gerçek hayat arasında bir köprü kurarak hayata olan bağlılığını arttırdın ve gerçekleşmesi mümkün olan birçok hedefe ulaşabildin. Şu anki dirayetli duruşun hayallerin sayesinde oldu.

Artık bildiğiniz gibi Serebellar Sendrom Ataxi, yıllar geçtikçe yaşa bağlı olarak ilerliyor ve fiziki anlamda yeti kaybına neden oluyor. Tabii bu arada yaş ilerledikçe daha da olgunlaşıyor ve bilinçleniyorsunuz. Hayat yepyeni düşünceler aşılıyor size. Her ne kadar o büyük hayallerimin peşinden gitmeye çalışsam da, aradan geçen onca zamandan sonra şimdi daha manevi hayaller kuruyorum artık. Örneğin

yürümekte zorlandığım için halay çekmek; ofiste canım çay kahve içmek istediğinde birilerinden istemek yerine kendim gidip almak; sırt çantamı alıp uzun yürüyüşlere çıkmak; kız arkadaşımla el ele yürümek; spora gitmek; saz çalmak gibi şeyler…

Şu sıralar en büyük hayalim ise, yazdıklarımla insanlarda duyarlılık yaratarak onları uykularından uyandırmak. Engelli biri olarak engelliler için bir şeylerin değişmesini istiyorum. Üç kere gördüğüm rüyamın gerçekleşmesini istiyorum. Uluslararası dikkatlerin ülkemin üzerine çekilmesini sağlamak istiyorum. Lütfi Kırdar salonunda gösterimde bulunmak, ülkenin önde gelen iş siyaset ve sanat adamlarının huzurunda, beyaz perde gösterimi yapmak istiyorum. Başarıyı engelli biri olarak yakalamanın en büyük başarı olduğunu söylemek ve karşılığının paha biçilemez bir değer olduğunu anlatmak istiyorum.

Bir hayalim daha var ki ondan da bahsetmezsem olmaz! Beyazıt Öztürk'ün programına konuk olarak çıkmak ve o chester koltuğuna oturmak: Yapmak istediklerimi gerçekleştirip başarılı biri olduktan sonra…

Kısacası biz engelliler için hayaller çok önemlidir. Lütfen engelli dostlarımı hayal kurmaları yönünde teşvik edin. Gerçekleşmesi mümkün olan hayallerinin ardından koşmaları gerektiği konusunda onları destekleyin. Bırakın onlar da ütopik hayaller ile gerçekleşmesi mümkün hayaller arasında köprü kurarak bilinçlensinler.

Hiçbir şeye sahip olmasam da, hayallerim sayesinde çok şeye sahip oldum!

Ben de bu sözlerimle tarihe bir not düşmüş olayım.

Şimdi bırakalım hayalleri kendi haline, bu arada size birinden bahsetmek istiyorum. Bir insan, bir ağabey, bir yönetici, bir dost ve arkadaş… Fuat Atalay. Hakkında söylenecek sözlerin kifayetsiz kalacağı ulvilikte biri. Küçükken büyüklerim omuzlarımda iyilik melekleri olduğunu söylerlerdi. Ben onları göremezmişim ama onlar beni korurmuş. Kitabın

başında bahsettiğim Yusuf Abim benim yeniden doğuşumu ve hayata bağlanışımı sağlayan kişiydi. O, bana çocukken anlatılan meleklerden biriydi! Allah mekânını cennet eylesin. Bırakıp giderken beni bir başka iyilik meleğine, Fuat Atalay'a teslim etti.

Kimdir Fuat Atalay?

GERÇEK BİR DOST, BİR AĞABEY, BİR YÖNETİCİ

"Bir dostun teselli sözcükleri, çökmekte olan bir ruha, bir çanak nektarın susuzluktan kavrulan bir ağza geldiği kadar tatlı gelecektir."

Sâdi Şirazî

Ailesi Diyarbakırlı. Kendisi ise İstanbul doğumlu... Başarılarla dolu bir okul hayatı olmuş. Ziya Gökalp Lisesinden sonra Ortadoğu Teknik Üniversitesinden Yüksek İnşaat Mühendisi olarak mezun olmuş. Kamu ve özel sektörde birçok birimde ve çeşitli şirketlerde üst düzey görevlerde bulunmuş. Hollanda ve İngiltere'de uzun dönemli management (yönetici) eğitimleri almış.

Profesyonel çalışma hayatında ülkemizde gerçekleştirmeyi hedeflediği değişimi yakalamak adına, örnek olacak bir yola girme kararı alarak 1987 yılında milletvekili seçiliyor ve aktif siyaset hayatının başlangıcını yapıyor. Çalışma hayatındaki başarısını, kısa zamanda bulunduğu partide de göstererek parti merkez yürütme kuruluna seçiliyor. Bunun devamında parlamento grup sözcülüğü ve genel saymanlık görevinde de bulunuyor. Bu görevleri sırasında ülkemizin güneydoğu sorunu üzerine problemleri ortaya koyan ve çözüm yolları öneren çok önemli bir raporu kaleme alıyor. SHP Parti Meclisi tarafından onaylanan bu rapor, partinin resmi raporu olarak Türk siyaset tarihindeki önemli yerini alıyor. 1994 yılında aktif siyaset hayatını sonlandırarak, çalışma hayatına dönme kararı alıyor. Türkiye'nin önde gelen şirketlerinden birinde dört yıl süreyle taahhüt grubunun koordinatörü olarak görev alıyor. Profesyonel çalışma hayatına, 1998 yılından bu yana, yirmi yıldır Maya Grubunda devam etmekte.

Kısaca Maya Grubundan da bahsetmek isterim. Kurucusu İlyas Özsüer, mütevazılıkta bir numara; vizyonerlikte

ve girişimcilikte cesur bir iş adamı. Genç yaşta Üsküp, Makedonya'dan İstanbul'a zor şartlarda göç etmiş ve büyük çabalar sonucunda çok başarılı işler yaparak tekstilden, kozmetiğe, sanayicilikten inşaatçılığa birçok alanda ilklere imza atan şirketlerin kuruculuğunu yapmış bir insanın başarı hikâyesi... Onu maalesef geçen yıl kaybettik. Şimdi ikinci nesil temsilci olarak Maya Grubumuz ve IKEA Türkiye Mapa A.Ş. şirketimizin yönetim kurulu başkanı Nuri Özsüer görevi üstlenmiş bulunmaktadır. O da babası gibi mütevazı ve vizyoner biridir. Cesur bir girişimci olan Nuri Özsüer'in iş hayatı da başarılarla dolu. İstanbul'un en önemli lokasyonlarında birbirinden güzel konut projeleri ve farklı konseptlerde gayrimenkul projeleriyle müşterilerinde her zaman memnuniyet yaratan Maya Grubunu *'güven'* kelimesiyle özdeşleştirmeyi başarmış, tüm çalışanlarını büyük bir ailenin bireyleri olarak kucaklayan bir anlayışın sahibi.

Fuat Atalay, 1998 yılından itibaren Maya'da Gayrimenkul Geliştirme ve İnşaat bölümlerinde yönetim kurulu üyeliği ve genel müdürlük görevlerini üstlendi. 2008 yılından bu yana ise Maya Holding'in ve IKEA Türkiye'nin CEO'su olarak görevini yürütmekte. Evli ve üç kız çocuğu babası olup, fanatik bir Fenerbahçe taraftarıdır. İyi derecede İngilizce bilir. Edebi yönü kuvvetli ve hitabeti güçlü olan Fuat Atalay etkili bir dil kullanır.

Bu biyografiyi usulüne uygun bir biçimde yazdım. Şimdi bir de benim içimden geçen sözcükler ile anlatayım Fuat Atalay'ı.

Söz Fuat Atalay'a gelince *baba* diyerek başlarım. Laf olsun diye değil tabii ki! Baba dediğin destektir, dayanaktır, sana güç verendir, ismi bile heyecan yaratandır! O, karşısındaki insana verilmesi gereken değerin farkında olarak yaşayan ve insancıl olmayı hiçbir statüye bağlamayan yegâne insanlardan biridir. Bir holdingin CEO'suna ulaşmanız için altındaki müdür, koordinatör ve direktörleri geçmeniz gerekir. Fuat Atalay ise her çalışanı ile yemek yer, sohbet eder, şakalaşır ve üzerine

basa basa şöyle der:

"Benimle özel olarak konuşmak isteyene kapım sonuna kadar açıktır!"

Kişiliğine hayranım! Bir sanatçıya veya bir futbolcuya değil de Fuat Atalay'a hayran olmamın sebebi, tanıdıkça hayranlığımın daha da artmasıdır. Ha bu arada şunu da söylemeliyim, Fuat Bey de bana hayrandır! Engelimin beni zorlamasına rağmen hayat ile olan mücadeleme hayrandır. Benimle sohbet ederken çoğu zaman gözleri dolar, üzülür ama bunu dışa vurmaz. Dile kolay, on bir yıldır beraberiz. O da her an, sağlığımın kötüye gidişine tanıklık ediyor. Buna rağmen konuşmaları bana inanılmaz bir güç veriyor. Halk arasında denildiği gibi, baba olanın gölgesi yeter! Fuat Bey benim için öyledir. Bazen çok üzüyorum, naz yapıyorum, küsüyorum, tavır yapıyorum fakat buna karşın Fuat Baba her defasında beni olgunlukla karşılar.

Bu durumdan şu dersi çıkarıyorum; normal şartlarda başka şirketlerde bu tür bir iletişime sahip olmanız neredeyse imkânsızdır. Kurumsal bir şirketin CEO'su olan birisiyle iş konuşabilirsiniz ancak, bunun dışında tavır ve davranışlarınızda haddinizi bilmeniz gerekir. Bilmezseniz size hatırlatırlar! Oysa ben bir süre görmeyip de özleyince, derhal halini hatırını sormak için ararım. Üstelik gün ve saat bilmeden!

Neden bu kadar detaylı olarak anlatıyorum ki?

Çünkü Fuat Atalay gibi bir insan karşınıza her zaman çıkmaz. Karşısındaki insanlara statü, konum, apolet ve benzeri o garip kavramlar üzerinden bakmaz! Değer sahibi biridir. Olumlu ve olumsuz her şeyin biz insanlar için olduğunu benimseyen biridir. *Bugün varız yarın yokuz* diyebildiği için insanlara sevgi ile bakabilen biridir.

Fuat Baba bana çok şey öğretti ve her gün yeni bir şeyler öğrenmeye de devam ediyorum. Ne demiş ***Hz. Ali:***

"Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum!

Ondan öğrendiğim en büyük şey ise yaşadığım sürece

insanlara sevgiyle bakmamdır!

Şunu da eklemem gerekir ki, bu kitabı yazmam konusunda destekçim, güç verenim, yapabileceğimden emin olarak isteğimi arttıran da o olmuştur. Allah onu başımızdan eksik etmesin!

BU KİTABI NEDEN YAZDIM!

Engelli dostlarımın layık oldukları yerde olmayışları; yaşamaları gerektiği koşullarda bulunmamaları; toplumda hak ettikleri saygınlığa sahip olamamaları; fırsat eşitliği konusunda sağlıklı insanlarla eşit koşullara sahip olamamaları; devlet politikalarında yeterli düzeyde temsil edilmeyişleri ve daha nice sebeplerden ötürü engelli dostlarımın hayatlarına dokunabilmek için kendim üzerinden bir şeyler yazmak istedim!

Bunları dile getiren ben, yüzde seksen üç engelli biriyim. İki defa intihar eğiliminde bulundum. Her geçen gün daha da kötüye gidiyorum! Şimdi boş verin beni; benden çok daha vahim durumda olan dostlarım var. Onların kaygılı ve korku dolu hayatlarını biraz olsun renklendirmek için harekete geçelim istemişim, çok mu? Ne demiştik, her sağlıklı birey bir engelli adayıdır! O halde, her ne yapacaksanız bizim için değil, kendiniz için yaptığınızın farkında olun istedim.

Kendim için bir şey istediğim yok! Mümkün olacağını bilseydim, sadece sağlığımı isterdim. O da mümkün değil! Bu nedenle sistemin değişmesini istiyorum. Gelecek nesillere bir bilinç bırakmak istiyorum. Tüm ülkeyi kapsayan bir bilinç… Bu kitabı yazarken süslü anlatım kullanmadım. Özellikle anlaşılır ve düz bir dil kullandım ki, her yere ulaşabilsin.

TEŞEKKÜRLER

Hiçbir maddi beklenti içesinde olmaksızın bilinçli, mütevazı, kalender ve sosyal sorumluluk sahibi biri olarak yazmış olduğum bu kitabın düzenlemesini yapan ve bu konuda her türlü yardımlarını benden esirgemeyen editörüm, iyi insan Savaş Gönen abime çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca, kitabın tasarımı konusunda bu projede yer alan, "Sana yardımcı olmak beni çok mutlu eder ve bundan gurur duyarım," diyen değerli arkadaşım Emre Soytürk'e de çok teşekkür ederim.

Hayata bağlılığımı ve zekâmı görüp, bana bu kitabı yazmam konusunda ilham veren, bana güvenen başta Fuat Atalay ve Ayla Akkaban Maşlak olmak üzere, IKEA Türkiye'nin tüm yönetici ve çalışanlarına sevgi, saygı ve şükranlarımı sunuyorum.

Maya Holding üst yönetici asistanı Müge Ersoy Yılmaz'a İsveç'le ilgili bilgileri benimle paylaştığı için ayrıca teşekkür ederim.

Ne kadar teşekkür etsem az kalacağını düşündüğüm bir kişi de yönetim kurulu başkanımız Sayın Nuri Özsüer ve Özsüer ailesidir. Onlara da teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımda beni anlayan ve seven, bana hak veren ve inanan herkese çok teşekkür ediyorum. İstemeden birilerini kırdım ise, hata yaptım ise affola!

"Birçok şey için geç kalmış olabiliriz, ama harekete geçmek için değil!"

Kendinize çok iyi bakın. Sağlıcakla kalın. Her şey gönlünüzce olsun. Kitabım hakkında olumlu veya olumsuz görüş ve yorumlarınızı bana iletirseniz sevinirim.

HOŞÇAKALIN!

"Arkadaşlarına iyi davranan güzel insanlar, salt onları mutlu etmek için gerçek olmayan güzel sözler söylemekten kaçınırlar."

M.Ö. 6. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen ***Sanskrit ozan Baravi*** seneler evvel tam olarak böyle demiş. Ne güzel demiş!

Hâl böyle olunca biz de, Yaşar'ı arkadaşlarına soralım dedik. Çünkü onların da, gerçek olmayan güzel sözler söylemeyeceklerinden emindik!

"Ancak bir mucizeyle var olabilecek kadar nadir, her koşulda güçlü, akıllı ve her an bende saygı uyandıracak kadar eşsiz bir insansın. Hayata karşı sabrın, anlayışın, inancın bana her zaman ilham verdi, vermeye de devam ediyor. Bu süreçte seni tüm kalbimle destekliyor ve tebrik ediyorum. Yolun her zaman açık olsun pırlanta kalpli insan!"

Ayla Akkaban Maşlak
İş yerinden arkadaşı

"En karanlık zamanlarda bile, bir yerlerde açmış bir çiçek olabilir mi, diye bakarsın hayata. Hayatın, tüm olumsuzluklara rağmen, kahkahalarla gülünebilecek bir şey olduğuna inancın, motive kaynağımdır.

Bazen bir güzel insan ayna tutar insana…

Bu projenle birlikte, nice insana ayna tutarak, gözyaşının kahkahalara karışmasına, içindeki güçlü çığlığı geri planda bırakarak güzel bir melodi işitmesine ilham kaynağı olacağına inanıyorum.

Dualarım ve tüm kalbimle her zaman yanındayım, güzel insan!"

Uğur Çatık
İş yerinden arkadaşı

Yaşar'ın, benim profesyonel ve özel yaşamımda önemli bir yeri vardır. Enerjisi, etraftaki herkese ışık saçabilecek düzeydedir. Hayata bakış açısı ve deneyimleri herkesin örnek alabileceği türdendir.

Kemal Ercan
Arkadaşı

"Yaşam ilhamını aramayan yok aramızda. Ya çok uzaklarda ya da çok derinlerde ararız çoğu zaman. Oysaki sadece etrafımıza dikkatlice baktığımızda onun olduğunu hatta dokunacak kadar yakın olduğumuzu fark edemeyiz. O ilham aramızdadır ve bizimle nefes alıyordur. Sen benim yaşama dört elle sarılma ve onu sıkı sıkı tutma ilhamımsın. Her ne şartta olursa olsun yılma, yolda kal ve yola devam et. Eminim ki yazdığın bu kitapla birçoklarımıza daha ilham vereceksin."

Erhan Özkan
İş yerinden arkadaşı

"Yaşama sevinci, motivasyon, mutluluk, azim kavramlarının içini doldurmak için seni tanımak yeterli. Pozitif bakış açın, etrafına yaydığın enerjiyle parlıyor ve fark ediliyorsun.

Yürüdüğün bu yolda engelleri aklınla aşarak ilerlemeni saygıyla izliyorum. Hayatımda iyi ki varsın güzel insan!"

Yalçın Tuzgu
İş yerinden arkadaşı

"Yaşadığın zorluklara ve yaşananlara karşı bir ağaç gibiydin. Onlar senin dallarının arasından geçen rüzgâr gibiydi. Çünkü senin köklerinde umut, iyi niyetin ve de gülen yüzün vardı. Kardeşim Yaşar!"

Ömer Öndünç
İş yerinden arkadaşı

"Hayat hepimiz için farklı kulvarlarda, farklı zorlukları olan engelli bir koşu aslında. Bu koşuda kazanmak ya da kaybetmek veya yarı yolda kalmak da bizim hayata karşı sahip olduğumuz güç ve azmi gösterir. Bu yolda bize destek veya engel olan her şey bizi ya güçlendirir ya da güçsüz olmamız için birer nedene dönüşür. Yaşar, hayatın tüm engellerine ve zorluklarına rağmen böylesine güçlü ve sevgi dolu olman bize her zaman örnek oldu, olmaya da devam ediyor."

Güzin Özbirinci
İş yerinden arkadaşı

Değerli kardeşim bu çıkmış olduğun uzun yolda sana başarılar diliyorum. Sen tuttuğunu koparan çok değerli bir insansın. Senin gibi nevi şahsına münhasır bir insanı tanıdığım için çok şanslıyım.Yaşamını anlattığın bu kitapta herkesin kendinden de birşeyler bulabileceğine; okuyucularının da hayata daha sıkı tutunmalarına yardımcı olacağına inanıyorum. Kitabın yazım aşamasında ne kadar yoğun çalıştığını çok iyi biliyorum; hak ettiğin ilgiyi okuyucularımızın da sana göstereceklerine eminim. Umarım halkımızın yüreğinde yer eden bir yazar olursun. Kitaplarının devamını dilerim kardeşim…

Cengizhan Ünalp
Arkadaşı

“Her şeye inat, her zaman dimdik ayakta durmayı başaran güzel insan. Mücadeleci ruhun, enerjin ve hayata pozitif bakışınla bizlere örnek oldun. Bu kitabın sayesinde binlerce insana da örnek olacağına eminim. Canım kardeşim her zaman yanındayız. Sevgiler!”

Ertunç Fethi Sümer
İş yerinden arkadaşı

“Düşlerine ulaşan insanları diğerlerinden ayıran en önemli fark cesaretleridir. Sen hep cesaretli oldun. Azmine, dürüstlüğüne, hayata bakışına, zevkine hayran olduğum ender insanlardan birisin. Tüm kalbimle sana başarılar dilerim.”

Banu Yılmaz
İş yerinden arkadaşı

“‘Kitap yazmaya başladım,’ dediğinde duygularını bu kadar açıklıkla ve cesurca ifade edeceğini düşünmemiştim. Uzun zamandır seni tanıyorum fakat hikâyenin derinliğini ben de bu derece bilmiyordum. İlk sayfaları okumaya başladığımda seni daha iyi anlamaya ve duygularını bir nebze de olsa ben de yaşamaya başladım. Hayata karşı sergilediğin mücadeleci duruşunu hiç kaybetme! Umarım kitabınla vermek istediğin mesajları okuyucularına ulaştırırsın. Bu süreçte her zaman yanında ve destekçin olacağım. Her şey gönlünce olsun!”

Sinem Bal
İş yerinden arkadaşı

"Sevgili Yaşar,

İnandıkların adına verdiğin her mücadeledeki azmin, vazgeçmeyişin, hayata bağlılığın ve dürüstlüğünle benim hayatımda var olduğun ve 'iyi ki varsın,' cümlelerimi anlamlandıran dostluğun için sonsuz teşekkürler. İyi ki benim hayatımda sen de varsın! Başarı, hep seninle olsun! Sevgilerimle!"

Meral Çakar Aslandoğdu
İş yerinden arkadaşı

"Sevgili Yaşar! Hayata tutunarak, önce kendini severek, çevrendeki insanlarla sürekli iyi ilişkiler kurman, samimi yaklaşımın, sabrın ve anlayışın her zaman ilham verdi. Tüm kalbimle seni destekliyorum. Herkesçe çok seviliyorsun! Yolun açık, başarıların daim olsun! Tebrikler güzel insan!"

Erkut Yılmaz
İş yerinden arkadaşı

İnsan azmi ve sabrı kadar büyüktür derler işte sen çok büyük adamsın Yaşar Salt. Senden öğrendiklerim beni nasıl büyüttüyse şimdi başkalarının da hayatını büyütme vaktidir, büyüteceğin hayatlarla daha da büyüyeceksin yolun açık olsun kardeşim...

Yavuz Dandin
Arkadaşı

“Kimilerinin hayatta farklı sınavları olduğu gibi karşılaştıkları zorluklar kadar da değerli çıkarımları ve çevrelerinden onları ayıran ışıltıları vardır. Sen de bu insanlardan birisin. Dilerim ki, sabrın ve hayata bakışın da başkalarına örnek olsun. Her zaman hayranlık duyduğum kişiliğin ve mücadele gücün ne mutlu ki birçok insana ışık tutacak ve hayatlarına anlam katacak. Dostun olarak her zaman yanındayım ve ne mutluyum ki umutsuzluk değil, her zaman umut, sevgi ve dayanışma var olacak ve birçok insanın hayatına dokunacak. Sahip olduğun değerleri ve ışıltını her zaman paylaşman dileğiyle… Yolun her zaman açık olsun dostum!”

Sevnur Boray
İş yerinden arkadaşı

“Yaşar dostum, sonlu hayatım içerisinde benim için hep bir umut, aydınlık, anlayış, hayallerime ulaşma azmi ve sevgi kaynağı olmuştur. Bu kitabı ile tüm okuyucularının kalbinde de öyle olacağına inanıyorum. Sevgiyle kal güzel adam!”

Tülay Tez
İş yerinden arkadaşı

YAZAR HAKKINDA

Bu kitabın yazarı Yaşar Salt, 11 Mayıs 1986 tarihinde Üsküdar'da doğmuştur. Çocukluk ve ilk gençlik yıllarında dilediği gibi koşmuş, zıplamış ve futbol oynamıştır. O vakte kadar fiziki engeli olmayan hayat dolu bir genç iken, on altısından itibaren tıpta Serebellar Sendrom Ataksi * olarak tanımlanan genetik bir hastalığın pençesine düşmüş olduğunu fark etmiştir.

Gençliğinin filiz verdiği dönemde karşı karşıya kaldığı, beyincik ve omurilikte denge ile ilgili hücrelerin kaybı ya da doğru çalışamaması sonucu oluşan dengesizliğin sebep olduğu bir hastalıkla nasıl savaştığını, dimdik ayakta kalma adına bin bir güçlükle egzersiz yaparak, kaslarını güçlendirerek, insanlarla iletişim kurarak, onu esir almaya çalışan bu hastalığa rağmen hayata nasıl tutunmaya çalıştığına tanık olacaksınız bu kitapta.

Yaşar'ın anlatımıyla, bu hastalıkla birlikte geçirdiği ve giderek fiziki engelinin arttığı on beş yıllık bu süreçte, bir engelli olarak karşılaştığı olayları, haksızlıkları, hüzünleri, cesareti ve hayata dair birçok şeyi keşfedeceksiniz.

Yaşar, çok etkileyici ama aynı zamanda duygusal ve öğretici bir üslupla kaleme aldığı bu kitabında hayat hikâyesini, hayallerini ve engelliler dünyasına ilişkin önerilerini bizlerle paylaşıyor.

*Spinoserebellar ataksi (SCA) nedir?

Spino Serebellar Ataksi (SCA) beyincik ve omurilikte denge ile ilgili hücrelerin kaybı ya da doğru çalışamaması sonucu oluşan dengesizliğin izlendiği bir hastalıktır. Ataksi tıbbi bir terim olarak dengesizliği ifade etmektedir. Atakside güç kaybı olmaksızın hareketlerin dengeli ve amacına uygun şekilde yapılmasında bozukluk olmaktadır. Bu durum beyincik hasarına bağlı olarak gelişebileceği gibi omurilik ve omurilikten çıkan sinirlerin hasarına bağlı olarak da gelişebilmektedir. Ataksi yapan tek hastalık SCA olmadığı gibi SCA'da da tek belirti ataksi değildir. SCA hastalığının 30 alt tipi vardır. Bunlar numaralarla ifade edilmektedirler (örneğin: SCA1, SCA2, SCA3 gibi). SCA'ların çoğu genetik olarak kalıtılmakla birlikte nadiren aile bireylerinde SCA olmadan da çocuklarda bu hastalık ortaya çıkabilmektedir.